

15950

ÜLELIIDULISE
AMETIÜHINGUTE
KESKNÕUKOGU
XVII PLEENUM

RK „POLIITILINE KIRJANDUS“ TALLINN 1948

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

SUNDEKSEMPLAR
ÜLELIIDULISE
AMETIÜHINGUTE
KESKNÕUKOGU
XVII PLEENUM

(ARUANDED JA MÄÄRUSED)

RK

POLIITILINE KIRJANDUS · TALLINN 1948

¹¹⁹⁷⁰
A-15950

KOLLEKTIIVLEPINGUTE TÄITMISEST 1947. AASTAL
JA KOLLEKTIIVLEPINGUTE SÖLMIMISE ETTE-
VALMISTAMISEST 1948. AASTAKS

ÜAÜKN esimehe V. V. Kuznetsovi aruanne

SUNDEKSEMPLAR

Seltsimehed! ÜAÜKN XVII pleenum on kokku tulnud päevadel, mil meie suur kodumaa teeb eelmise aasta kokkuvõtteid ja märgib uusi ülesandeid 1948. aastaks.

1947. aasta läheb ajalukku sotsialistliku riigi määratu suurte majanduslike ja poliitiliste saavutuste aastana, mis näitas veel kord nõukogude ühiskondliku ja riikliku korra üleolekut sügavat kriisi üle elavast kapitalistlikust korrast. See oli Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni kolmekümnes aasta. Seoses selle kuulsusrikka tähtpäevaga arenes meie maal üldrahvalik sotsialistlik võistlus, mis kiirendas tunduvalt rahvamajanduse arenemise tempot.

Meie maa suurimate tööstuslike keskuste, eeskätt Moskva ja Leningradi tuhanded ettevõtted täitsid 1947. aasta plaani kuu-poolteist enne tähtaega. Juba 1947. a. novembriks saavutas suurtööstuse brutotoodang 1940. aasta taseme. Tööstuse toodanguplaan brutotoodangu alal on 1947. aastal ületatud.

Koos tööstusega on suuri edusamme saavutanud ka sotsialistlik põllumajandus. Miljonid kolhoosnikud vastavad kuulsusrikaste tegudega ÜK(b)P Keskkomitee veebruaripleenumi ajaloolistele otsustele. 1947. a. viljasaak on 58 protsendi võrra suurem kui möödunud aastal. See tõsiasi, et Nõukogude riik on käesoleval aastal saanud umbes samapalju vilja, kui parimatel sõjaeelsetel aastatel, kõneleb kolhoosikorra võimsusest.

Rahvamajanduse arenemise edusammude alusel võtsid Nõukogude valitsus ja ÜK(b)P Keskkomitee vastu otsuse rahareformi teostamise ja toidu- ning tööstuskaupade kaartide kaotamise kohta. See määratu suure tähtsusega üritus soodustab sotsialistliku majanduse uut õitsengut ning kindlustab nõukogude rahva ainelise heaolu tunduva paranemise. Uhkustundega oma võimsa sotsialistliku kodumaa üle, sügava rahuldustun-

dega bolševike partei ja Nõukogude valitsuse targa poliitika üle ja palava tänutundega armastatud Stalini vastu, võttis meie rahvas vastu selle ajaloolise akti.

Nõukogude riigi edusammud, kes kindlalt ületab sõjajärgseid raskusi ja järjekindlalt tõstab töötajate elutaset, on veelgi silmapaistvamad rahvahulkade järjest halveneva olukorra taustal kapitalistlikes maades. Ameerika Ühendriikide imperialistide klikk ning nende sabarakud ja agendid teistes kapitalistlikes riikides veeretavad kõik sõjajärgsed raskused töörahva õlgadele. Nad tungivad ägedalt peale töölisklassi elutasemele ja demokraatlikele õigustele. Tööpuuduse kasv, mis juba ainuüksi Ameerika Ühendriikides haarab kuni 5 miljonit inimest, pidev kaubahindade tõus, rahvusliku rõhumise tugevdamine, töölisklassi elementaarsete demokraatlike õiguste ja vabaduste kaotamine — selline on kurb pilt kapitalistlike maade töötajate elust. Seda suuremat tähtsust omavad meie rahva edusammud, kes demonstreerib tegelikus elus sotsialistliku süsteemi üleolekut kapitalistlikust süsteemist.

1947. aasta oli Nõukogude Liidu uute hiilgavate edusammude aastaks rahvusvahelisel areenil. Kahe leeri — antidemokraatliku imperialistliku leeri, kelle eesotsas seisavad Ameerika Ühendriigid, ja antiimperialistliku, demokraatliku leeri teravnevas võitluses selgub iga päevaga üha kujukamalt Nõukogude Liidu kui demokraatlike jõudude võitlusavangardi, rahvaste rahu ja vabaduse vankumatu toe õilis osa.

Stalinliku diplomaatia edu, mis astub välja kindla demokraatliku rahu ja rahvaste koostöö eest, mis paljastab kogu maailma ees uue sõja õhutajate reetlikke kavatsusi, meie maa töölisklassi väsimatu võitlus, nõukogude ametiühingu-organisatsioonide võitlus rahvusvahelise töölisliikumise ühtsuse eest võidavad kogu maailma miljonite lihtsate inimeste sümpaatia ja poolehoidu.

Nõukogude inimesed võivad täiesti õigustatult olla uhked oma saavutustele majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö kõigil aladel. Äsja toimunud valimised kohalikesse töörahva saadikute nõukogudesse näitasid kujukalt, et nõukogude rahvas, olles tihedalt liitunud meie võitude looja ja organisööri — kommunistliku partei ümber, võtab 1948. aastat vastu täis otsustavust viia ellu grandioosset programmi, mis on seltsimees Stalini poolt üles seatud tema ajaloolises kõnes valijatele 9. veebruaril 1946. aastal.

Viisaastak nelja aastaga! Selle loosungi all peab mööduma 1948. aasta, Nõukogude riigi majandusliku ja kaitsevõimsuse uue kasvu aasta, meie maa töörahva elutaseme edasise tõusu aasta. Sõjajärgse stalinliku viisaastakuplaani täitmine on suureks sammuks teel kommunismile.

Võitluses viisaastaku ennetähtaegse täitmise eest on ametiühingutel suur ja vastutusrikas osa. Töötajate massilise organisatsioonina teostavad ametiühingud bolševike partei juhtimisel suurt ja mitmekülgset tööd. Nad liidavad rahvahulki suurte tööde plaani täitmiseks, seisavad sotsialistliku võistluse eesotsas, kasvatavad töötajaid kommunismi vaimus, hoolitsevad väsimatult töötajate materiaalse heaolu parandamise eest.

Kollektiivlepingute sõlmimine ja nende täitmise kontrollimine

Tähtsaimaks rahvahulkade mobiliseerimise vahendiks rahvamajandusele asetatud ülesannete täitmisel on kollektiivleping.

1947. a. uuendati eelmiste aastate eeskujul kollektiivlepingute sõlmimise praktikat. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrmuses on öeldud, et kollektiivleping peab tagama tootmisplaanide täitmise ja ületamise, tööviljakuse edasise kasvu, tööorganiseerimise parandamise, samuti aga tõstma majandus- ja ametiühingu-organisatsioonide vastutust ettevõtete tööliste, insener-tehniliste töötajate ning teenistujate materiaalse ja elutähtsuse teenindamise parandamise eest.

1947. aastal sõlmisid ametiühingu-organisatsioonid tööstustranspordi- ja ehitusettevõtteis üle 25 tuhande kollektiivlepingu. Neis ettevõtteis töötab 14 miljonit töölise, insener-tehnilist töötajat ja teenistujat. Kollektiivlepingute sõlmimine toimus kõrge poliitilise ja tootmisaktiivsuse olukorras. Arendatud kriitika soodustas puuduste kõrvaldamist ettevõtteis ning töötajate kultuurilis-elutähtsuse teenindamise parandamist.

Kollektiivlepingute sõlmimisele pühendatud koosolekuist võttis osa 88 kuni 97 protsenti töötajast ning sõnavõtuga esines üle 880 tuhande inimese.

Kollektiivlepingute kampaania jooksul tehti üle 700 tuhande ettepaneku, millest pooled käsitasid tööorganiseerimise parandamist, palju tööd nõudvate ja raskete tööde mehhaniseerimist,

tehnoloogiliste protsesside täiustamist ning ohutustehnika parandamist. Selles avaldus kujukalt meie tööliste sotsialistlik suhtumine töösse, oma käitisse.

Tunduv osa tehtud ettepanekutest teostati juba kampaania kestel. Ligi 200 tuhat ettepanekut võeti kollektiivlepinguisse sisse ja nende teostamine andis suuri tulemusi.

Kollektiivlepingute sõlmimisse suhtuti ettevõtteis tavaliselt tõsiselt ja läbimõeldult. Tuleb siiski märkida, et üksikuil juhtudel ei olnud sõlmitud kollektiivlepingute kvaliteet vajalikul kõrgusel. Lepingute registreerimisel ametiühingute keskkomiteedes, ministriumides ja ÜAÜKN-s ilmsid punktid, mis olid vastuolus tööseadusandlusega. Selliseid eksimusi avastati kollektiivlepinguis, mis olid sõlmitud mõnes elektritööstuse, piirituse- ja viinatööstuse, kummi- ja kautšukitööstuse ning Lõunärajoonide naftatööstuse ettevõtteis.

Suure organisatsioonilis-massilise töö tulemusena sõlmiti kollektiivlepingud tööstus-, ehitus- ja transpordiettevõtteis määratud tähtaegadel.

Pärast kollektiivlepingute sõlmimist seisis iga ametiühinguorganisatsiooni ees ülesanne pidevalt kontrollida mõlemapoolsete kohustuste täitmise käiku ning kontrollimise protsessis kõrvaldada lepingu täitmist takistavad põhjused.

ÜAÜKN XVI pleenum kohustas käitiskomiteid peale igapäevase süstemaatilise kontrolli teostama iga kolme kuu järel kollektiivlepinguisse võetud kohustuste täitmise massilist kontrolli, kontrolli tulemusi aga arutada tööliste ning teenistujate koosolekuil. Vastavalt sellele juhisele teostati 1947. aastal ettevõtteis massilist kontrolli. Koosolekuist, kus arutati kontrolli tulemusi, võttis osa ligi 90 protsenti töötajast. Siiski mõnes ettevõttes suhtuti massilise kontrolli organiseerimisse formaalselt ja bürokraatlikult.

Ühes Laevaehitustööstuse Ministeriumi tehases „kontrollisid“ direktori kohustetäitja sm. Liventsev ja käitiskomitee esimehe asetäitja kollektiivlepingu täitmist ettevõttes kahekesi, kabinetis, kinniste uste taga, kollektiivi osavõtuta ning saatsid andmed selle „kontrollimise“ kohta ametiühingu keskkomiteele. Muidugi, mingisugust aktiivi ja töötajaskonna kaasatõmbamist kohuste täitmise kontrollimisele seejuures ei olnud.

Kummitööstuse Ministeriumi Kirovi-nimelises autokummitehases organiseeris käitiskomitee 5-liikmelise komisjoni. See komisjon kontrolliski lepingu täitmist, tõmbamata kaasa ameti-

ühingu aktiivi. Komisjon arutas kontrollimise tulemusi, kuid mingisuguseid järeldusi ei teinud. Pärast seda moodustas tehase direktor oma komisjoni, kuhu kollektiivi esindajana kuulus ainult üks käitiskomitee liige. Mis kasu on sellistest kontrollimistest, millest massid osa ei võta!

Kummitööstuse Ministeerium ja ametiühingu keskkomitee omalt poolt kontrollisid halvasti kollektiivlepingute täitmist ega võtnud tarvitusele vastavaid mõjutusvahendeid üksikute tehaste direktorite ja käitiskomiteede esimeeste suhtes, kes ei täida kohustusi. Seetõttu leidub kummitööstuses aastaplaani ületavate eesrindlike tehaste kõrval mitte juhuslikult ka mõned mahajäävad ettevõtted. Need lüngad Kummi- ja Kautšukitööstuse Töölise Ametiühingu Keskkomitee (esimees sm. Ivanov) töös said ÜAÜKN Presiidiumi karmi kriitika osaliseks.

Neis ettevõtetes, kus käitiskomiteed ja administratsioon jälgivad päevast päeva kohustuste teostamist, on kollektiivlepingud täidetud täielikult, kõigi näitajate järgi.

Näitena võib tuua Stupini metallurgiatehast (direktor sm. Belov, käitiskomitee esimees sm. Štšukarev). Siin võideldi aktiivselt kollektiivlepingu täitmise eest ning saavutati häid tulemusi. 1947. aasta 1. detsembriks täitis tehase üldtoodangu plaani 114,7-protsendilisel. Tööviljakus kasvas 1946. aastaga võrreldes 50,9 protsendi võrra.

Suurt osa nende edusammude saavutamisel etendas käitises arendatud sotsialistlik võistlus. Suurt tähtsust omas ka see, et administratsioon teostas kõik kollektiivlepinguga võetud tähtsamad organisatsioonilis-tehnilised üritused. Pärast kollektiivlepingu sõlmimist tõusis tunduvalt leiutajate ja ratsionaliseerijate aktiivsus. 1946. aastal moodustas majanduslik efekt ratsionaliseerimistepanekute rakendamise 1 784 000 rubla, 1947. a. 11 kuu jooksul aga 4 821 000 rubla.

Tehas tuli toime ka elamuehitamise kohustuste täitmisega. Samuti on teostatud kõik kollektiivlepingus ettenähtud üritused töökaitse alal.

Tehases teostatakse suurt poliitilis-kasvatuslikku ja massilist kultuuritööd. Tänu administratsiooni kui ka käitiskomitee tähelepanelikule suhtumisele oma kohustustesse paranesid tunduvalt tööliste ja teenistujate elutingimused.

Kollektiivleping osutas käitiskomiteele suurt abi kogu ametiühingutöö parandamisel.

Tootmis- ja tööviljakuse plaani täitmisest

Kollektiivlepingute sõlmimine soodustas üleliidulise sotsialistliku võistluse uut tõusu stalinliku viisaastaku teise aasta plaani ennetähtaegse täitmise eest. Võitlus kollektiivlepingutega võetud kohustuste täitmise eest organisatsioonilis-tehniliste abinõude, tootmise ratsionaliseerimise ja tööliste kvalifikatsiooni tõstmise alal kindlustas tunduvalt tööviljakuse ja tööstustoodangu tõusu. 1947. aasta jooksul kasvas tööstusliku tootmise tempo kvartalist kvartalisse. Toodangu juurdekasv võrreldes 1946. aasta vastavate kvartalitega moodustas: esimeses kvartalis — 12 protsenti, teises kvartalis — 18 protsenti, kolmandas kvartalis — 25 protsenti ning jõuab 1947. aasta neljandas kvartalis 1940. aasta kvartali keskmisele tööstustoodangu tasemele.

Tööstustoodangu kasv 1947. aastal saavutati eeskätt tööviljakuse pideva tõusu alusel. Käesoleva aasta esimeses kvartalis täideti tööviljakuse plaan kogu tööstuses 98-protsendiliselt. Kollektiivlepingute sõlmimine soodustas tööviljakuse kiiret tõusu. Teises kvartalis täideti tööviljakuse plaan 105,6-protsendiliselt. Edaspidi kasvas tööviljakus pidevalt ning ületas oktoobris 14,2 protsendi võrra sõjaeelse taseme.

Suurt osa nende edusammude saavutamisel omab Leningradi tööstusettevõtete tööliste, insener-tehniliste töötajate ja teenistujate algatusel arenenud sotsialistlik võistlus Suure Oktoobrirevolutsiooni kolmekümnenda aastapäeva auks sõjajärgse stalinliku viisaastaku teise aasta ennetähtaegse täitmise eest, ning hiljem — viisaastaku täitmise eest nelja aastaga. Leningradlaste algatust toetasid palavalt kogu maa töötajad.

Tuhandeid tootmise novaatoreid kasvas neil võistluse päevil tööliklassi ja nõukogude intelligentsi hulgast. Kuulus soonimismasina masinist Stalinij preemia laureaat sm. Zaporožets tõstis soonimismasina tootlikkuse 14 tuhandele tonnile söele kuus ja toodab mitu kuud pidevalt sama palju. Samal ajal oli aga Donbassis soonimismasina tootlikkus möödunud aastal 2100 tonni sütt kuus.

Taga-Baikali raudtee kuulus vedurijuht, NSV Liidu Ülemnõukogu saadik sm. J. T. Solovjov viis veduri läbijooksu keskmiste remontide vahel 283 tuhande kilomeetrini (norm 130 tuhat kilomeetrit) ja kapitaalremontide vahel 580 tuhande kilomeetrini (norm 390 tuhat kilomeetrit). Ta viis veduri kuu

läbijooksu 16 500 kilomeetrini ja suurendas poolteisekordselt veduri kasulikku tööaega.

Võib tuua palju kuulsusrikkaid nimesid kõigist tööstusharudest. Igas ettevõttes on oma stahhaanovlasi, kes esitasid 1947. a. jooksul palju väärtuslikke ettepanekuid tootmise parandamise, tööviljakuse tõstmise ja toodangu hulga suurendamise alal.

Viisaastakuplaani seadus avas laialdasi võimalusi teaduslik-tehniliste saavutuste rakendamiseks tööstusse. 1947. aasta möödus uue tehnika rakendamise tähe all. Seoses sellega kasvab suuresti insener-tehniliste töötajate osatähtsus. Uurali tehnoloogi Aleksander Ivanovi algatus soodustas insener-tehniliste töötajate aktiivsuse kasvu, suunas nende pingutusi võitlusele uue tehnika rakendamise ning toodete valmistamiseks vajaliku tööhulga vähendamise eest.

Käesoleval aastal arenes sotsialistlik võistlus tootmisosakondade meistrite hulgas. Seda võistlust algatasid maa kuulsad meistrid seltsimehed Rossiiski, Kruglov ja teised. Nad muutsid oma osakonnad stahhaanovlikeks.

Eriti laiaulatuslikuks muutus tööliste liikumine aasta- ja viieaastaplaanide ennetähtaegse täitmise eest. Selle liikumise ulatusest kõneleb see fakt, et meil leidub kümneid tuhandeid noori töölisi, kes täitsid ennetähtaegselt oma aasta ja tervikuna viie aasta ülesanded. Majandus- ja ametiühinguorganisatsiooni juhtide ülesandeks on — kiiresti levitada iga uut algatust ning arendada sotsialistlikku võistlust kui tööviljakuse tõusu ja riiklike plaanide täitmise võimsat hooba.

Täites vastastikke kohustusi teostas ettevõtete administratsioon ametiühingu-organisatsioonide osavõtul 1947. aasta jooksul suure hulga organisatsioonilis-tehnilisi abinõusid, leiutusi ja tehnilisi täiustusi. Organisatsioonilis-tehniliste abinõude plaanid töötati välja tööliste ning insener-tehniliste töötajate laialdasel ja aktiivsel osavõtul. Kasvas ratsionalisaatorite ja leiutajate arv. Nende loovaks tööks on loodud paljudes käitistes soodsad tingimused.

Magnitogorski Stalini-nimelises metallurgiakombinaadis on organiseeritud eksperimenteralosaad, kus kvalifitseeritud konstruktorid annavad ratsionalisaatoritele praktilist abi jooniste ja mudelite valmistamisel. Moskva Stalini-nimelises autotehases on organiseeritud leiutajate brigaadid, kelle koosseisu

kuuluvad konstruktorid, tehnoloogid ja töölised-ratsionaliseerijad.

Kollektiivlepingutes pöörati erilist tähelepanu töotasu ja töönormeerimise õigele organiseerimisele.

Tõsiseks abinõuks, mis aitas tunduvalt kaasa tööviljakuse kasvule 1947. aastal, oli normide revideerimine masinaehituse ettevõtteis ning mehhaanika- ja remondiosakondades. Kehtivaid norme tõsteti. Normide revideerimisele kaasnes organisatsioonilis-tehniliste abinõude, tööliste, inseneride ja meistrite ratsionaliseerimistepanekute rakendamine. Uusi, kõrgendatud norme täidetakse enamikus ettevõtteis.

Toidu- ning tööstuskaupade kaartide kaotamine ja rahareform on kahtlemata uueks tõsiseks tõukejõuks edasisele tööviljakuse kasvule. Nõukogude kodumaa patrioodid — töölised, insener-tehnilised töötajad vastavad partei ja valitsuse hoolitsusele töötajate elutaseme tõstmise eest uute saavutustega, tõstavad toodangu hulka.

Normeerimise korrastamine ei ole veel lõpetatud. 1948. aasta kollektiivlepinguisse tuleb võtta kohustusi tükitööde suurendamiseks, ülesandeid progressiivsete tehniliselt põhjendatud normide rakendamiseks ning samuti abinõud tööliste kvalifikatsiooni tõstmiseks ja praktilise abi osutamiseks mahaäänud töölistele uute normide tundmaõppimisel. Ministeeriumid ja käitiste administratsioonid on kohustatud hoolitsema normeerijate kvalifikatsiooni tõstmise eest. Selleks otstarbeks tuleb organiseerida kursusi ettevõtetes ja ministeeriumide juures.

1947. aasta riiklik plaan nõudis 1 900 000 kvalifitseeritud töölise ja insener-tehnilise töötaja ettevalmistamist ning 2 625 000 töölise kvalifikatsiooni tõstmist. Rahvamajanduse ulatuses tervikuna on tööliste ja insener-tehniliste töötajate ettevalmistamise plaan täidetud ja niisuguste ministeeriumide nagu Lennukitööstuse, Põllutöömashinate Tööstuse, Transpordimashinatööstuse ja Raskemasinatööstuse ministeeriumides on see tunduvalt ületatud. Peale selle on tööstus saanud sadu tuhandeid raudtee-, tööstus- ja vabrikukooli lõpetanud noori töölisi.

Häid tööliste tootmisõppuse organiseerimise näiteid pakub Sidevahendite Tööstuse Ministeeriumi Leningradi Kazitski-nimeline tehas. Peale ministeeriumi poolt kinnitatud tööliste õpetamise ja kvalifikatsiooni tõstmise plaani on sisse seatud

niinimetatud stahhaanovliku õppuse päevad. Nimetatud päeva eel otsustavad osakonnajuhataja ja tehnoloog koos meistrite ja stahhaanovlastega, kes eesrindlike tööliste hulgast demonstreerib oma töömeetodeid. Kazitski-nimelises tehases on selliseid töölisi palju. Nende tööliste abistamiseks eraldatakse insener, kes viib läbi teoreetilist õpetamist, valmistab ette tööks vajalikke tööriistu ja seadeldisi. Pärast niisugust ettevalmistust asuvad tööliselised õppetöö juurde, õpivad praktiliselt stahhaanovlikke töömeetodeid. Kui tööliselised juba valdavad eesrindlike töömeetodeid, teevad insener-tehnilised töötajad koos peatehnoloogi-osakonnaga vastavaid parandusi tehnoloogilises kaardis ning uus tootlikum töömeetod saab kohuslikuks kõigile vastaval operatsioonil töötavatele töölistele. Seepärast ei ole juhuslik, et selles osakonnas tõusis toodang ühe tööliselise kohta 18 protsendi võrra.

1948. aastal tuleb kollektiivlepingute sõlmimisel ette näha abinõusid õpetatavate tööliste kontingendi laiendamise, tootmistehnilise õppuse parandamise ja uue õppe-tootmisbaasi loomise alal neis ettevõtetes, kus seda baasi ei ole.

Kokkuvõtted tööstuse, transpordi ja ehituse 1947. aasta tööstöendavate seda, et meil on olemas määratu suured reservid tööviljakuse ja toodangu edasiseks tõstmiseks. Kuid üksikuis ettevõtetes ei osatud neid reserve kasutada. On mahajäävaid ettevõtteid, kus tööviljakus kasvab pikaldaselt. Kui need ettevõtted töötaks sama hästi kui eesrindlikud, oluaksid meie edusammud 1947. aastal kahtlemata veel suuremad.

Peamisteks riiklike ja tööviljakuse plaanide mittetäitmise põhjusteks mahajäävais ettevõtetes on suured tööseisakud, madal töö organiseerimise tase ja nõrk mehhaniseerimine. Võtame näiteks Läänerajoonide söetööstuse. Ehkki tööliste tööviljakus söetööstuses 1947. aastal 1946. aastaga võrreldes kasvas, ei ole sõjaeelne tööviljakus veel saavutatud. Selle põhjused peituvad peamiselt halvasti töö organiseerimises ning mitterahuldavas ettevalmistamises. Selle tagajärjel ei kasutata soonimismasinaid ning teisi mehhanisme täielikult, tööliste töökoormus on väike.

Reas kaevandustes saadetakse etesse tunduvalt rohkem kaevureid, kui seda lubab tööde rinne. See loob etes tööliste kuhjumise ja vähendab tööliste tööviljakust. Samade tagajärgedeni viivad söetööstuses seni veel likvideerimata niinimetatud kõrgendatud toodangu päevad.

Hoopis vähe osutatakse kaevandustes tähelepanu palju tööd nõudvate ja raskete tööde mehhaniseerimisele. Üksikuid töid, mis tuleks mehhaniseerida, teostatakse käsitsi. Plaanilise ennetamisremondi puudumine ning mõnede kaevanduste äärmiselt puudulik varustamine tagavaraosadega viib selleni, et suur hulk mehhanisme seisavad tegevuseta samal ajal kui kaevandustes tuntakse neist puudust.

Mõned kaevanduste juhtijad püüavad seletada mehhanismide nõrka kasutamist sellega, et söe tootmine ei nõua nii suurt masinate arvu. Need on ebaõiged ja kahjulikud arvamused.

Selliste palju tööd nõudvate tööde, nagu söe raiumise, konveieritele paigutamise, söe ja aheraine vaguneisse laadimise mehhaniseerimiseks valmistatakse nõukogude konstruktorite — kogunud sötööstuse inseneride esitusel palju kasulikke kõrge tootlikkusega mehhanisme. Kümme uut konstruktsiooni soonimismasinat, mäekombaini ja teisi mehhanisme on 1946. aastast tööstusliku valmistamise staadiumis ning katsete ajajärgus. Ükski neist masinaist ei ole viidud sellisesse seisukorda, et teda võiks rakendada töösse. Nende mehhanismide valmistamine ja tööle rakendamine teostub äärmiselt pikaldaselt ning leiab üksikute juhtide poolt visa vastupanu. Ning selle asemel, et anda vastulööki sellistele juhtidele, murda nende konservatiivsed seisukohad ning tagada kontrollitud mehhanismide rakendamist sötööstuses, annavad ministeeriumid käskkirju uute masinatüüpide projekteerimiseks.

Sötööstuse ametiühingute kesk-, oblasti-, rajooni- ja käitiskomiteed tegelevad vähe uue tehnika rakendamise küsimustega, ei avasta mehhanismide halva kasutamise põhjusi, ei pea võitlust tagurlikkusega, mis takistab masinate rakendamist ning võitlevad nõrgalt avariide süüdlaste vastu.

Sellele tuleb lisada, et ametiühingu-organisatsioonid ja kaevanduste administratsioon hoolitsevad vähe tööliste vajaduste eest, ei reageeri nende nõuetele, mis muidugi omakorda avaldab mõju tööviljakusele.

Partei ja valitsus osutavad väga suurt tähelepanu sötööstusele. Riik annab talle suurt abi materiaalse varustuse näol ning assigneeringutega elamute ehitamiseks. Hiljuti avaldatud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlused ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus eeliste ning soodustuste kohta sötööstuse töölistele loovad kõik vajalikud tingimused, mis soo-

dustavad tööviljakuse ning söetoodangu edasist kasvu. Ametiühingu-organisatsioonid ja kaevanduste administratsioon peavad kasutama neid hoobi selleks, et tõsta söetööstuse taset vastavalt temale seatud ülesannetele.

Plaani täidetakse mitterahuldavalt ning tööviljakus kasvab pikaldaselt Musta Metallurgia Ministeeriumi mäetööstuse ja tulekindlate materjalide tööstuse ettevõtteis. Nende ettevõtete toodang jääb maha 1940. aasta tasemest.

Plaani mittetäitmise ja madala tööviljakuse peamisteks põhjusteks on tootmisvõimsuste mittetäielik kasutamine, seisakud. Nii Võssokogorski kaevanduses ekskavaatorid rohkem seisavad kui töötavad. Taastatavates ettevõtetes töötab 35 protsenti töölisi laadimistöodel käsitsi, 65 protsenti sulandusvahendist töödeldakse samuti käsitsi. Maagi ja aheraine veo mehhaniseerimine ei ületa 15 protsenti. Viisaastakuplaanis ja kollektiivlepinguis ettenähtud raudteevagunite mahalaadimise mehhaniseerimist vagunite ümberlukkajate abil, osakonnavahelise transpordi ja osakondade sisetranspordi mehhaniseerimist tulekindlate materjalide tööstuse ettevõtteis ja osakondades ei teostata. Samal ajal võimaldaks nende ürituste realiseerimine kergendada töötingimusi, tõsta tööviljakust ning vabastada tunduvalt osa töölistest. Musta Metallurgia, Mäetööstuse ja Tulekindlate Materjalide Tööstuse Tööliste Ametiühingu Keskkomitee ei pea vajaliku võitlust raskete ning palju tööd nõudvate tööde mehhaniseerimise eest.

1948. aasta kollektiivlepinguis tuleb ette näha palju tööd nõudvate tööde mehhaniseerimist. Mehhaniseerimine võimaldab vabastada osa töölisi ja aitab lahendada sõjajärgse viisaastaku kõige teravama probleemi — meie kasvava tööstuse ning ehituse varustamise kaadriga.

Veel tuleb peatuda ehitajate töö. 1947. aastal mõnedel ehitustel riiklikku plaani ei täidetud. Seetõttu ei lastud käiku rida uusi tööstusobjekte söe-, musta metallurgia ja masinaehitustööstuses. Eriti jäi maha elamuehitamine. Rasketööstuse Ettevõtete Ehitamise Ministeeriumi ehitustöödel on tööviljakus madal. Tunduv osa ehitustöölisi ei täida töönorme.

Selline mahajäävus on tunduvalt määral seletatav töö halva organiseerimisega, palju tööd nõudvate protsesside nõrga mehhaniseerimisega ning administratsiooni ja ametiühingu-organisatsioonide täiesti nõrga tähelepanuga ehitustööliste materiaalsesse ja elutarbelistesse vajadustesse.

Ehitusorganisatsioonide juhtijad kaebavad ehitusmehhanismidega puuduliku varustamise üle. Osaliselt on see õige. Näib, nagu sunniks see olukord ehitajaid võimalikult paremini kasutama olemasolevaid mehhanisme. Kuid ehituste juures esinevad seadmete pikad seisakud. Ekskavaatoreid ja betoonisegajaid kasutatakse 45—60 protsenti, võrreldes nende ettenähtud normidega.

Real juhtumeil ei looda vastavaid tingimusi mehhanismide kasutamiseks. Näiteks ei varuta ekskavaatoreid vajalikul määral transpordiga. Transporditööd pidurdatakse mõnikord seepärast, et laadimistöid sooritatakse käsitsi. Kõik see alandab mehhanismide tootlikkust.

Palju tööd nõudvad mullatööd on paljudel ehitustel nõrgalt mehhaniseeritud.

Real ehitustel on elamu-heaolulised tingimused mitterahuldavad, mis põhjustab tunduvalt ehitustöölise voolavust. Ehitustöölise ametiühingute kesk-, oblasti- ja käitiskomiteed lepivad sellega ning ei võta tarvitusele abinõusid, et korrastada ühisoitlustamist ja ühiselamuid. Ehitustöölise seas tehtav massiline töö on mitterahuldav, eriti uute töölise hulgas.

Tööviljakusele avaldab suurt mõju töödistsipliini seisukord. Ametiühingu-organisatsioonid võtsid kollektiivlepingutes kohustusi töödistsipliini tugevdamise kohta. Neid kohustusi täidetakse paljudel juhtudel mitterahuldavalt.

Ettevõtetes võib mõnikord kokku puutuda varjatud töödistsipliini rikkumistega. Jutt on tööaja nõrgast koormusest, asjata kõndimisest mööda osakondi, põhjendamata tööseisakutest, mis tõsise suhtumise juures töösse oleksid välditavad.

Kasutades ühiskondlikke mõjutamisvahendeid võivad ametiühingud palju teha töödistsipliini tugevdamiseks. Tuleb taastada seltsimehelikke tootmiskohtuid ettevõtteis. Need kohtud võivad tõsiselt kaasa aidata ausa töösse suhtumise kasvatamisel, ühiskondliku kohusetunde tugevdamisel, võivad harjutada inimesi paremini kinni pidama sotsialistliku ühiskonna ühiselu reegleist. Kohtud etendavad tunduvalt osa võitluses praagiga, võitluses tööaja tihendamise eest, hoolika suhtumise eest sotsialistlikku varasse.

Iga tööstus- ja transpordiettevõtte, iga ehitus peab 1948. aastal kollektiivlepingute sõlmimise ettevalmistamise korras kontrollima oma võimalusi, avastama reserve ning välja töötama otsustavad abinõud uute võimsuste kiireimaks eksplua-

tatsiooni andmiseks, töötavate seadmete paremaks kasutamiseks, tööviljakuse tõstmiseks, rangeima kokkuhoiu sisseadmiseks materjalide, kütte, tooraine, elektrienergia kulutamisel, tööorganiseerimise parandamiseks ja eesrindlike töömeetodite rakendamiseks.

Kohustuste täitmisest töökaitse, ohutustehnika ja tööstus-tervishoiu alal

1947. aasta möödus töökaitse ja ohutustehnika edasise parandamise tähe all.

Assigneeringud töökaitsealastele üritustele kasvasid kollektiivlepinguid sõlminud ettevõtteis 1947. aastal 1946. aastaga võrreldes 119 miljoni rubla võrra. Reas tööstusharudes, sealhulgas koksi-, keemia-, Lõunarajoonide rauamaagi tööstuses, tulekindlate materjalide, villatööstuses ja mujal õnnetusjuhtumite arv vähenes. Kuid on ka selliseid tööstusharusid, kus ei võidelda tarvilikul määral traumatismi vastu.

Põllutöömasinate-ehitustehases, kus direktoriks on sm. Falkovitš ja käitiskomitee esimeheks sm. Artemenko, on kulutatud ainult kümnendik töökaitse- ja ohutustehnika-alastest assigneeringutest. Täitmata on kollektiivlepingutes märgitud tööd koht-õnnemehhanismide ehitamise ning kunstliku ja loomuliku valgustuse parandamise kohta, duširuumid on eksploatatsiooni andmata ning tööliste varustamine keedetud ja gaseeritud veega on organiseerimata. Käitiskomitee ei ole üheksa kuu jooksul kordagi kontrollinud kollektiivlepingu täitmist.

Õnnetusjuhtumid tekivad seal, kus töölisel on puudulikult instrueeritud, kus töökohad on halvasti organiseeritud, kus seadmed ja tööriistad on korrastamata ning kus tootmispiirkonnad on koristamata.

Õnnetusjuhtumite ärahoidmiseks ei ole alati vaja suuri kapitalimahutusi. Tuleb ainult pidevalt päevast päeva võidelda puhtuse ja korra eest tootmises ning kinni pidada elementaarsetest ettevaatusabinõudest.

Ametiühingute kesks-, oblasti- ja käitiskomiteed on kohustatud tugevdama ühiskondlikku kontrolli töökaitse-alaste seaduste täitmise üle ning täiel määral kasutama ametiühingutele riigi poolt antud õigusi töökaitse ja tööstustervishoiu olukorra kontrollimise alal. Seoses sellega on vaja tugevdada ühiskondlike kontrolöride tegevuse juhtimist.

1948. aasta kollektiivlepingutele tuleb lisada töötingimuste edasist parandamist ja traumatismi vähendamist teostavate ürituste plaan. Selles lisas tuleb ära näidata selleks otstarbeks vajalike assigneeringute ja materiaalsete fondide ulatus.

Uute tootmisprotsesside rakendamisel ja uute osakondade eksploatatsiooni andmisel tuleb valvata selle järele, et kõik projektis ettenähtud töökaitse- ja tööstustervishoiu-alased tööd oleksid vastuvaidlematult täidetud.

Pleenum peab nõudma Söetööstuse, Idarajoonide Rauamaagitööstuse, Naftatööstuse ning Põllutööstusmasinate Tööstuse ministriumidelt ja ametiühingute keskkomiteedelt lühima ajaga kõrvaldada töökaitse- ja ohutustehnika-alaseid puudusi ettevõtteis, saavutada traumatismi likvideerimist ja haigestumise vähenemist.

Käesoleval aastal on tööstus saanud rohkem erirõivastist ja erijalatseid kui 1940. aastal. Kuid vaatamata sellele varustatakse paljude käitiste töölisi erirõivastisega mitterahuldavalt. Kindlaksmääratud standardidest ei peeta kinni, mis vähendab erirõivaste kandmise aega ja kutsub esile suurendatud nõudmise erirõivaste ja erijalatsite järgi. Mõned ministriumid jao-tavad erirõivaid mitterahuldavalt. Rida keskkomiteid, samuti käitiskomiteid ei kontrolli enam tööliste varustamist erirõivas-tega, ei tunne vastutust selle ürituse eest.

Tuleb maksmata panna kindel kord tööliste erirõivastega varustamise alal. Tuleb saavutada, et erirõivad antaks välja kindlaksmääratud tähtaegadel, vajalikul hulgal ja nõutava kvaliteediga. Selleks on kõik võimalused olemas.

Kohustuste täitmine materiaalse-elutarbelise teenindamise parandamise alal

Töötajate elutaseme tõstmine on meie maal otseses seoses tootmisplaanide täitmisega ja tööviljakuse kasvuga.

Koos tööviljakuse kasvuga tõusis ka töötajate töötasu. Töös-tuslike ministriumide osas tõusis näiteks keskmine kuupalk 1947. aasta III kvartalis võrreldes 1946. aasta III kvartaliga 28,6 protsendi võrra.

Vastavalt partei ja valitsuse juhistelem sammuvad töötasu alal esirinnas rasketööstuse harud: söe-, metallurgia- ja nafta-tööstus.

Nõukogude töölised, tõstes pidevalt tööviljakust, loovad tingimusi edasiseks palga tõusuks. Ei ole kahtlust, et palga tõus kestab ka edaspidi.

Ettevõtete juhtijail on võimalus hüvitada töölisi ka direktorifondist ja preemiaist, mida saavad üleliidulises sotsialistlikus võistluses võitjaks tulnud kollektiivid.

Toon näitena Idarajoonide Naftatööstuse Ministeeriumi tehase „Borets“. See tehas sai 1947. aasta 8 kuu jooksul 7 korda üleliidulise sotsialistliku võistluse preemiaid kokku üle 1 250 000 rubla. Kuidas kasutati seda summat? Tunduv osa sellest — 70 protsenti — läks individuaalpreemiateks, 30 protsenti aga — kultuurilis-elutarbelistele vajadustele. Kultuurilis-elutarbelised summad kasutati vastavalt kollektiivlepingule kultuuri- ja heakorraasutuste hoonete remondiks, pioneerilaagrite inventari muretsemiseks, lasteaiade remondiks, raamatukogude täiendamiseks jne. Tehases „Borets“ jaotati preemiafond õieti ning tõsteti sellega võistlusest osavõtvate tööliste huvi võistluse vastu.

Tuleb siiski märkida, et ametiühingu-organisatsioonid kasutavad vähe neile antud kontrollimise õigust nende summade jaotamise üle. On juhtumeid, kus tööliste premeerimiseks läheb ainult tähtsusetu summa. Osa kultuurilis-elutarbelisele teenindamisele määratud summast jääb mõnikord kasutamata. Tuleb kord jalule seada ka selles osas ning saavutada, et need summad saaksid kasutatud ning et nad oleksid seega täiendavaks hoovaks tööviljakuse tõstmisel.

1947. aastal mõnede ettevõtete juhtijad rikkusid kohustusi õigeaegse palgamaksmise alal. Kui majandusihid osutaksid rohkem hoolt töötajate eest ja käitis- ning keskkomiteed teostaksid ranget kontrolli, siis saaks selliseid viivitusi vältida.

1948. aasta peale sõlmitavais kollektiivlepinguis tuleb täpselt määratleda palgamaksmise tähtajad. Ametiühingu-organisatsioonid peavad jälgima, et neist tähtaegadest ka täpselt kinni peetaks.

Kohustuste täitmine elamuehitamise alal

Partei ja valitsus hoolitsevad väsimatult töötajate elamuheaoluliste tingimuste parandamise eest. Isegi raskeil sõja-aastail ei katkestatud elamute ehitamist töölistele ja teenistujatele. Assigneeringud nendeks otstarveteks suurenevad aastast aas-

tasse. Kui 1940. aastal eraldati elamuehitamiseks 3 miljardit 200 miljonit rubla, siis 1946. aastal ulatusid assigneeringud nendeks otstarveteks 6 miljardile, 1947. aastal aga — 9 miljardile rublale.

1947. aastal anti eksploatatsiooni ligi 11 miljonit ruutmeetrit uut ja taastatud elamispinda linnades ning töölisasulais. See on rohkem kui 1946. aastal. Seoses sellega on paljudes ettevõtetes elamuolukord mõnel määral paranenud. Paljud töölised said korterid korralikes elumajades ja ehtasid endile individuaalelamuid.

Siiski on 1947. aastal elamute ja elutarbeline hoonete ehitamise plaan täidetud mitterahuldavalt. See on täiesti lubamatu, kui arvestada, et elamute puudus on peamiseks põhjuseks, mis raskendab alalise kaadri loomist paljudes ettevõtetes, eriti meie maa Idarajoonides.

Mitterahuldavalt ehtasid elamuid Rasketööstuse Ettevõtete Ehitamise ning Sõja- ja Mereväe Ettevõtete Ehitamise Ministeeriumid. Ehitajad on tohutult palju võlgu metallurgidele, söetöölisele, keemikutele, masinaehitajatele ja teiste rahvamajandusharude töötajatele.

Majandusorganisatsioonide juhatajad viitavad sageli tööjõu, ehitusmaterjalide, transpordi jne. puudusele.

Teatud osas on see õige. Kuid ainuüksi see ei ole ehitajate halva töö põhjuseks. Võib tuua näitena Musta Metallurgia Ministeeriumi Võksunski tehast. Kollektiivlepingu alusel oli selle tehase administratsioon kohustatud andma eksploatatsiooni 2 tuhat ruutmeetrit uut elamupinda, kindlustama 40 individuaalelamu ehitamise ning teostama elamufondi kapitaalremonti 880 000 rubla väärtuses.

Võksunski metallurgiatehasel on oma tellisetehas, suur puutöösakond, tiseritöökoda, lubjakustutamise esi ning kivimurd. Tehas võib ise valmistada kogu tehnilise sanitaarse sisseseade. Tehase kapitaalehituse osakond on varustatud ehitustöölise kaadriga. Näib, nagu oleks kõik tingimused elamuehitamise plaani täitmiseks olemas. Ainult endise direktori sm. Sobolevi ja käitiskomitee esimehe sm. Konovalovi hoolimatu suhtumisega tööliste vajadustesse võib seletada selles käitises elamuehitamise plaani nurjumist.

Valitsus eraldab suuri summasid individuaalelamute ehitamiseks. 1946. aastal eraldati krediite 961 miljoni rubla ulatuses, kolm korda rohkem kui 1945. aastal.

1947. aastal assigneeriti individuaalelamute ehitamise krediteerimiseks üle 2 miljardi rubla.

Individuaalelamute ehitus on tõsiseks teguriks elamuprobleemi lahendamisel. 1947. a. eksploatatsiooni antud 11 miljonist ruutmeetrist elamupinnast langeb individuaalelamute ehitamisele ligi kolm miljonit ruutmeetrit.

Edukalt teostatakse individuaalelamute ehitamist Läänerajoonide Söetööstuse Ministeriumi kaevandustes ja ettevõtetes. 1946. aastal ehtasid ja taastasid Läänerajoonide söekae vurid üle 7500 maja, 1947. aastal aga 8000 maja, pealeselle on veel ehitamisel 8656 maja. See tõendab, et Läänerajoonide söetööstuse mitmete ettevõtete majandusjuhid ja ametiühinguorganisatsioonid suhtusid tõsiselt individuaalelamute ehitamisse. Nad abistasid töölisi ja teenistujaid laenude ning ehituskrun tide ja ehitusmaterjalide saamisel, osutasid neile abi transpordi ja kvalifitseeritud tööjõuga. Ametiühingu kesk-, oblasti-, rajooni- ja käitiskomiteed arutasid korduvalt individuaalelamute ehitamise küsimusi.

Kuid olukord ei ole kaugeltki kõikjal selline. Individuaalelamute ehitamise plaani ei ole täitnud mitmed ministeeriumid.

Mõnedes tööstusharudes täidetakse halvasti kohustusi elumajade ja heakorrasutuste kapitaal- ning jooksva remondi teostamise alal. Selle tagajärjel langeb elamufond järk-järgult reast välja.

ÜAÜKN pleenum peab nõudma vastust majandusjuhtidelt ja ametiühingu-organisatsioonidelt elamuehitamise nurjumise eest 1947. aastal ning kollektiivlepingutes vastuvõetud kohustuste täitmata jätmise eest.

1948. aastal on ametiühingu-organisatsioonid kohustatud tugevdama kontrolli elamuehitamise riikliku plaani täitmise üle, laialdasemalt arendama ehitajate sotsialistlikku võistlust elamuehitamise plaanide täitmise eest.

1948. aasta kollektiivlepinguisse tuleb võtta konkreetsed üritused, mis kindlustaksid elumajade eksploatatsiooni andmist määratud tähtaegadel.

Käitiste direktorid vastutavad elamute ja elutarbeliste hoonete ehitamise plaanide täitmise eest, vaatamata sellele, kas ehitamine toimub majanduslikul teel või tellimise teel.

Ehituste juhatajad aga peavad kandma vastutust plaanide täitmise eest samal määral, nagu tööstusettevõtete direktorid vastutavad toodangu eest.

Ametiühingu-organisatsioonid töötavais ettevõtteis peavad saavutama elamuehitamise igakülgset laiendamist majanduslikul teel, mis kahtlemata aitab tõsiselt kaasa tööliste ning teenistujate elamutega varustamisel. On tarvis, et elamuehitamise alal tegutsevad töölised asetataks võrdseisse tingimustesse tööstuslike ehituste töolistega nii töö mehhaniseerimise kui ka töötasu ning kultuurilis-elutarbelise teenindamise suhtes.

Kohustuste täitmisest töölisvarustamise alal

1947. aasta kollektiivlepinguisse on võetud kohustused töölisvarustuse parandamise, abimajandite, kollektiiv- ja individuaal-aiapidamise ning loomapidamise arendamise ja ühistoitlustamise parandamise kohta. Peale kollektiivlepingute täitmist ametiühingu-organisatsioonid tugevdasid ühiskondlikku kontrolli sööklate, kaupluste ja abimajandite töö üle. Ettevõtteis ja asutustes viidi läbi ühiskondlike kontrolöride aruandlus ja valimised. Kuid peab tunnistama, et mitmed sööklad ja kauplused töötasid 1947. aastal mitterahuldavalt, mis kutsus tööliste seas esile õigustatud pahameele.

1947. aastal tegeles aiandusega 19,5 miljonit töolist ja teenistujat, miljoni inimese võrra rohkem kui 1946. aastal. Keskmiselt iga aiapidaja perekonna peale saadi rohkem kui viissada kilogrammi kartuleid ja juurvilja, mis oli tunduvaiks abiks tööliste ja teenistujate toitlustamisel.

Seoses kaardisüsteemi kaotamisega ja üleminekuga lahtisele nõukogude kaubandusele on ametiühingu-organisatsioonid kohustatud taotlema kaubandusvõrgu laiendamist, toidu- ja tööstuskaupade häireteta kaubastamist, assortimendi ja kvaliteedi parandamist ning kindlustama ka massilist kontrolli kaupluste, leiva- ja pagaritööstuste, sööklate ning einelaudade töö üle. Tuleb pidada otsustavat võitlust igasuguste nõukogude kaubanduse põhimõtete moonutustega, viivitamata kõrvaldada puudused kaubandusvõrgu ja ühistoitlustamise ettevõtete töös. Samuti tuleb abistada nõukogude organeid võitluses spekulantidega.

Kollektiivlepingutes tuleb ette näha konkreetset kohustused töölisvarustamise osakondade ja ettevõtete abimajandite töö parandamise alal. Ametiühingu-organisatsioonid peavad taot-

lema ülesseatud ülesannete täitmist ja ületamist vilja, kartulite ja aedvilja külvi ja saagi ning loomakasvatuse arendamise ja produktiivsuse tõstmise alal töölisvarustamise osakondade ning abimajandite poolt.

Kohustuste täitmine tööliste puhkuse ja ravi organiseerimise alal

Tänu partei ja valitsuse abile laiendati 1947. aastal tunduvalt puhkekodude ja sanatooriumide võrku. Ametiühingud suunasid tervistusasutustesse 300 tuhande võrra rohkem töölisi ja teenistujaid kui möödunud aastal.

Võib tuua sadu ÜAÜKN-le ja ametiühingute keskkomiteedele saadetud tänukirju. „Kõigest südamest tänan teid minule osutatud abi eest,“ kirjutab Kirovist Isamaasõja invaliid V. Komdahtšan pärast ravilolekut Pjatigorski sanatooriumis. „Ma sain isamaad kaitstes rindel 8 korda haavata. Nüüd kindlustas mind minu maa pensioniga, soodustustega, aitas mul taastada tervise ning saada täisväärtuslikuks töötajaks. Palju tänu, seltsimehed.“

Gorkis asuva Molotovi-nimelise autotehase töötaja A. Iljitšev kirjutab: „Kopsude ja selgroo haigus ennustas mulle varajast invaliidsust. Kuid kuuajalise ravi tulemusena ÜAÜKN sanatooriumis nr. 30 Pjatigorskis tunnen end täiesti tervena ja võimelisena edasiseks töötamiseks. Vastuseks sellele stalinlikule hoolitsemisele inimese eest, tänuks kodumaale tahan töötada veel paremini.“

Kuid tööliste puhkuse ja ravi organiseerimisel seisab ees veel palju tööd. Olemasolev sanatooriumide ning puhkekodude võrk ei ole küllaldane. Samuti on tõsiseid puudusi ka puhkajate ning haigete teenindamises.

On vaja ka edaspidi taastada sanatooriume ja puhkekodusid, mis olid olemas enne sõda, ning alustada uute tervistusasutuste ehitamist.

Mõned ministeeriumid ja keskasutused abistavad halvasti ametiühingu-organisatsioonide sanatooriumide ja puhkekodude korrastamisel, arvates, et see ei ole nende asi.

Autotööstuse, Raskemasinatööstuse, Põllutöömashinate Tööstuse ning Läänerajoonide Söetööstuse Ministeeriumid ei täitnud oma kohustusi sanatooriumide ja puhkekodude taastamise ning uute sanatooriumide ja puhkekodude ehitamise alal.

Ametiühingute keskkomiteedel tuleb visalt taotleda ministeeriumidelt tervistusasutuste ehitamise ettenähtud plaanide täitmist. Erilist tähelepanu tuleb osutada kergelt tüüpi ühepäevaste ja lühiajaliste puhkekodude organiseerimisele tööliste ja teenistujaile, eriti suveperioodil. Seoses kaartide kaotamisega laienevad selles suunas võimalused tunduvalt.

Käitiskomiteed võtsid kollektiivlepinguis kohustuse anda eeliskorras pääsmeid puhkekodudesse ja sanatooriumidesse käitiste eesrindlikele inimestele.

Trikotaažitööstuse, Lõunarajoonide Musta Metallurgiatööstuse ja mõned teised ametiühingud täidavad neid kohustusi. Nad saatsid suure protsendi tööstuse eesrindlasi sanatooriumidesse ja puhkekodudesse. Mõned ametiühingud aga jaotavad pääsmeid ebaõigesti, ei jälgi seda, kellele satuvad pääsmed ja kes sõidab kuurortidesse.

Ametiühingute keskkomiteed ei kontrolli keskasutuste sanatooriumide tööd. Me oleme kohustatud nende vastu rohkem huvi tundma ja aitama majandusmehi nende tööd parandada. Paljude keskasutuste sanatooriumid töötavad mitterahuldavalt ning teenindavad oma asutuste töölisi puudulikult.

Ametiühingu-organisatsioonid peavad saavutama, et pääsmed puhkekodudesse ja sanatooriumidesse antakse esmajärjekorras meie käitiste eesrindlastele ja Isamaasõja invaliididele.

Kohustuste täitmisest massilise kultuuritöö alal

Kollektiivlepingutesse on märgitud vastastikused kohustused massilise kultuuritöö parandamise alal. See ametiühingute tööala rajaneb ÜK(b)P Keskkomitee ajaloolistele otsustele ideoloogilise töö kohta. Need otsused hõlmavad otseselt ka ametiühingute kultuur-hariduslikke asutusi.

Võib konstateerida klubide, punaste nurkade ja raamatukogude töö ideelise sisu teatavat paranemist. Ametiühingute kultuurhariduslik töö muutus poliitiliselt sihikindlamaks, aidates kaasa töötajate kommunistliku kasvatusel parandamisele.

Ametiühingute eelarvete järgi assigneeriti 1947. aastal kultuuritööks 1204 miljonit rubla. Pealeselle kulutati seks otstarbeks 305 miljonit rubla, mis assigneeriti sotsiaalkindlustuse eelarve järgi. Assigneeringud loenguteks kasvasid sel aastal ühe kolmandiku võrra, tootmis-tehniliseks propagandaks — 50 prot-

sendi võrra, ekskursioonideks — peaaegu kaks korda. Kulud isetegevuse arendamiseks ja tööks laste seas suurenesid.

Ametiühingute massilise kultuuritöö arendamist soodustas tema materiaalse baasi laienemine. Ainult 29 ametiühingus taastati ja ehitati 902 suurimas käitises 72 klubi, remonditi 539 klubi, loodi 307 ja remonditi 95 punast nurka ning vabastati 17 klubi.

Suur töö teostati näiteks transpordimasinaehituse tehastes. Siin remonditi 6 kultuuripaleed, 18 klubi, taastati 5 klubi, korrastati 9 parki, sisustati 116 punast nurka, ehitati, taastati ja remonditi 23 pioneerilaagrit.

Kuid kaugeltki mitte kõik majandus- ja ametiühingutöötajad ei täitnud oma kohustusi massilise kultuuritöö alal. Paljud klubid on ikkagi korrastamata, mõned neist on seni kõrvaliste organisatsioonide käsutuses.

Valitsus osutas ametiühingu-organisatsioonidele 1947. aastal suurt abi kultuuriasutuste sisustamisel. Eraldati suuri rahasummasid ning materjale. Tsentraliseeritud fondidest on ametiühingutele antud mööblit 1 225 000 rubla väärtuses, 1500 stationaarset ja rändkinoseadet, 400 raadiosõlme, palju muusikariistu ja muud kultuuriinventari. Palju mitmesugust vara muretsesid ametiühingud iseseisvalt.

Kuid meil tuleb veel väga palju teha selleks, et täielikult varuda klubid ja punased nurgad mööbli ja inventariga ning muuta nad tõelisteks kultuurikeskusteks ettevõtteis.

Meile on antud ülesanne muuta klubid tõelisteks töötajate kommunistliku kasvatus- ja kultuurilise puhkuse läteteks. Korraldada klubide töö nii, et iga tööline ja teenistuja läheks hea meelega oma klubisse, et nad saaksid vastuseid neid huvitavatele küsimustele, kuuleksid head loengut, loeksid raamatut või ajakirja, vaataksid head filmi või etendust. Meie klubides tuleb tööd korraldada nii, et neid külastaksid ka insener-tehnilised töötajad.

Ametiühingu- ja majandusorganisatsioonid on kohustatud 1948. aasta kollektiivlepingute sõlmimisel ette nägema edasist tööliste ja teenistujate kultuurilise teenindamise parandamist.

Ametiühingute kultuurhariduslik töö peab ka edaspidi alluma põhilistele majanduslikele ja poliitilistele ülesannetele, peab õhutama töötajaid uutele töökangelastegudele, peab soodustama sotsialistliku võistluse arenemist viisaastaku täitmise eest nelja

aastaga. Meie kultuurhariduslikud asutused peavad võtma oma töö aluseks töötajate kasvatamise kommunismi vaimus, Nõukogude kodumaale ustavuse vaimus.

Kollektiivlepingutes tuleb ette näha massilise kultuuritöö materiaalse baasi tugevdamist, klubide, raamatukogude ja punaste nurkade töö laiendamist ning raadiosõlmede, isetegevuse ja loengute korraldamise töö ning tootmis-tehnilise propaganda arendamist. Selleks otstarbeks tuleb ette näha summasid väljaspool ametiühingu eelarvet ka direktorifondist ja sotsialistliku võistluse preemiast.

*

Tuleb märkida, et 1947. aastal on tänu kollektiivlepingutele õnnestunud saavutada tööstus-, transpordi- ja ehitusettevõtete töötajate elutaseme, kultuurilise ja olustikulise teenindamise edasist paranemist.

Kuid mitmed ettevõtete juhatajad ei ole täitnud oma kohustusi. Esmajärjekorras puutub see elamute ning kultuuri- ja heakorraasutuste hoonete ehitamise. See on meie kõige nõrgem koht kollektiivlepingute täitmise alal. Neid õppetunde tuleb 1948. aastal arvestada ja kõige tähelepanelikumalt läheneda igale uue kollektiivlepingu punktile. Kui aga leping on arutatud ja alla kirjutatud, tuleb kõiki kohustusi täita rangelt ja punktuaalselt.

Kollektiivlepingute sõlmimine 1948. aastaks

1948. aastal — kolmandal otsustaval viisaastaku aastal — seisavad tööstuse, ehituse ja transpordi ees veelgi suuremad ülesanded.

Ettevõtete kollektiivid võtavad endile kohustusi viisaastaku täitmiseks nelja aastaga. 1948. aastal tuleb ette näha selline tootmise kasvu tempo, mis tagab nende kohustuste realiseerimise. Võimalused selleks on kahtlemata olemas.

Nende ülesannete täitmiseks tuleb 1948. aasta kollektiivlepinguisse võtta kohustusi sotsialistliku võistluse uute vormide laialdase levitamise kohta ning igakülgse abi kohta töölistele, kes kohustuvad viisaastakut täitma ennetähtaegselt.

Tööliskollektiivide ja administratsioonide kohustustes peavad aset leidma töövõime kasvu näitajad ning ülesanded tooraine, kütte, elektrienergia ja materjalide kokkuhoiu kohta.

1948. a. oleme me kohustatud laialdaselt kasutama eesrindlike käitiste ja tööstuse eesrindlike inimeste kogemusi täiuslikuma tööorganiseerimise juurutamiseks ning kollektiivseks stahhaanovlikuks tööks. Valitsuse ja partei otsuste kiireimaks täitmiseks töö mehhaniseerimise kohta, eriti söe-, mäe-, metallurgia-, metsa- ja ehitustööstuses ning laadimistöodel transpordis tuleb kollektiivlepingutesse võtta tähtsamate ürituste loetelu palju tööd nõudvate tööde mehhaniseerimise alal. Ametiühingu-organisatsioonidel tuleb seda võtta erilise kontrolli alla.

Kollektiivlepingutes tuleb ette näha keskmiste progressiivsete normide laialdasemat tarvituselevõtmist ja tükitöö rakendamist. Me peame tõstma tükitööde protsenti ja tükitööliste erikaalu.

Kuna töövilkakuse kasv on tingitud rea organisatsiooniliste tehniliste abinõude tarvituselevõtmisest, tuleb abinõude ettevalmistamise plaani arutada üldkoosolekuil koos kollektiivlepingutega kui selle lisa.

Kohustused materiaalse-elutarbelise ja kultuurilise teenindamise edasise parandamise alal peavad olema eriti läbi kaalutud ja konkretiseeritud.

Ministeeriumid, keskasutused ja ametiühingute keskkomiteed peavad varakult ette valmistuma kollektiivlepingute sõlmimiseks. Tuleb õigel ajal välja saata direktiivkirju ja kohe peale riikliku plaani kinnitamist 1948. aastal anda käitistele plaanilised näitajad.

Tuleb õigeaegselt ette valmistada ja instrueerida töötajaid, keda saadetakse ettevõtteisse abi osutamiseks kollektiivlepingute sõlmimisel.

Kollektiivlepingute sõlmimise kampaania organiseerimisel tuleb sellele kaasa tõmmata võimalikult suurem hulk töölisi ja teenistujaid, koguda kõik nende ettepanekud, need tähelepanelikult läbi vaadata ja anda iga ettepaneku kohta kindel vastus.

Pärast kollektiivlepingute sõlmimist tuleb ametiühingu-organisatsioonide kogu tähelepanu keskendada nende täitmise süstemaatilisele kontrollile. Selleks tuleb kasutada olemasolevaid käitiskomitee komisjone. Käitiskomitee komisjonide pidev töö ei lülita välja kollektiivlepingute massilist kontrolli, mida tuleb teostada nagu 1947. aastal kord kvartalis. Käitiskomiteedes tuleb organiseerida kollektiivlepingute kohustuste täitmise süstemaatilist arvestust. Reeglina tuleb igas kvartalis arutada

ministeeriumide kolleegiumide ja ametiühingute keskkomiteede presiidiumide ühistel koosolekutel kollektiivlepingute täitmise käiku. Seda teostati käesoleval aastal äärmiselt harva.

ÜAÜKN üleliidulise sotsialistliku võistluse kokkuvõtete tegemisel peavad ametiühingute keskkomiteed ja ministeeriumid arvestama, kuidas ettevõtted täidavad kollektiivlepingute kohustusi.

Seltsimehed! Kollektiivleping on kogu ametiühingutöö aluseks ettevõttele. Ta haarab ettevõtete kollektiivide elu kõiki külgi.

Kollektiivlepingute sõlmimine andis 1947. aastal kahtlemata positiivseid tulemusi.

1948. aastal oleme me kohustatud saavutama, et kollektiivleping oleks, nagu seda nõuab Ministrite Nõukogu määrus, veel suuremaks hoovaks tootmisplaanide täitmisel ja ületamisel, tööviljakuse tõstmisel, majandus- ning ametiühingu-organisatsioonide vastutuse tõstmisel tööliste, insener-tehniliste töötajate ja teenistujate materiaalsete ja elutarbeliste tingimuste ning kultuurilise teenindamise parandamise eest.

Pole kahtlust, et ametiühingud teostavad bolševistlikult kollektiivlepingute sõlmimise 1948. aastaks, kindlustavad veel suuremat sotsialistliku võistluse hoogu viisaastaku täitmiseks nelja aastaga ning täidavad auga need ülesanded, mis meile annavad bolševike partei Keskkomitee, meie juht ja õpetaja suur Stalin. (Kestvad kiiduavaldused.)

AMETIÜHINGUTE ÜLESANDED SEoses KAARDI- SÜSTEEMI KAOTAMISEGA

ÜAÜKN sekretäri L. N. Solovjovi aruanne

On möödunud üks kuu sellest, kui rahakäibesse astus uus täisväärtuslik nõukogude rubla ja hakkas arenema kaartideta lah-tine nõukogude kaubandus. Kuid juba selle lühikese ajaga tun-dis iga töötaja oma isiklikus eelarves kaartideta kaubanduse reaalset kasu. Nüüd avanesid nõukogude rahva ees kogu rahva-majanduse edasise kasvu ja töötajate heaolu parandamise suure-pärased perspektiivid.

Nüüdsest peale võtab uut veel suuremat hoogu nõukogude inimeste võitlus sõjajärgse stalinliku viisaastakuplaani täitmise eest nelja aastaga, meie maa rikkuste suurendamise eest. See aga omakorda võimaldab ka edaspidi järk-järgult alandada toidu- ja tööstuskaupade hindu ning tõsta tööliste ja teenistujate reaalset töötasu.

Rahareformi teostamine ja toidu- ning tööstuskaupade kaar-tide kaotamine näitavad kogu maailmale nõukogude riikliku ja ühiskondliku korra määratu suurt elujõudu ja paremust, sotsia-lismi piiratud üleolekut kapitalismist.

Kapitalistlikud maad veeretavad kõik sõjatagajärgede rasku-sed töötavale elanikkonnale. Seal kaasneb sõjatagajärgede likvi-deerimisele ja rahareformi teostamisele eluliselt vajalike kau-pade normeerimine, hindade tõus, reaalse töötasu langus ning töötatööliste armee suurenemine.

Mitte juhuslikult iseloomustab seetõttu sõjas rikastunud Ameerika kogu sõjajärgset perioodi finants- ja tööstusmagnaatide kliki pealetung tööliklassi algelisematele õigustele ning töö-puuduse pidev kasv ja majanduskriisi lähenemine.

Inglismaal ja Prantsusmaal rakendati pärast sõda kaardid leivale ja teistele toiduainetele ning kaartide järgi antavate toi-duainete normide alandamine jätkub.

Nõukogude sotsialistlik kord on vaba kapitalismi paranda-mata haigustest ja pahedest. Meie maal ei ole ega saa olema

kriise ja tööpuudust, meil on tagatud täielik võimalus linna ja maa töörahva heaolu pidevaks tõusuks.

Seoses rahareformiga ja üleminekuga lahtisele kaartideta nõukogude kaubandusele peavad ametiühingud võtma nüüd aktiivsemalt osa üldriikliku ülesande täitmisest kaubakäibe iga-külgsel arendamisel.

„Et riigi majanduslik elu võiks õitsele puhkeda ja tööstus ning põllumajandus omaksid tõukejõudu oma toodangu edasiseks tõstmiseks,“ õpetab meid seltsimees Stalin, „selleks on tarvis veel üht tingimust, ja nimelt — laialdast kaubakäivet linna ja maa vahel, riigi rajoonide ja oblastite vahel, mitmesuguste rahvamajanduse härude vahel.“

Sõjajärgne stalinlik viisaastak näeb ette iga elaniku põhilise toidu- ja tööstuskaupade tarbimise sõjaeelse taseme tunduva ületamise.

Ametiühingud, kes on oluliselt huvitatud kaubatoodangu hulga pidevast suurenemisest ning tarbijate kultuurse teenindamise kindlustamisest, peavad kogu oma tööga soodustama toidu- ja tööstuskaupade ressursside laiendamist ning kaasa aitama nõukogude kultuurse kaubanduse eeskujulikule organiseerimisele.

Ametiühingud võitluses kultuurse nõukogude kaubanduse eest

Hoolitsus tööliste ja teenistujate varustamise eest toiduainete ja tööstuskaupadega on alati olnud nõukogude ametiühingute üheks esmajärguliseks ülesandeks.

Kaardisüsteemi alusel varustamise kehtimise perioodil tegid ametiühingud suure töö riikliku kaubanduse ja töölisvarustamise osakondade abistamiseks tööliste ja teenistujate varustamise parandamise alal.

Riikliku Kaitsekomitee otsusega pandi 1943. aastal ametiühingutele ühiskondliku kontrolli teostamine kaubandusorganisatsioonide töö üle. Ametiühingud rakendasid kontrolli teostamisele rohkem kui kuussada tuhat ühiskondlikku aktivisti, kes olid valitud tööliste ja teenistujate koosolekuil.

Ainuüksi 1947. aastal võttis üle 120 tuhande ühiskondliku kontrolöri osa kaubandusettevõtete ühiskondlikust ülevaatuses ning need osutasid majandusorganisatsioonidele suurt abi kaupluste ja sööklate töö parandamisel. Ühiskondliku ülevaatus

jooksul kontrolliti 144 tuhat kaubandus- ning ühistoitlustamisettevõtet. Ametiühingute nõudmisel remonditi ligi 50% neist ettevõttest.

Tuleb märkida, et ühiskondliku kontrolli teostamisel võrsusid suurepäraseid aktivistid, kes omandasid vastavaid teadmisi kaubandustehnika, kontrolli ja organiseerimise alal. Omatud kogemusi peavad ametiühingu-organisatsioonid täielikult ära kasutama.

Kuid praeguses olukorras on vajalik massilise kontrolli põhiline ümberkorraldamine. Sellele tööle tuleb anda mitte ainult suuremat hoogu, vaid ka tõsiselt süvendada tema sisu.

Praegu ei või ametiühingud rahulduda olemasoleva ühiskondlikust kontrollist osavõtjate koosseisuga, vaid peavad kindlustama tema ridade tõsist kasvu. Koos sellega kerkib esile ka teine tähtis ülesanne — parandada kontrolli kvaliteeti, arvestades neid uusi nõudmisi, mis nõukogude kaubanduse töötajale pärast kaartide kaotamist on esitatud.

Nüüd esitab tarbija kõrgendatud nõudmisi kauba kvaliteedile ja assortimendile. Kaubanduse arenemisega ja järjest suureneva kauba hulga juures eelistab tarbija selle kaupluse külastamist, kus müüjad teenindavad ostjaid kultuuriselt, suhtuvad hoolikalt tarbija nõudeisse ning tema maitse rahuldamise.

See tähendab, et kaubandusettevõtete vahel areneb veelgi aktiivsem võistlus, milles võitjaks tuleb see kollektiiv, kes suudab töötajat paremini teenindada.

Tuleb märkida, et sõja-aastail, normeeritud varustamise olukorras, täitsid tuhanded äriteenijad ausalt ja kohusetruult nende pandud ülesandeid. Meil on palju selliseid eesrindlikke kauplusi, mille kollektiivid on alati pälvinud tööliste ja teenistujate armastust ja lugupidamist. Need kollektiivid leidsid isegi Suure Isamaasõja kõige raskemal päeval võimalusi, et saada täiendavaid toiduainete fonde, suurendada kaubakäivet ja varustada töötajaid paremini.

Tuginedes oma eesrindlikule kaadrile, valmistus enamus kaubandusettevõtteid hästi ette elanikkonna teenindamiseks uutel alustel.

Täielikult muutus näiteks tehase „Krasnõi Bogatõr“ töölisvarustuse osakonna toiduainetekauplus. Siin on palju mitmesuguseid toiduaineid ja kaupu. Maitsekalt on lettidele ja vitriinidele asetatud liha- ja kalasaadused, koorevõi, suhkur, pipar-

koogid, kompvekid, leiva- ja pagarisaadused ning teised toiduained. Hinnakirjad on välja pandud nähtavatele kohtadele. Lettide taga töötab palju puhtas erirõivastuses müüjaid, kes teenivad külastajaid kiiresti ning viisakalt.

Selliseid kauplusi on meie maal praegu juba palju.

Samal ajal ilmnesis mõningate kaubandusettevõtete töös tõised puudused. Üksikud kauplused ja sööklad ei olnud õigeaegselt remonditud ja korda seatud, toidu- ja tööstuskaupu tuuakse kauplustesse hilinemisega, mõnede kaupluste direktorite saamatuse tõttu tekivad järjekorrad lettide ja kassade juures; esinevad ostjate petmise juhused.

Õigeaegne kaupade kohaletoometamine kaubandusvõrku omab esmajärgulise tähtsuse. See on eriti maksev selliste toiduainete kohta nagu leib ja pagarisaadused.

Leivatööstuse ja Tarbijate Kooperatiivide töötajate ametiühingu-organisatsioonid peavad saavutama seni veel mitte tööle asunud leivatehaste ja pagaritööstuste kiireimat ekspluatatsiooni andmist ning, mis kõige tähtsam — tootmisprotsessi täielikku tundmaõppimist ja rakendamist. Tuleb mobiliseerida leivatehaste ja pagaritööstuste tööliste, inseneride ja tehnikute loovat initsiatiivi leivatootmise ja leivatoodete suurendamisele, eriti just palju tööd nõudvate protsesside maksimaalse mehhaniseerimise teel.

Samad ülesanded seisavad nende ametiühingute ees, kus töölisarustamise osakonnad omavad oma leivatööstusi, näiteks: söe- ja metsatööstuses ning raudteetranspordis.

Leivatööstuse töölised peavad rangelt järgima tervishoiu nõudeid ning kindlustama kõrgekvaliteedilise leiva ja leivasaaduste toodangu.

Erilist tähelepanu tuleb osutada võitlusele kaupade assortimendi ja kõrge kvaliteedi eest. Sellele võitlusele tuleb kaasa tõmmata kõiki ametiühingu-organisatsioone, nii kaubandusettevõtete kui ka kaubandusvõrku nende kaupadega varustavate ettevõtete ametiühingu-organisatsioone.

Tuleb likvideerida mõnede varustajate ja kaubandusettevõtete ebariiklik praktika, kes kergel käel lepivad kaubandusvõrgu mittekvaliteetsete kaupadega varustamisega, lootes sellele, et tarbija võtab kõiki, mida talle pakutakse.

Peale ettevõtete poolt teostatava praakimise, mida tuleb märksa paremini teostada nii ettevõtetes toodangu väljalaskmisel kui ka kaubandusorganisatsioonides vastuvõtmisel, tuleb nii

või teisiti luua tugev ühiskondlik tõke igasugustele katsetele sokutada praaki kaupluste riiulitele ja lettidele.

Kaubanduse, kooperatsiooni ja töölisvarustamise osakondade ametiühingu-organisatsioonid peavad kõigi kaubandustöötajate tähelepanu suunama nõudlikkuse tõstmisele kaubandust varustava tööstuse vastu, taotlema, et ettevõtte-varustajad tõstaksid kaupade kvaliteeti ning arvestaksid ostjate vajaduste ja maitsega.

Riikliku Kaubanduse ja Tarbijate Kooperatiivide töötajate ametiühingute keskkomiteedel tuleb praktiseerida linna ja rajooni eriharude äriteenijate tootmiskonverentse ettevõtete-varustajate esindajate osavõtul kauba kvaliteedi ja assortimendi parandamise küsimuste arutamiseks.

Tarbeesemeid tootvate käitiste juhatajail tuleb pidada tihedat sidet äriteenijatega, viibida kauplustes, teada ostjate nõudmisi, vajadusi ja maitset.

Tööstusettevõtete käitiskomiteed peavad huvi tundma ostjate märkuste ja soovide vastu ning võtma tootmisnõupidamistel arutusele kauplustesse tulnud kaebusi ühe või teise kauba, selle kvaliteedi, värvitooni, mudeli jms. kohta.

Käitiskomiteed on kohustatud tutvuma kaubandusorganisatsioonide reklamatsioonide ja nõudlustega, kontrollima, missuguseid abinõusid võetakse tarvitusele nende rahuldamiseks, avastama praagitootmise süüdlasi, toodangu mitte-rahuldava kvaliteedi põhjusi ja taotlema nende kõrvaldamist.

Häireteta kaubandus nõuab mitte ainult tugevdatud tähelepanu kvaliteedi küsimustes, vaid ka kaupade assortimendi suurendamist. On teada, et sõja-aastail katkestati mõningate laia-tarbekaupade tootmine. Nüüd, tulnud kauplustesse, otsib perenaine ka selliseid vajalikke esemeid nagu pesupulki, kudumisvardaid, käsitööriame ja palju muid vajalikke majapidamisesemeid.

Kes saab esimesena teada tekkinud nõudmisest ühele või teisele kaubale? Äriteenija. Ta puutub kõige otsesemalt kokku ostjatega.

Siit järgneb ametiühingute otsene ülesanne — aktiveerida äriteenijate osa, lähtudes sellest, et nad õpiksid tundma tarbijate tarvidusi ja nõudeid ning rakendaksid neid oskusi aktiivselt tööstuses, taotledes kindlalt kõigi vajalike esemete tootmise uuendamist.

Tõelise, kultuurse nõukogude kaubanduse organiseerimisel kasvab nüüd kaubanduskaadri osa, ta kultuurilis-poliitilise ja tootmiskvalifikatsiooni tõstmise ülesanne. Äriteenijailt tuleb nõuda mitte ainult ostjate viisakat ja tähelepanelikku teenindamist, vaid ka oma töö tehnika täiuslikku tundmist ning nõukogude kultuurse kaubanduse põhimõtetest arusaamist.

Kultuurset kaubelda — tähendab õigeaegselt ette valmistada müüja töökoht, välja panna kõik kaubad letile enne töö algust, kindlustada kaupadel sedelid kaubanimetuse, sordi ja hinnaga.

Kultuurset kaubelda — tähendab kiiresti, viisakalt ja tähelepanelikult teenindada ostjat, tutvustada teda kauba sortidega ja omadustega, andes ostjale täieliku valiku võimaluse.

Kultuurset kaubelda — tähendab alaliselt hoolitseda puhtuse eest kaupluses ja letil, müüja isikliku hügieeni eest, kindlustada kaupade müümist täiskaaluga ja -mõõduga, mitte lubades ebaõiget kaalumist, mõõtmist ja raha arvestamist.

Riikliku Kaubanduse, Tarbijate Kooperatiivide ja Ühiskondliku Toitlustamise töötajate ametiühingute keskkomiteedel tuleb parandada massilist poliittööd ametiühingu liikmete hulgas, laialdaselt levitada stahhaanovlikke töömeetodeid, kasvatada kaubandustöötajais nõukogude patriotismi tunnet, ausat ja hoolikat suhtumist sotsialistlikku omandisse ning leppimatust võitluses varguste ja spekulatsiooniga.

Valdav enamik kaubandustöötajaid on kahtlemata ausad nõukogude inimesed. Nende abil tuleb halastamatult paljastada petiseid ja spekulante, kes tungivad kaubandusvõrku; hoolikalt kontrollida kaupade hoidmist, nende väljaandmise ning arvestamise korda, ennetada ja muuta võimatuks vargusi ja kõrvaldamisi.

Ametiühingu-organisatsioonid peavad tunduvalt parandama kaubandustöötajate kultuurilis-elutarbelist teenindamist, osutama neile praktilist abi nõukogude kaubandusele seatud ülesannete täitmisel, juhindudes seltsimees Stalini näpunäitest selle kohta, et „... nõukogude kaubandus on meie oma, bolševistlik üritus ja kaubandustöölised, sealhulgas ka leti taga olevad müüjad, kui nad ainult ausalt töötavad. — on meie idee, revolutsioonilise, bolševistliku idee teostajad.“

Koos Kaubandusministeeriumi ja kooperatiiv-kaubandusvõrguga omavad suurt tähtsust tööstuslike ettevõtete töölisvarustamise osakonnad.

Valitsus võttis hiljuti vastu eriotsuse, mis määrab kindlaks töolisvarustuse osakondade edasise tegevuse laiaulatusliku programmi.

Ametiühingud peavad aktiivselt osa võtma töolisvarustamise osakondade töö ümberkorraldamisest ja parandamisest, kulturse nõukogude kaubanduse arendamisest nende kaudu ning tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete eelistatud teenindamisest.

Tuleb sisse seada kontroll kaubandusvõrgu arendamise ülesannete õigeaegse täitmise üle töolisvarustamise osakondade poolt ja taotleda, et töolisvarustamise osakondades organiseeritaks tööstuskaupade erikauplused ning leiva- ja juurviljakauplused ning -kioskid, samuti jalanõude ja riiete paranduse ning koduste tarbeesemete ja mööbli remondi töökojad.

Tuleb kontrollida töolisvarustamise osakondade kaubandusvõrgu seisukorda, saavutada selle kordaseadmist ning kõigi kaupluste, kioskite ja ladude remonti.

Toiduainete ja tööstuskaupade fonde jaotavad nüüd kaubandusorganisatsioonide vahel töörahva saadikute oblasti- ja linnanõukogud. See asetab tõsiseid ülesandeid kesk- ja käitiskomiteedele. Nad peavad valvama selle järele, et kaubafondide jaotamisel kohtadel kindlustataks töolisvarustamise osakonnad vajaliku kaupade hulga ja assortimendiga.

Kahjuks on meil keskkomiteid, kes ei tungi töolisvarustamise küsimustesse, ei oma sidet töolisvarustamise osakondade kaubandustöötajatega. Need ametiühingute keskkomiteed kutsuvad harva kokku äriteenijaid, tunnevad vähe huvi nende elutarbeliste tingimuste vastu ning ei juhi sotsialistlikku võistlust kauplustes.

See puudutab Turbatööstuse, Puuvillatööstuse ja Lõunarajoonide Raudteetöölise ametiühingute keskkomiteid. Tuleb ametiühingute keskkomiteedelt nõuda aktiivsemat osavõttu töolisvarustamise valitsuste tööst.

Tööstusettevõtete ametiühingu-organisatsioonid peavad abistama töolisvarustamise osakondi tarbijaskonna paremal teenindamisel ja taotlema, et kaubanduslike ettevõtete vahelises sotsialistlikus võistluses töolisvarustamise osakonnad ei loovutaks esikohta.

Ühiskondlik toitlustamine — ametiühingute kindla kontrolli alla

Üleminek arenenud nõukogude kaubandusele avas uued võimalused töölise ja teenistujate ühiskondliku toitlustamise edasiseks parandamiseks.

Võib nimetada palju ettevõtete sööklaid, kus külastajale antakse maitavat ja mitmekesist toitu, kus neid teenindatakse kultuuriselt, ilma järjekordade ja sekeldusteta.

Parimaid tagajärgi saavutatakse seal, kus majandus- ja ametiühingu-organisatsioonid osutavad sellele tõsist tähelepanu.

Ordžonikidze-nimelise tehase (Tööpingitööstuse Ministrium) töölisvarustamise osakonna söökla sai pärast kaartide kaotamist veel populaarsemaks. Ettekandjad teenindavad töölisi kiirelt ja kultuuriselt. Söökla menüü on muutunud tunduvalt rikkamaks, see on välja pandud mitte ainult sööklas, vaid ka kõigis tehase osakondades. Iga päev on neli erisugust esimest, üheksa teist ja kaks kolmandat rooga. Tunduvalt on paranenud toidu kvaliteet. Selles suhtes avaldab suurt algatust söökla kokk sm. Zemljanskaja — kulinaarkunsti eriteadlane.

Kuid sööklate töös esineb ka rida puudusi. Väga laitevilt näiteks räägivad oma sööklast Thälmanni-nimelise nahavabriku töölised. Neil on selleks ka küllalt põhjusi. Sissekäik sööklasse on valgustatud ainult ühe sinise elektripirniga, mis on säilinud veel sõjaajast. Sööklasse viiv trepp on korrast ära.

Kuivõrd on langenud käitiskomitee esimehe sm. Harlamovi nõudlikkus söökla vastu nähtub kas või sellest, et talle endale tuuakse lõuna katkise äärega taldrikus, ning ta ei leia selles midagi ebaloomulikku.

Ametiühingu-organisatsioonid peavad nüüd mitte ainult tugevdama ühiskondlikku kontrolli sööklate, einelaudade ja toidubaaride tegevuse üle, vaid tegelikult iga päev osa võtma ühiskondliku toitlustamise parandamise ja arendamise tööst.

Sööklad, einelauad ja toidubaarid peavad oskama kasutada oma toiduvaineid ja koostada menüüd, arvestades küllastajate maitse ja nõuetega. Ametiühingu-organisatsioonid peavad taotlema, et iga söökla assortimendis kõrvuti hinnalt kallimate liha- ja kalarogadega leiduks alati ka odavad road, eriti juurviljast ja tangainetest.

Ametiühingu-organisatsioonidel tuleb süstemaatiliselt kontrollida lõunahindade kalkulatsioonide ja juurdearvutuse õigsust,

valvama selle järele, et juurdearvutus ei ületaks Kaubandusministeeriumi või oblasti kaubandusosakondade poolt antud piire.

Valitsus kohustas töölisvarustamise peavalitsusi ja ettevõtete direktoreid 1948. aasta 1. juuliks uuesti avama täiendavalt 665 sööklad. Kolme kuu jooksul tuleb remontida ja viia vastavasse sanitaar-tehnilisse seisukorda köögid, söögisaalid, sööklate abiruumid ja einelaud.

Ametiühingute kesk-, oblasti- ja käitiskomiteed peavad võtma tarvitusele abinõud sööklate võrgu laiendamiseks, uute einelaudade, tööliste õhtukohvikute, teemajade ja toidubaaride avamiseks. Kõigis sööklais ning samuti käitiste suuremates osakondades tuleb organiseerida võileibade, kondiitrisaaduste ning kuumade ja külmade jookide müüki.

Ametiühingu-organisatsioonidel tuleb taotleda dieettoitlustamise sööklate võrgu laiendamist ja kindlustada öövahetuste tööliste kuuma toiduga teenindamist.

Ühiskondliku toitlustamise ametiühingu-organisatsioonid on kohustatud laialdasemalt arendama sööklate ja restoranide töötajate hulgas sotsialistlikku võistlust valmistatavate roogade kvaliteedi tõstmise ja assortimendi laiendamise, samuti küllastajate kultuurse teenindamise eest.

Igati suurendada toiduainete ja tööstuskaupade ressursse

Kaartide kaotamine ei tähenda veel seda, nagu peaks kogu mure kaubafondide eest jääma riigile. Praegu omab kaubandusorganisatsioonide ja töölisvarustamise osakondade algatus täiendavate kaubahulkade kaubakäibesse lülitamisel veel suuremat tähtsust.

Tuleb kuulutada otsustavat võitlust kergelt läbiajamise meeoludele. Tuleb kõigiti ergutada igat algatust töötajate teenindamise parandamisel, nende vajaduste kõige hoolikamal rahuldamisel.

Üks toiduainete ressursside suurendamise tähtsamaist allikaist on töölisvarustamise osakondade ja ettevõtete abimajandid. Ainult kahe sõjajärgse aasta jooksul andsid abimajandid tööliste varustamiseks üle 10 miljoni tsentneri kartuleid, 11 miljonit tsentnerit juurvilja, kaks miljonit tsentnerit piima ja 827 tuhat tsentnerit liha.

Paljud tööstusettevõtete abimajandid ületasid käesoleval aastal plaanilisi näitajaid saagi ning loomapidamise arendamise ja produktiivsuse alal.

Nii saadi näiteks Kolomna veduriehitustehase abimajandis 15 tsentnerit teravilja hektaarilt plaanis ettenähtud 12 tsentneri asemel, kartuleid — 145 tsentnerit 100 tsentneri asemel ja juurvilja — 180 tsentnerit 120 tsentneri asemel.

Siiski leidub üksikuil töölisvarustamise osakondadel vähetootlikke abimajandeid põllumajanduskultuuride madala saagi ja loomapidamise väikse produktiivsusega.

Abimajandeile on 1948. aastal asetatud suured ülesanded ning ametiühingu-organisatsioonide kohus on tagada nende täitmine. On ette nähtud külvipindade, taime lavamajanduse suurendamine ning loomade arvu ja nende produktiivsuse tõstmine.

Ametiühingu-organisatsioonid peavad teostama abimajandites kontrolli selle üle, kuidas täidetakse neis plaane kartuli ja juurviljasaagi tõstmise, õige külvikordade sisseviimise, sööda baasi loomise, loomade arvu ja piimatoodangu suurendamise ning seapidamise ja linnukasvatamise arendamise alal.

Tuleb kindlustada, et abimajandite saadused läheksid esmajärjekorras tööliste ühiskondliku toitlustamise kvaliteedi parandamiseks.

Tuleb taotleda abimajandite tasuvuse tõstmist ja nende majandite üleplaanilise kasumi kindlaksmääratud osa kasutamist töölisvarustamise osakondade ühiskondliku toitlustamise hindade alandamiseks.

Individuaal- ja kollektiivaipidamine jääb ka edaspidi ametiühingutöö tähtsaks osaks. See on kindlalt juurdunud tööliste ja teenistujate ellu, on muutunud paljudele neist harjunud ja vajalikuks tegevuseks.

Paljud ametiühingute keskkomiteed on õigesti hinnanud aiapidamise tähtsust ja osutavad sellele tarvilikku tähelepanu. Masina- ja Aparaaditööstuse Ametiühingu Keskkomitee tõstis möödunud aastaga võrreldes aiapidajate arvu 28 protsendi võrra, tööliste ja teenistujate aiamaa pindala aga kasvas 35 protsendi võrra. Keskraudtee tööliste ametiühingu poolt teenindavast igast 100 raudteelasest omas 94 inimest 1947. aastal aiamaa. Suur töö on möödunud aastal teostatud ka Transpordimasinatööstuse tööliste, Kondiitritööstuse tööliste jt. ametiühingute keskkomiteede poolt.

Siiski leidub ka neid ametiühinguid, kes on nõrgendanud tähelepanu sellesse tööalasse. Selline on olukord Puuvilla-tööstuse, Linna Elektritranspordi, Läänerajoonide Kala-tööstuse, Turbatööstuse tööliste jt. ametiühingute keskkomiteedes.

Viisaastakuplaani seaduses on öeldud: „Kindlustada individuaal- ja kollektiivaiapidamise edasiarendamist tööliste ja teenistujate hulgas, viljakuse tõstmist juurviljaaedades.“ Kõigi ametiühingu-organisatsioonide kohustuseks on — auga täita see stalinliku viisaastaku ülesanne.

*

Veel ühele tähtsamale kaubaressursside allikale peavad pöörama ametiühingud tähelepanu. See on laiatarbekaupade tootmine kohalikus tööstuses, töönduslikes artellides ja tööstusettevõtete laiatarbeosakondades.

Valitsus loob kõik vajalikud tingimused laiatarbetoodangu pidevaks kasvuks. Alles hiljuti andis NSV Liidu Ministrite Nõukogu ettevõtete juhatajatele loa jätta oma korraldusse müümiseks töölistele ja teenistujatele töölisvarustamise osakondade kaudu kuni 10 protsenti laiatarbeosakondade toodangust ja 25 protsenti neid kaupu, mis valmistatakse käitise jäätmeist. Töölisvarustamise osakondadele on antud õigus müüa osa neid kaupu oma äranägemise järele teistele kaubandusorganisatsioonidele.

Kahjuks aga seisavad paljud kesk-, oblasti- ja käitiskomiteed seni veel eemal sellest tähtsast üritusest ega mõjuta laiatarbetoodangu tõstmist.

Me peame seadma endile ülesandeks — taotleda, et ei leiduks ühtegi laiatarbeosakonnata ettevõtet.

Kirovi tehase laiatarbeosakonnas (Tšeljabinskis) valmistatakse kõige mitmekesisemat assortimenti vajalikke tarbeesemeid. Siin tehakse hambaharju, alumiinium-kööginõusid, nõusid plastmassist, viltsaapaid, kummijalatseid ja isegi vihmamantleid.

Miks mitte järgneda sadadel ja tuhandeil teistel ettevõtetel sellele eeskujule.

Ametiühingute keskkomiteed koos töölisvarustamise valitustega peavad välja töötama konkreetsed abinõud, mis kind-

lustaksid töölisvarustamise osakondade kaubakäibesse täiendavate kaubaliikide lülitamise nii laiatarbeosakondade arendamise kui ka kohaliku toodangu laialdase kasutamise ja sisseostude teel.

Mõned organisatsioonilised küsimused ametiühingute ühiskondliku kontrolli alal

Ametiühingute töö ulatus ühiskondliku kontrolli teostamisel on praegu tunduvalt tõusnud. Samal ajal tuleb märkida, et ametiühingute ühiskondlikku kontrolli kaupluste, sööklate ja abimajandite üle teostatakse üldiselt mitterahuldavalt.

Paljudes kauplustes ja sööklates ei ole sisse seatud ühiskondlike kontrolöride regulaarset valvet. Ametiühingu-organisatsioonid ei osuta küllaldast sihikindlust avastatud puuduste kõrvaldamisel. Paljud ühiskondlikud kontrolörid ei tunne kaubandustöö ja ühiskondliku toitlustamise aluseid ja seetõttu ei suuda nad kindlustada tõhusat kontrolli.

Praegu on ülelinnaliste kaupluste, kioskite, sööklate, teemajade ja restoranide osatähtsus veelgi tõusnud. Nüüd, ühtsete riiklike hindade juures, pöörduvad linna kaubandusvõrgu poole laialdased tööliste ja teenistujate hulgad. Seetõttu tuleb organiseerida ühiskondlikku kontrolli ka nende ettevõtete töö üle.

Kaubandusministeeriumi kaupluste ja sööklate juurde kontrolli teostamiseks kinnistatud ettevõtete ja asutuste käitiskomiteed peavad korraldama viivitamatult tööliste ja teenistujate koosolekuil ühiskondlike kontrolöride valimist. Sellele tööle tuleb edutada inimesi, kes pälvivad kollektiivi usaldust ja kes on võimelised tegelikult kaasa aitama puuduste avastamisel ning kaubandus- ja ühiskondliku toitlustamisettevõtete töö parandamisel.

Suure tähtsuse omab nüüd ühiskondlike kontrolöride õpetamine kaubandustöö organiseerimise ja tehnika küsimustes. Riikliku- ja Kooperatiivkaubanduse ning Ühiskondliku Toitlustamise töötajate ametiühingute oblastikomiteed peavad eraldama kaubandustöötajaid ühiskondlike kontrolöride seminaride juhtimiseks.

Ametiühingu-organisatsioonidel tuleb luua tihedamat kontakti riikliku kaubandusinspeksiooniga, taotledes tema kaas-

abil ühiskondlike kontrolöride poolt linna tüüpi kaupluste ja sööklate töös avastatud puuduste kiiret likvideerimist.

Ühiskondliku kontrolli tugevdamiseks töölisvarustamise osakondade töö üle andis valitsus ametiühingu-organisatsioonidele loa luua igas ettevõttes, kus on töölisvarustamise osakond, valitav laialdaste õigustega kontroll-revisjonikomisjon tööliste ja teenistujate esindajaist.

Neile komisjonidele usaldatakse töölisvarustamise osakondade ja nende ettevõtete revideerimine, kontrolli teostamine kauba müügi õigsuse üle määratud hindadega, täies koguses ja kaalus ning kontrolli teostamine kauba kasutamise üle selle otsese otstarbe järgi.

1948. aasta jaanuari-veebruari jooksul peavad ametiühingute keskkomiteed kõigis ettevõtetes, kus on olemas töölisvarustamise osakonnad, läbi viima kontroll-revisjonikomisjonide valimised ühe aasta peale.

Komisjonid peavad kogu oma tegevuses tuginema ühiskondlikule kontrollile, pidevalt juhtima kontrolöride tööd ja neid instrueerima. Nad peavad järjekindlalt esinema käitiskomiteede koosolekuil ja tööliste ning teenistujate üldkoosolekuil aruannetega töölisvarustamise osakondade töö puuduste kõrvaldamiseks ette võetud abinõude kohta.

Kaartideta kaubandusele üleminekuga on ühiskondliku kontrolli ülesanded veelgi kasvanud. Ametiühingu-organisatsioonid on kohustatud otsustavalt tugevdama kontrolli kaupluste, sööklate ja abimajandite töö üle ning muutma kontrolli massiliseks, pidevaks ja tõhusaks.

Tuleb tõsta ühiskondlike kontrolöride osatähtsust, nõuda, et nad süveneksid kaupluste, sööklate ja abimajandite töösse ning võitleksid nõukogude kaubanduse reeglite rikkumise vastu.

Ametiühingu aktivistid peavad taotlema eeskujulikku puhust kauplustes ja sööklais, valvama riiklikest jaehindadest range kinnipidamise järele, ennetama ja takistama kauba kõrvaldamist, ostjate petmist valesti kaalumise ja arvestamisega ning otsustavalt võitlema spekulatsiooniga. Ametiühingute ühiskondliku kontrolli kogu tegevus peab kaasa aitama kogu kaubandusaparaadi töö parandamisele.

Praegu on loodud suured võimalused kaubandusettevõtete sotsialistliku võistluse edasiseks tõusuks.

Ametiühingu-organisatsioonid on kohustatud arendama veel ulatuslikumalt kõigi kaubandustöötajate hulgas sotsialistlikku

võistlust kaubakäibe plaanide täitmiseks ja ületamiseks ning kauba kvaliteedi parandamiseks ja selle assortimendi igakülgsuks laiendamiseks.

Riikliku ja kooperatiivkaubanduse ning töölisvarustamise osakondade ametiühingu-organisatsioonidel tuleb kontrollida, kuidas kaubandustöötajad täidavad sotsialistliku võistlusega võetud kohustusi, tuleb järjekindlalt korraldada kaubandusettevõtteis tootmisnõupidamisi ja taotleda kultuurse nõukogude kaubanduse edukat arendamist.

Ametiühingu-organisatsioonide esmaseks ülesandeks on laialdaselt selgitada tööliste ja teenistujatele NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b) P Keskkomitee määrust „Rahareformi teostamise ja toidu- ning tööstuskaupade kaartide kaotamise kohta“.

Ametiühingute kesk-, oblasti- ja käitiskomiteed peavad arendama laialdast propagandat sotsialistliku ühiskonna eeliste kohta, regulaarselt läbi viima vestlusi, loenguid ja ettekandeid raha osast sotsialistlikus majanduses, kultuurse nõukogude kaubanduse põhimõtetest, tööviljakuse tõstmise ja NSV Liidu rahvamajanduse arendamise tempo tõstmise moodustest.

Vastuseks NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee määrusele võtavad töölised ja teenistujad endile uusi kohustusi võitluses viisaastaku täitmise eest nelja aastaga.

Bolševike partei ja suure Stalini juhtimisel saavutab nõukogude rahvas toiduainete ja kaupade külluse meie maal, Nõukogude kodumaa edasise õitsengu ning töötavate hulkade heaolu uue tõusu.

TÖÖST AMETIÜHINGUKAADRIGA

ÜAÜKN sekretäri N. V. Popova aruanne

ÜAÜKN pleenumil küsimuse arutamine tööst kaadriga on tingitud ametiühinguorganite juhtimise taseme tunduva tõstmise vajadusest, et kindlustada sellega kogu ametiühingutöö edasist tõusu.

Bolševike partei ja suure Stalini juhtimisel teostasid ametiühingud sõja-aastail pingsat organisatsioonilist ja kasvatuslikku tööd hulkades ning andsid tunduva panuse võidu saavutamiseks.

Ametiühingud on teinud suure töö rahvamajanduse rahuaegsel ümberkorraldamisel, sotsialistliku võistluse organiseerimisel ja töötajate materiaalse olukorra ning elutarbelise ja kultuurilise teenindamise parandamisel.

Möödunud käitis-, rajooni-, linna-, oblasti-, krai-, vabariiklike ja keskkomiteede aruandlus ja valimised elustasid tunduvalt ametiühingulist tegevust. Kuid edu sel alal ei anna meile õigust muutuda upsakaks ja rahulduda saavutatuga, seda enam, et ametiühinguorganite töös leiduvad veel olulised puudused ja mõningad tõsised vead.

Majandusliku ja kultuurilise ülesehituse uued ülesanded, mis on kerkinud meie maa ette pärast sõda, nõuavad tungivalt kogu ametiühingutöö pidevat tõstmist. Ametiühingute kui kommunismi kooli osatähtsus kasvab piiritult.

Võitlus viisaastaku täitmise eest nelja aastaga, tööviljakuse uue tõusu, sotsialistliku võistluse edasiarendamise ja kollektiivlepingutes ettenähtud kohustuste teostamise eest nõuab ametiühingute organiseeriva osatähtsuse tõstmist. Partei ja valitsuse poolt loodud soodsad tingimused rahva materiaalse heaolu kiireks tõstmiseks suurendavad ametiühingute vastutust töötajate elutarbelise ja kultuurilise teenindamise parandamise eest.

Ametiühingud tulevad nende ülesannetega edukalt toime, kui meie kaader on temale esitatud nõuete kõrgusel, millised kasvavad iga päevaga.

Ametiühingukaadri koosseis

Ametiühingud ühendavad üle 85 protsendi kogu tööliste ja teenistujate arvust ja omavad määratu suure aktiivi armee, millesse kuulub üle 7 miljoni 600 tuhande inimese, enamikus parteitud. Kokku valiti ametiühinguorganeisse üle 2 300 000 inimese.

Võrdlevad andmed käitiskomiteede esimeeste koosseisu kohta näitavad, et 1944. aastal oli nende hulgas: kommuniste — 36,6 protsenti, 1947. aastal aga — 48,7 protsenti, naisi 1944. a. — 26,3 ja 1947. a. — 35,4 protsenti; inimesi algharidusega 1944. a. — 49,6 ja 1947. a. — 38,8 protsenti; keskharidusega 1944. a. — 39 ja 1947. a. — 47 protsenti; kõrgema haridusega 1944. a. — 11,4 ja 1947. a. — 14,2 protsenti.

Käitiskomitee esimeeste koosseis paranes 1947. aastal tunduvalt.

Vabariiklike, oblasti-, krai-, basseini- ja teekomiteede esimeeste hulgas oli 1945. aastal isikuid, kes omasid kesk- ja kõrgema hariduse, 56 protsenti, 1947. aastal aga — 64,9 protsenti, suurenes insener-tehniliste töötajate arv.

Analoogilised muudatused toimusid ka ametiühingu keskkomiteede liikmete ja nende presiidiumide koosseisus.

Pärast ametiühingu kongresse paranes ka ametiühingute keskkomiteede esimeeste ja sekretäride koosseis. Kui varem kuni kongressideni oli kõrgema haridusega keskkomiteede esimehi 41,9 protsenti, siis nüüd on neid 59,0 protsenti. Eriala järgi oli keskkomiteede esimeeste hulgas insenere — 16,8 protsenti, nüüd aga 30,4 protsenti, õpetajaid — 6,3 protsenti, nüüd — 10,2 protsenti, arste — 7,7 protsenti, nüüd — 8 protsenti, ökonomiste — 3,5 protsenti, nüüd — 5,1 protsenti.

Naiste arv keskkomiteede esimeeste- ja sekretäride hulgas on kasvanud.

1947. aastal läbi viidud ametiühingute allkomiteede, oblasti-, krai-, vabariiklike ja keskkomiteede aruandluse ja valimiste tulemusena tugevnes ametiühingukaadri koosseis tunduvalt nii poliitiliselt kui ka tööalaste omaduste poolest. Nende seas on palju töötajaid, kes on läbi teinud suure töökooli masside hulgas ning tunnevad hästi vastava rahvamajandusharu ökonomikat ja tööorganiseerimist.

Kaadri valikust ja paigutamisest

Komplitseeritud ja vastutusrikkad ülesanded, mis seisavad ametiühingute ees võitluses stalinlike suurte tööde plaani teostamise ja viisaastaku nelja aastaga täitmise ning viisaastaku-plaani ennetähtaegse täitmise eest, nõuavad ametiühingukaadri valiku ja paigutamise, ta kasvatamise ja õpetamise küsimuste lahendamist uuel alusel.

Ametiühingukaader peab kõigis rahvamajandusharudes oskulikult ja energiliselt organiseerima masside loovat algatust sotsialistliku võistluse edasiarendamisele, stahhaanovlike töömehodite tundmaõppimisele, kõigi olemasolevate reservide kasutamisele ning tootmisprogrammi täitmisele ja ületamisele. See puutub eriti selliste otsustavate rasketööstusharude nagu metallurgia-, söe-, nafta- ja metsatööstuse tööliste ametiühingutesse.

Söetööstuse, Naftatööstuse ning Metsa- ja Parvetustöölise ametiühingute keskkomiteedel tuleb julgelt edutada juhtivaisse organeisse energilisi ja võimelisi töötajaid, kes suudavad organiseerida tööd nii, et iga vahetus, iga tööpiirkond kasutaks täielikult olemasolevaid ressursse ja mitte ainult täidaks, vaid ka ületaks määratud programmi.

On tarvis, et ametiühingukaader tunneks oma tootmise tehnoloogiat ja organiseerimist, julgelt toetaks novaatoreid, aitaks tegelikult rakendada ja arendada kaasaegset tehnikat. See on eriti tähtis masinaehituse osas. Selle tööstusharu töötajaid ühendavad ametiühingute keskkomiteed peavad abistama ametiühingukomiteede juhtijaid tõusta suurte organisatorite tasemele.

Kergetööstuse ja toiduainetetööstuse töölisi, insener-tehnilisi töötajaid ja teenistujaid ühendavad ametiühingud on kohustatud pidevalt ja visalt võitlema laiatarbekaupade valmistamise plaanide ületamise eest — seega ühtlasi töötajate materiaalse heaolu edasise kasvu eest.

Ehitusettevõtete, kommunaal-elamuehituse ja kommunaal-majanduse töölisi teenindavad ametiühingute keskkomiteed peavad komiteid tugevdama viisaastaku otsustavatel ehitustel, nõudma ametiühingute töötajailt, et nad ei lepiks ehitus- ja kommunaalettevõtete halva tööga ning julgelt avastaksid nende puudusi. Tuleb tugevdada nende ametiühingute oblasti- ja krai-komiteid selleks, et nad tõelise võitlusinnuga juhiks ametiühingu allorganisatsioone.

Transpordi- ja Sidetöölise ametiühingute keskkomiteed on kohustatud parandama tee- ja oblastikomiteede tööd aktiivi kasvatamise ning plaani täitmise kogemuste üldistamise ja arendamise alal.

Suur vastutus on asetatud sovhooside, masina-traktorijaamade ja maaorganite ametiühingukaadrile. Et kindlustada 1947. aastal saavutatud edu, tuleb mobiliseerida kolhoosiküla kõik jõud, põllumajanduse töölise ja eriteadlaste rohkearvuline armee ÜK(b)P Keskkomitee veebruaripleenumi ajalooliste otsuste teostamisele ning 1948. aasta kevadkülvil edukale ettevalmistamisele ja läbiviimisele. Samal ajal nende ametiühingute mitmed oblastikomiteed ja eriti allorganisatsioonid töötavad veel nõrgalt ja vajavad tõsist tugevdamist.

Ametiühingute keskkomiteed, mis ühendavad oma ridades teaduslike uurimisasutuste töötajaid, eriti Kõrgemate Koolide ja Teaduslike Asutuste Töötajate Ametiühingu Keskkomitee ja kõik tema organisatsioonid kohtadel on kohustatud aktiivselt kaasa aitama teaduse arenemisele, taotledes seda, et teaduslikud tööd oleksid aktuaalsed, et neid täidetaks õigeaegselt, et teaduse arenemine ei jääks maha rahvamajanduse arenemisest, vaid jõuaks sellest ette. Teaduse saavutused tuleb kiiresti rakendada tööstusse. Ametiühingu-organisatsioonide kohus on kasvatada teaduslikku kaadrit selles sügava arusaamise vaimus, et teaduse saavutused kuuluvad riigile ja rahvale ja ainult neile. Igasugune kahtlus selle kohta, riiklike ja isiklike huvide jaotamine, seda enam aga omakasu avaldamine viib selleni, et õpetlane õhnestab oma suhteid riigi ja rahvaga. Tuleb julgelt arendada teaduslikes asutustes kriitikat ja enesekriitikat ja sellega aidata kaasa teaduse arenemisele.

Kunsti-, Polügraafiatööstuse ja Ajakirjanduse, Kultuurhariduslike Asutuste ning Alg- ja Keskkoolide töötajate ametiühingute keskkomiteed peavad mõistma, et nüüd, kui töötajate kommunistliku kasvatusel küsimus omab otsustava tähtsuse, tuleb töö kaadriga neis ametiühinguis tõsta uuele, kõrgemale tasemele. Nende ühingute ametiühingukaader peab hoidma kõrgel bolševistliku ideelisuse lippu, otsustavalt võitlema apoliitilisuse vastu, julgelt viima edasi nõukogude kunsti ja täiustama nõukogude pedagoogikat.

Riikliku Kaubanduse, Ühiskondliku Toitlustamise ja Tarbijate Kooperatiivide töötajate ametiühingute keskkomiteed peavad vastavalt nõukogude kaubanduse edasiarendamise ülesannetele

hoolikalt valima ametiühinguorganite kaadrit, kes on võimeline võitlema kultuurse kaubanduse eest, ning kasvatama kaadris vastutustunnet elanikkonna teenindamisel.

Tervishoiu töötajate ametiühingukaadril tuleb aktiivsemalt võidelda elanikkonna meditsiinilise teenindamise parandamise eest. Riiklike asutuste ametiühingu-organisatsioonide kaader peab võtma aktiivselt osa täpselt töötava, kiiresti kohaneva, vähekuluka riigiaparaadi loomisest.

Ametiühingud kannavad suurt vastutust töötajate heaolu ja nende elutarbeilise teenindamise parandamise eest. Ei või lubada sellist olukorda, kus ametiühingutöötajad ei hoolitse töötajate heaolu eest. Selliseid juhte tuleb töölt tagandada võib viia üle alamale ametikohale.

Ametiühingu aktiivne osavõtt uue tehnika rakendamisest, võitlus tööviljakuse kasvu eest, töö organiseerimise edasine parandamine, keskmiste-progressiivsete, tehniliselt põhjendatud jõudlusnormide rakendamine, kontrolli tugevdamine palgasüsteemide üle ja nende täiustamine selleks, et nad stimuleeriksid tööviljakuse kasvu — kõik see nõuab ametiühingute keskkomiteede palgaosakondade tugevdamist ettevalmistatud, kvalifitseeritud töötajatega, kes omaksid peamiselt majandusliku hariduse.

Ametiühingute keskkomiteed peavad võtma tarvitusele abinõud töökaitse, sotsiaalkindlustuse, elamu-heaolu ja töölisvarustamise osakondade töötajate koosseisu tugevdamiseks.

Täiesti rahuldav ei ole olukord kaadriga ka Kuurortide ja Sanatooriumide Valitsuses. Sanatooriumidesse ja puhkekodudesse püüavad pääseda igasugused kahtlased ja ebaausad' elemendid. Tuleb nõudlikumalt suhtuda ametiühingute kuurordivõrgu töötajate valikusse, edutada ametiühingu sanatooriumide ja puhkekodude juhatajate kohtadele töötajaid, kes tunnevad ravitööd, suhtuvad ausalt materiaalsetesse väärtustesse, oskavad organiseerida töötajaile head ravi ja puhkust.

Paljusid ametiühingute kultuurhariduslikke asutusi juhivad nõrgalt ettevalmistatud töötajad. Nii ei oma 428 klubitöötajast 218 inimest töökogemusi, nende hulgas leidub inimesi, kes halvasti orienteeruvad partei poliitikas.

Tuleb otsustavalt parandada ametiühingu kultuuriasutuste kaadri valikut. Neid peavad juhtima poliitiliselt ettevalmistatud töötajad, kes omavad küllaldast kultuurilist silmaringi ja kogemusi masside hulgas töötamiseks.

Ametiühinguorganite aruandluse ja valimiste läbiviimisel 1947. aastal edutati juhtivale ametiühingutööle kümneid tuhandeid uusi võimelisi töötajaid. Samal ajal aruandlus-valimiskoosolekud, konverentsid ja kongressid ei edutanud töötajaid ametiühinguorganitesse, kukutasid läbi neid, kes ei tulnud tööga toime ning ei olnud võimelised juhtima inimesi ja kasvatama neid uutes, muutunud tingimustes.

ÜAÜKN Presiidium oma otsuses 5. septembrist „Töö parandamisest ametiühingukaadriga“ märkis, et „paljudes ametiühingu-organisatsioonides on töö kaadriga korraldatud mittehuldavalt“, et „ametiühingute kesk-, vabariiklikud ja oblasti-komiteed ei tegele ametiühingukaadri põhjaliku ja igakülgse tundmaõppimisega, ei tunne juhtivate ametiühingutöötajate poliitilisi ja tööalaseid omadusi ning individuaalseid iseärasusi, mistõttu lubatakse jämedaid vigu kaadri valikul ja paigutamisel“.

Suuri puudusi kaadri valikul avastati Lõunarajoonide Raudteetöölise, Nahatööstuse, Kohaliku Tööstuse ja Idarajoonide Söetööstuse töölise ning Keskrajoonide Tervishoiu, VNFSV ja Usbeki NSV Alg- ja Keskkoolide töötajate ametiühingute keskkomiteedes.

Piirituse- ja Viinatööstuse Töölise Ametiühingu Keskkomitee aparaati võeti endise keskkomitee esimehe Šapošnikovi poolt inimesi ilma nende poliitiliste ja tööalaste omaduste eelneva tundmaõppimiseta. Selle tagajärjel sattusid juhtivale tööle kontrollimata inimesed, kes ei õigustanud endid praktilisel töö. Ka Lõunarajoonide Raudteede Töölise Ametiühingu Keskkomitee esimees sm. Tsõmbal jättis hooletusse töö kaadriga ja võttis ametiühingu-organisatsioonidesse tööle ebaväärikaid inimesi.

Idarajoonide Söetööstuse Töölise Ametiühingu III kongressi delegaat sm. Krekov Stalinskist (endine Kuznetsk) osutas õieti selle ametiühingu keskkomitee ebatõhisele suhtumisele kaadri valikusse. Söetöölise Stalinski linnakomitees vahetus näiteks 1945. ja 1946. aastate jooksul kaheksa linnakomitee esimeest.

Tugevdades kontroll-revisjonitööd, avastas ÜAÜKN viimaste aastate jooksul raiskamisi ja vargusi paljudes ametiühingu-organisatsioonides, neist Usbekistani Alg- ja Keskkoolide Töötajate ning Idarajoonide Söetööstuse Töölise ametiühingute keskkomiteedes.

Tuleb otsustavalt lõpp teha vastutustundetule suhtumisele kaadri valikusse, leplikule suhtumisele praktikale mittekõlvulistes töötajaisse, kes kahjustavad tööd.

Ametiühinguorganite juhtijad peavad parandama ametiühingu-organisatsioonide kaadri tundmaõppimist. Tuleb põhjalikult välja juurida formaalne suhtumine sellesse tööalasse. Töötajate omaduste hoolas kontrollimine ja kõigepealt iga töötaja ustavuse kontrollimine partei ja valitsuse vastu on tähtsaim ülesanne, mis seisab kõigi ametiühinguorganite ees.

Kas võib aga tõsiselt rääkida kaadri tundmaõppimisest, kui mõnede ametiühingute juhtijad ei pea oma kaadri arvestust? Ehitusmaterjalide Tööstuse Töölise Ametiühingu Keskkomitee esimees sm. Popovkin ja Aviotöötajate Ametiühingu Keskkomitee endine esimees sm. Mitrošin jätsid kaadri arvestuse nii lohakile, et neil tuli ÜAÜKN järelepärimistele vastata: „käitiskomitee esimeeste koosseisu kohta andmeid ei ole, kuna keskkomitee pole neid nõudnud ega ka analüüsinud“.

Ametiühingute keskkomiteede esimehed peavad isiklikult tegelema kaadri tundmaõppimisega ja kasvatamisega. Inimesi tundma õppimata ei saa töötajaid õigesti valida ega ka kohtadele paigutada.

Seltsimees Stalin õpetab meid, et töötajaid õigesti valida, see tähendab valida neid esiteks — poliitiliste tunnuste ja teiseks — tööalaste tunnuste järgi.

Mida tähendab — valida töötajaid poliitiliste tunnuste järgi?

See tähendab valida selliseid töötajaid, kes on piiritult ustavad sotsialistlikule kodumaale, rahvale, bolševike parteile, seltsimees Stalinile, kes hindavad kõrgelt kodumaad, nõukogude rahvast, parteid, peavad neid kalliks, usuvad kindlalt nende jõusse, õpivad rahvahulkadelt, ei eraldu neist, on alatiselt seotud rahvahulkadega, ammutavad neilt jõudu ja tarkust.

See tähendab valida selliseid töötajaid, kes väsimatult tõstavad oma poliitilisi ja teoreetilisi teadmisi, kellele marksistlik-leninlik teooria on kogu nende tegevuse aluseks.

See tähendab valida selliseid töötajaid, kes tegelikus töös teostavad partei poliitikat, väsimatult selgitavad seda rahvahulkadele, organiseerivad rahvahulki meie maa ees seisvate ülesannete täitmisele, distsiplineeritult täidavad oma kohuseid riigi, rahva ja partei ees ja hindavad neile osutatud usaldust.

See tähendab valida selliseid töötajaid, kes on oma töös printsipiaalsed, ilmutavad alalist valvsust, arendavad endis ja ümbuskonnas neid omadusi, oskavad õigel ajal avastada vaenlaste sepitsusi ja neid likvideerida, oskavad poliitiliselt õigesti hinnata olukorda.

Sellised töötajad väärivad poliitilist usaldust.

Mida tähendab valida töötajaid tööalaste omaduste järgi?

See tähendab valida selliseid töötajaid, kes tunnevad teatud tööala, õigesti orienteeruvad konkreetse olukorras, analüüsivad seda, süvenevad töö üksikasjadesse, näevad perspektiive, oskavad tööd suunata.

See tähendab valida selliseid töötajaid, kes oskavad koonduda peamisel otsustaval küsimusel ega valgu oma tegevuses laiali, mõistavad, et organiseeriva töö hingeks on asjalikkus — see oheldamatu jõud, mis, nagu õpetab seltsimees Stalin, „ei tunne ega tunnusta takistusi, mis pühib oma asjaliku visadusega kõik igasugused takistused, mis ei või lõpule viimata jätta kord alustatud tööd, isegi kui see on väike töö, ja milleta on võimatu tõsine ülesehitustöö“.

See tähendab valida selliseid töötajaid, kes omavad organiseerimisvõimeid, oskavad töötada inimestega, suhtuvad töösse loovalt, mitte aga mehhaaniliselt ja otsustavad küsimusi operatiivselt.

See tähendab valida selliseid töötajaid, kellel sõnad ei lähe lahku tegudest, kes alatiselt kontrollivad endid, teevad oma tegevusest kokkuvõtteid, suhtuvad kriitiliselt oma töösse, on tähelepanelikud kriitika vastu, on arusaajad seltsimehed ja tagasihoidlikud inimesed.

Sellised töötajad sobivad konkreetseks tööks. Neist tunnustest tuleb meil juhinduda meie töös kaadri valiku alal.

Hoolikalt kasvatada ametiühingutöötajaid

Täites seltsimees Stalini juhiseid peavad ametiühingu-organisatsioonid hoolikalt kasvatama kaadrit, otsustavalt võitlema formaalse ja ükskõikse suhtumise vastu kaadrisse, pidevalt kontrollima kaadri tööd ja aitama igat püüdlikku töötajat edasiareneda.

1947. aasta oktoobris-novembris arutati kaheteistkümmne ametiühingu keskkomitee pleenumil küsimusi töö kohta ametiühingukaadriga. Tuleb tähendada, et transpordimasinaehituse, tööpinkide ja tööriistatööstuse ning mõnede teiste ametiühingute keskkomiteede pleenumitel arutati küsimust töö kohta kaadriga tähelepanelikult ja aktiivselt. Kuid mõnel pleenumil, sealhulgas ka Keskrajoonide Musta Metallurgia Tööliste Ameti-

ühingu pleenumil toimus küsimuse arutamine töö kohta ametiühingukaadriga madalal tasemel.

Tähtis osa kaadri kasvatamisel on ametiühinguaktiivi koosolekul. Õigesti toimis Keskraudteede Töölise Ametiühingu Keskkomitee, kindlustades ametiühinguaktiivi koosolekute regulaarset kokkukutsumist. On vajalik, et ametiühinguaktiivi kutsutaks kokku regulaarselt oblastikeskustes, linnades, raudteedel, tehastes ja vabrikutes.

Ametiühingu-organisatsioonide aruandlus-valimisperioodil ja kollektiivlepingute sõlmimise ajal tõstsid paljude ametiühingu-organisatsioonide keskkomiteed kaadri instrueerimise töötaset. Transpordimasinaehituse, puuvillatööstuse töölise ametiühingute keskkomiteedes ja ka teistes ametiühingutes viiakse süstemaatiliselt läbi instruktiivseid nõupidamisi aparaadi töötajatega ning instrueeritakse pidevalt allorganisatsioonide juhtijaid.

Ametiühingute kongressidel kritiseeriti õiglaselt ja teravalt paljude ametiühingute keskkomiteede juhtimise ja instrueerimise praktikat. Mõned töötajad jätkavad kantseleilikku juhtimist, laskuvad oma juhtimises kirjalike „juhiste“, „korralduste“ ja „direktiivide“ andmisele.

Ühe sidevahendite tehase käitiskomitee esimees sm. Ivanov iseloomustas selle tööstusharu ametiühingu III kongressil keskkomitee tööstiili järgmiselt:

„Keskkomitee presiidiumi liikmeist ei ole keegi meie juures käinud ja mind ei ole kunagi välja kutsutud, et minuga vestelda, välja selgitada missugust abi ma vajan. Pabereid tuleb ametiühingu keskkomiteelt palju ja iga paberi kohta tuleb ette näha üritusi, tuleb kiirelt vastata. Kuid see on paberlik juhtimine, konkreetset, elavat juhtimist ei ole.“

Häbiväärsest juhtumist kõneles „Diksoni“ sadama käitiskomitee esimees sm. Zõkov Põhjamere Laevateede Töötajate Ametiühingu kongressil. Seltsimees Zõkov tuli ametiühingutööle tootmistöölt, kõik on talle alles uus: vajadus abiks on hädavajalik, kuid keskkomitee saadab ainult „direktiive“. Lõpuks sai seltsimees Zõkov teada, et seoses kollektiivlepingute sõlmimisega lendavad Arktikasse kohale korruga kolm keskkomitee esindajat ja et nad tulevad ka sadamasse. Ta rõõmustas ning hakkas kannatamatult ootama. Ning... jõudiski ära oodata!

„Mind kutsuti lennuväljale,“ kõneleb seltsimees Zõkov, „tulid ametiühingu keskkomitee osakondade juhatajad seltsimehed Popov, Fedorov ja Samõkin. Ja nüüd, üksteisest üle rää-

kides, siinsamas lennuväljal, mootorite mürina saatel, hakkasid nad mind „instrueerima“. Ma surusin end lennuki vastu ega teadnud, keda õieti kuulata. Kõik see kestis minutit viisteistkakskümmend. Esindajad lõpetasid ning lendasid minema...“

Tekib küsimus, milleks oli korraldatud see ametiühingu keskkomitee lend Arktikasse? Abistamiseks või ekskursioniks?

See on arvatavasti erandjuhus. Kuid meie oleme avastanud palju „käigu peal“ instrueerimise juhuseid, pinnapealset, formaalset suhtumist töösse.

Säärased formalismi ja bürokratismi faktid allorganisatsioonide juhtimises on tõsiseks takistuseks ametiühingukaadri kasvatamisel.

Meie ametiühingukaader moodustab ühe osa suurest nõukogude intelligentsi armeest. Kaader nõuab, et temale osutataks igakülgset tähelepanu ja lugupidamist.

1947. aasta märtsis saatis Konservitööstuse Tööliste Ametiühingu Keskkomitee trusti „Rosglavplodoovoštš“ Kurski käitiskomiteele ühe sanatooriumi pääsme, mis oli määratud ühele trusti töötajale, kes sellal seal enam ei töötanud. Käitiskomitee otsustas talle pääset mitte välja anda. Kuid ametiühingu keskkomitee arvas õigeks süüdistada käitiskomitee esimeest sm. Šilovi selles, et ta ei allunud tema korraldustele.

Kiires korras komandeeriti Kurskisse ametiühingu keskkomitee esindaja sm. Mandel, kes kohapeal õiendas arve sõnakuulmatu esimehega. Koosolekul, kus viibis ainult kaks komitee liiget — esimees sm. Šilov ja tema asetäitja, langetati järgmine otsus: „Käitiskomitee esimees Šilov distsiplineerimatus pärast kohalt tagandada. Sanatooriumi pääsme väärtus nõuda temalt sisse“. Samal koosolekul „valiti“ uus käitiskomitee esimees. Ainult pärast ÜAÜKN vahelesegamist parandati see viga.

On vajalik, et ametiühingute keskkomiteede presiidiumid pühendaksid rohkem tähelepanu kaadri kasvatamisele. Tuleb sagedamini kuulata käitiskomiteede aruandeid, analüüsida nende tegevust, laiemalt kaasa tõmmata käitiskomiteede tööle ametiühinguaktiivi. Käitiskomiteede, ametiühingute presiidiumide ja pleenumite koosolekud peavad olema kaadri kasvatamise bolševistlikuks kooliks.

Ametiühingukaadri kasvatamisel peab suure tähtsuse omama väljaspoolkoosseisuliste instruktorite instituut komiteede juures, mis on end õigustanud praktilises tegevuses. Juhtivate organite aparaatides tuleb erilist tähelepanu pöörata instruktorite tööle.

Ametiühingute keskkomiteede presiidiumid peavad tõstma instruktoreite osatähtsust, tõsiselt tegelema nende valikuga ja õpetamisega. Instruktorite koosseis peab täienema eelkõige käitiskomiteede esimeeste arvel, kes on praktilises tegevuses oma võimetelt silma paistnud. Läbiproovitud meetodiks kaadri kasvata misel ja nende vastutustunde tõstmisel neile usaldatud töö eest on täitmise kontroll.

Seltsimees Stalin õpetab, et juhtivad töötajad peavad oma töö kokkuvõtteid tegema iga päev, julgesti end kontrollima, oma tööd analüüsima, mehiselt kritiseerima oma puudusi ja vigu, mõtlema selle üle, kuidas saavutada oma töös parimaid tagajärgi, ning pidevalt täiendama oma teadmisi.

Paljudes ametiühingu-organisatsioonides on täitmise kontroll mitterahuldav. Metsa- ja Puidutööstuse Tööliste Ametiühingu Keskkomitee pleenum arutas 27. mail 1947 „Sevtranslesi“ Permilovi saeveski käitiskomitee tööd. Otsuses kirjutati: „Kohustada keskkomitee organiseerimisosakonda 1. augustiks k. a. kontrollima käesoleva otsuse täitmist ja kontrollimise tulemustest kanda ette keskkomitee presiidiumile.“ Kuid seni ei ole ametiühingu keskkomitee kontrollinud, kuidas seda otsust on täidetud.

Paljude kongresside saadikud kritiseerisid õigustatult oma ametiühingute keskkomiteede tööd täitmise kontrolli puudumise pärast. Seetõttu paljud head otsused jäävad mõnikord ainult paberile.

Terava kriitika osaliseks sai Värvilise Metallurgia Tööliste Ametiühingu Keskkomitee endise esimehe sm. Maslennikovi töö. Selles keskkomitees, nagu mõnes teiseski, on esinenud juhu seid, kus ÜAÜKN otsuseid ei arutatud, vaid need maeti kalevi alla.

Sellised ametiühingu juhid meenutavad üht Saltõkov-Štšedrini kangelast Glupovi linna linnapead Vassilisk Semjonovitš Borodavkini, kes salamahti kirjutas määruse „Linnaülemate tegevuse mitte kitsendamisest seadustega“. Selle määruse esimene ja ainus paragrahv kõlas: „Kui tunned, et seadus veeretab sinule ette takistusi, siis võttes tema laua pealt, pane ta enese alla. Ja siis kõik see, muutudes nägematuks, kergendab sind palju sinu tegevuses.“

Ei tohi lubada, et ametiühinguorganite üksikud juhid ei võta tarvitusele abinõusid ÜAÜKN otsuste õigeaegseks täitmiseks. Tuleb hukka mõista rea ametiühingute kesk- ja oblastikomi-

teede väär praktika, kes, ajades taga otsuste suurt arvu, alahindavad täitmise kontrollimise bolševistlikku põhimõtet. Tuleb nõuda kõigilt ametiühinguorganeilt pidevat kontrolli oma otsuste täitmise üle.

Ametiühingukaadri bolševistlik kasvatamine on lahutamatu seotud ametiühingu demokraatia edasise tugevdamisega, kaadri töö laialdase avalikkusega ja tema süstemaatilise aruandlusega ametiühinguliikmeile. Ametiühingute keskkomiteed peavad kindlustama ametiühinguorganite kehtestatud valimisekorra ja tähtaegade ranget täitmist ning nende regulaarset aruandlust ametiühingu liikmeile. Kesk-, oblasti-, rajooni-, basseini-, tee- ja käitiskomiteede juhid peavad oma tegevusest aru andma tööliste ja teenistujate üldkoosolekuil.

Tuleb enesekriitika korras öelda, et ÜAÜKN kaadriosakond töötab halvasti ning ei tulnud toime temale usaldatud ülesannetega. ÜAÜKN kaadriosakond ei analüüsinud ametiühingute keskkomiteede tööd kaadriga.

Suurte puuduste peamiseks põhjuseks meie töös kaadriga on kriitika ja enesekriitika nõrk arendamine. Seltsimees Stalin rõhutab, et õigesti korraldatud täitmise kontroll, kriitika ja enesekriitika on selleks helgiheitjaks, mis valgustab meie tegevuse tegelikku seisukorda ülevalt alla. Juba partei XV kongressil õpetas seltsimees Stalin: „... just seepärast, et me tahame edasi liikuda, peame me üheks oma kõige tähtsamaks ülesandeks seadma ausa ja revolutsioonilise enesekriitika. Ilma selleta ei ole edasilükkumist. Ilma selleta ei ole arenemist!“

Need seltsimees Stalini ja partei juhised peavad olema suuna näitajaks kogu meie töös. Ametiühinguorganid peavad asuma oma töö puuduste bolševistliku kriitika arendamise etteotsa, kasvatama ametiühingukaadrit bolševistliku printsiipaalsuse ja sallimatuse vaimus töö puuduste vastu, võitlema endaga rahulolemise ja upsakusega, õpetama kaadrit ta enda vigade najal, likvideerima kriitika mahasurumise vähemadki katsed.

Ametiühingukaadri edutamises

Ametiühinguaktiivi poliitilise ja kultuurilise taseme tõus avab laialdasi võimalusi ametiühinguaktiivi julgeks edutamiseks vastutavatele töödele.

Ametiühinguorganid peavad edutama väarikaid ametiühingutöötajaid mitte ainult ametiühingu-organisatsioonide juhtimisele,

vaid edutama ka ametiühingutöötajaid järk-järgult vastutavale riiklikule ja majanduslikule tööle.

Pleenumi tähelepanu tuleb juhtida eriti naiste edutamisele.

Partei Keskkomitee nõuab partei-, nõukogude ja ametiühinguorganisatsioonidelt julgemat naiste edutamist juhtivatele kohtadele. Paljud ametiühingud on õigesti aru saanud sellest partei juhiseist ning edutavad julgelt naisi juhtivatele töödele. Selliste organisatsioonide hulka võib arvata rida Leningradi ametiühingute oblastikomiteid.

Kuid mõned ametiühingute keskkomiteed alahindavad seda tähtsamat ülesannet. Nii ei leidu Paberitööstuse Tööliste Ametiühingu Keskkomitee Presiidiumi koosseisus ja osakondade juhatajate hulgas ühtegi naist. Naiste arv käitiskomiteedes on väike, kuigi peaaegu viiskümmend protsenti paberivabrikute töötajatest on naised.

Tekstiiltööstuses moodustavad naistöölised kaheksakümmend protsenti kõigi töötajate arvust. Selle tööstusharu eriteadlaste hulgas moodustavad naisinsenerid 49 protsenti. Vaatamata sellele, on puuvillatööstuse ametiühingu käitiskomiteede naisesi-meeste arv viimase aasta jooksul vähenenud 70 protsendilt 49 protsendile, Moskva oblastis 65-lt neljakümnele protsendile, Ivanovo oblastis — neljakümne ja Vladimiri oblastis — kolmekümne protsendi võrra.

Loomulikult ei võinud ametiühingu keskkomitee sellise olukorra juures nõuda Tekstiiltööstuse Ministeeriumilt naiste edutamist juhtivale tööle.

Mõned ametiühingute keskkomiteed ja ministeeriumid täidavad mitterahuldavalt partei juhiseid naiste töö- ja elutarbeliste tingimuste parandamise kohta. Sellega ei aita nad kaasa naiste kaasatõmbamiseks aktiivsele ühiskondlikule tööle.

Juhtivad ametiühinguorganid peavad tundma täit vastutust naiste edutamise eest ametiühingulisele, majanduslikule ja riiklikule tööle, hoolitsema nende arenemise eest ning igati parandama nõukogude naiste töö- ja elutarbelisi tingimusi.

Üheks tähtsaimaks tingimuseks ametiühingutöötajate edukal täiendamisel värskete jõududega, uute inimestega, kes on rikkastatud praktiliste töökogemustega masside hulgas, on ametiühingukaadri alatise reservi loomine. Alatise reservi loomine on seni mitterahuldavalt korraldatud ÜAÜKN kaadriosakonnas ja eriti halvasti ametiühingute keskkomiteedes.

Juba kolmandat kuud püütakse näiteks leida kultuuriosakonna

juhatajat Kõrgemate Koolide ja Teaduslike Asutuste Ametiühingu Keskkomiteesse. Teaduslike ja kultuuri alal töötajate suure armee hulgast ei suutnud selle ametiühingu keskkomitee valida sobivat inimest tööks kultuuri alal. Septembrist kuni senini ei oie Raudtee- ja Metropolitaani Ametiühingu Keskkomitees organiseerimisosakonna juhatajat. Need näited ei ole kahjuks ainukesed.

On vajalik läbimõeldud süstemaatiline töö ametiühingukaadri loomiseks ja kasvatamiseks. Lubamatu on piirduda ainult reservi arvatavate töötajate nimekirja koostamisega. Tuleb pidevalt tundma õppida ametiühingukaadrit praktilisel tööil ja juhendada otsese edutamise põhimõttest. See tähendab, et esmajärjekorras tuleb teha tööd ametiühingukomiteede esimeeste ja liikmetega.

Suurte puuduste kõrvaldamine kaadri tundmaõppimise, valiku, paigutamise ja kasvatamise alal on võimatu sellel tööalal praegu valitseva killustatuse juures ÜAÜKN igasuguste osakondade ja sektorite vahel. Praegu on see töö korraldatud nii, et kaadriosakond tegeleb kaadri valiku ja paigutamise ning kultuuri-osakonna sektor juhib kaadri ettevalmistamist ja kvalifikatsiooni tõstmist. See tekitab suuri puudusi töös kaadriga.

ÜAÜKN Presiidium lähtudes seltsimees Stalini juhiseist partei XVII kongressil selle kohta, et „on vaja lõpetada kaadri tundmaõppimise, edutamise ja valiku killustamine igasugustesse osakondadesse ja sektoritesse ning koondada see ühte kohta“ võttis vastu otsuse moodustada ÜAÜKN Kaadriühendus, millesse koondatakse kogu tegevus kaadri valiku, edutamise ja ettevalmistamise alal. Kaadriühenduse loomine aitab kahtlemata parandada kogu tööd kaadriga, tõsta ta uuele, kõrgemale tasemele.

Tõsta ideelist taset ja tööalast kvalifikatsiooni

Uued ülesanded, mis on kerkinud ametiühingute ette, nõuavad ametiühingukaadri ideoloogilise taseme tõstmist ja veelgi suuremat poliitilist karastust.

Ametiühingukaadri jõud seisab eelkõige bolševistlikus ideelisuses ja põhimõttelisuses. Marksistlik-leninliku teooria sügav tundmaõppimine relvastab kaadri arusaamisega partei poliitikat, oskusega õigesti orienteeruda antud olukorras, rahvusvahelises olukorras, nõukogude välispoliitikas, ametiühingutöös ja rahvusvahelise ametiühinguliikumise küsimustes.

Kui ametiühingutöötajad lakkavad tõstmast oma poliitilist ja

teoreetilist taset, lakkavad huvi tundmast meie arenemise perspektiivide vastu, muutuvad nad kitsarinnalisteks tegelasteks, kes teevad tööd pimesi ja mehhaaniliselt.

Üheks ametiühingukaadri ideelis-teoreetilise ja tööalase kvalifikatsiooni tõstmise vormiks on ta õpetamine ametiühingukoolides. Lisaks enne sõda töötanud kolmele ametiühingukoolile — Moskvast, Leningradis ja Harkovis, organiseeris ÜAÜKN Presiidium veel kolm kooli — Minskis, Sverdlovskis ja Taškendis. Kõigis kuues koolis õpib praegu 1050 üliõpilast. Ametiühingukooli lõpetavad iga aasta 700 inimest.

Ametiühingukoolide töös esineb suuri puudusi: Mõningais koolides ja mõningail õppealadel puudub kvalifitseeritud pedagoogiline kaader, eriti ametiühingu ajaloo ja ametiühingu praktilise töö aladel. Seni ei ole veel välja töötatud programmid ja õppevahendid kõigi ametiühingu õppealade kohta.

Koolide õigeks komplekteerimiseks on vaja, et ametiühingute keskkomiteed suhtuksid tõsiselt kandidaatide valikusse. Samal ajal mõned ametiühingute keskkomiteed saavad sageli koolidesse inimesi, kes ei sobi ametiühingutööle.

52 ametiühingu keskkomiteed, nende hulgas Idarajoonide Musta Metallurgia, Lõunarajoonide Jahuveskite ja Elevaatorite ning Põhjarajoonide Metsa- ja Puidutöötlemise Tööstuse Tööliste Ametiühingu Keskkomiteed, ei oma ühtegi õpilast Moskva Kõrgemas Ametiühingukoolis.

Millised on siis praktilised ülesanded kaadri ettevalmistamise alal?

Tuleb selgelt kindlaks määrata, missuguse kaadri ettevalmistamisega peavad tegelema vahetult ametiühingute keskkomiteed ja millised asetatakse ÜAÜKN Kaadriavalitsusele.

Arvestades kaadri ideelis-poliitilise kasvu ja ametiühingutöö küsimuste tundmaõppimise tähtsust ametiühingu keskkomiteede juhtijate poolt, tuleb luua kuue-kuise õppeajaga ametiühingutöö kõrgemad kursused ametiühingu keskkomiteede esimeestele ja sekretäridele ning ametiühingu nõukogude esimeestele.

Tuleb koondada ametiühingukoolide tähelepanu õppeprotsessi parandamisele ja õppejõudude valikule. Erilist tähelepanu tuleb pöörata kaadri ettevalmistamisele raske-, metsa-, põllumajanduse ja kergetööstuse ametiühinguile ning samuti vabariiklikele ametiühinguile. Õppijate üldarv ametiühingukoolides peab 1950. aastaks jõudma 1750 inimesele.

Koos kaadri õpetamisega ametiühingukoolides on vajalik

1948./1949. õppeaastal organiseerida mittestatsionaarne õppus ametiühingukomiteede juhtivaile töötajatele Moskva Ametiühingu Kõrgema Kooli programmi alusel ning luua konsultatsioonipunktid Leningradis, Harkovis ja Sverdlovskis.

Kaadri kvalifikatsiooni tõstmist teostatakse ÜAÜKN ja ametiühingute keskkomiteede kursuste võrgu kaudu. ÜAÜKN Preiidiumi otsusel on loodud Ametiühingu Keskkursused Saltõkovkas ja alalised kursused ametiühingukoolide juures Leningradis, Harkovis, Minskis, Taškendis ja Sverdlovskis õppeaja kestusega ühest kuni kolme kuuni.

ÜAÜKN Ametiühingu Keskkursused Saltõkovkas peavad tegelema ametiühingute keskkomiteede, ÜAÜKN sektorite juhatajate ja instrktorite kvalifikatsiooni tõstmisega. Leningradi, Harkovi, Minski, Taškendi ja Sverdlovski ametiühingukoolide juurde tuleb organiseerida kolmekuised kursused oblasti-, kraia vabariiklike komiteede esimeeste, osakondade juhatajate ja instrktorite kvalifikatsiooni tõstmiseks.

Tuleb reorganiseerida mõnede ametiühingute keskkomiteede juures olemasolevaid kursusi, et nende baasil luua ühendatud kursusi sama ala hõlmavate rahvamajandusharude ametiühingorganisatsioonide kaadri õpetamiseks.

Tuleb kiirendada ametiühingutöötajate kvalifikatsiooni tõstmise kursuste taastamist ja loomist Keskrajoonide Musta Metallurgia, Läänerajoonide Sõe-, Masina- ja Tööriistadetoöstuse ja mõnede teiste ametiühingute keskkomiteede juurde.

Ametiühingute keskkomiteedel tuleb tarvitusele võtta abinõusid käitiskomiteede esimeeste, töökaitse inspektorite ning palgaala, klubide ja raamatukogude töötajate kvalifikatsiooni tõstmiseks.

Tuleb tõsiselt hoolitseda nende kursuste jaoks vajaliku õpetajatekaadri eest. Moskva Ametiühingu Kõrgema Kooli juurde tuleb luua lektorite kursused kvalifitseeritumatest ja kogenenumatest ÜAÜKN ja ametiühingute keskkomiteede töötajate ning kooli lõpetanute hulgast.

Meil on viibinud kaadri ettevalmistamise programmi avaldamine. Tuleb kiirendada ametiühingutöötajate kursuste programmide väljatöötamist ja avaldamist.

Tutvumine Leningradi, Gorki, Ivanovo, Tuula, Kalinini, Vladimiri, Orjoli ja teiste tööstuslinnade ametiühingutöötajatega näitas, et paljud neist töötavad visalt enda täiendamiseks ja esinevad tihti poliitiliste loengutega töötajate ees.

Kuid ametiühingutöötajate ideelis-poliitilise ettevalmistamise taseme kontroll näitas, et suur osa neist ei pühenda tähelepanu oma poliitilis-ideelise taseme tõstmisele. On ka selliseid ametiühingutöötajaid, kes ei esine ettekannetega töötajatele, orienteeruvad halvasti poliitilistes sündmustes, ei loe raamatuid, põhjendades seda oma töökoormatusega.

Ametiühinguorganid ei või ükskõikselt suhtuda sellesse, kuidas nende töötajad õpivad, peavad pidevalt hoolitsema oma kaadri ideelise ja kultuurilise taseme tõstmise eest.

ÜAÜKN organiseeris Ametiühingute Majas loengute sarja ametiühingute keskkomiteede juhtivaile töötajatele. Kuid peab ütlema, et Ametiühingute Maja ei ole veel muutunud ametiühingukaadriga teostatava teoreetilise töö keskuseks. Tööd ametiühingukaadriga Ametiühingute Majas tuleb tunduvalt laiendada ja see tuleb arendada sellise tasemeni, mis oleks eeskujuks kõigile ametiühingu kultuurhariduslikele asutustele.

Võimsaks kaadri abistamise vahendiks marksistlik-leninliku teooria tundmaõppimisel on meie ajakirjandus. Ametiühingukirjandus ei täida veel täiel määral oma ülesandeid kaadri kasvatamise alal. Ajaleht „Trud“ ja ÜAÜKN ajakirjad peavad pidevalt abistama ametiühingutöötajaid nende ideelise taseme ja tööalase kvalifikatsiooni tõstmisel, teravamalt käsitama ametiühingutöö päevaküsimusi; kasutades bolševistliku kriitika teravat relva, peab ajakirjandus julgelt avastama ametiühinguorganite töö puudusi ja aitama neid puudusi kõrvaldada.

Kaadri ideelise relvastamise kogu töö — kaadri ettevalmistamine ametiühingukoolides ja kursustel, ametiühingu kirjanduse tase — peab tunduvalt paranema. See aitab kaasa meie kaadri arenemisele.

Leninism on teoreetiline ja praktiline kool, mis kujundab eritüüpi juhtivat töötajat, mis loob leninlik-stalinliku tööstiili.

Kõige ohtlikum, kõige kahjulikum on see, kui ametiühingutöötaja hakkab ujuma päri voolu — sujuvalt, rahulikult, perspektiivideta, huvi tundmata tuleviku vastu. Selline töötaja kattub esialgu hallitusega, siis muutub kahvatuks ja lõpuks muundub harilikuks väikekodanikuks.

See juhtus Keskrajooni Tervishoiu Töötajate Ametiühingu Keskkomitee endise esimehega sm. Gurtovoiga. Ta ei märganud enam suuri puudusi, ilmutas muretust ja formalismi, kaotas printsiipaalsuse töös. See „juhtija“ vajas väikekodanluse sohu. Ta arendas intriige oma aparaadis, suhtus lubamatult kriitikasse

ega reageerinud isegi üldse „Pravda“ kirjutisele tema kohta. Keskrajooni Tervishoiu Töötajate Ametiühingu pleenum tagandas sm. Gurtovoi keskkomitee juhi kohalt ja arvas teda presiidiumi koosseisust välja.

Ainult terav, kriitiline suhtumine omaenda tegevusse aitab meie kaadril olla tõelisteks poliitilisteks tegelasteks.

Ametiühingukaadri üheks peamiseks ülesandeks on intelligentsi kasvatamine nõukogude patriotismi vaimus ja nõukogude riigi huvidele ustavuse vaimus.

Meie intelligents annab kogu oma jõu kommunismi ülesehitamisele.

ÜAÜKN Presiidium märkis oma otsuses 30. augustist 1947. aastast, et ametiühingu-organisatsioonide poliitiline kasvatus-töö intelligentsi hulgas on juhuslik, ei kasvatata töötajaid nõukogude patriotismi konkreetsete näidete varal, ei paljastata antipatriootlikult, ebariiklikult tegutsenud inimesi.

Tervishoiu-, Riigiasutuste, Kunsti, Kõrgema Kooli ja Teaduslike Asutuste Töötajate ning Meretranspordi ja Aviotöölise Ametiühingu Keskkomiteed teostavad kasvatus-tööd intelligentsi hulgas nõrgalt.

Ametiühingu-organisatsioonid on kohustatud võitlema orjameelsuse ja lõimitamisega kodanliku kultuuri ees, suunama ühiskondlikku arvamust nende vastu, kes ei hinda meie sotsialistliku riigi huve. Tuleb töötajates kasvatada nõukogude kodaniku au- ja väärikuse tunnet.

Ametiühingutöötajail tuleb alati meeles pidada seltsimees Stalini juhust selle kohta, et leninlane, vaatamata erialale, mida ta omab, „...peab olema ühtlasi poliitikuks — ühiskonnategelaseks, kes on elavalt huvitatud oma maa saatuses, kes tunneb ühiskondliku arenemise seadusi, oskab neid seadusi kasutada ja püüab olla aktiivne osavõtja maa poliitilises juhtimises“.

Ametiühingud on kommunistliku partei truuks abiliseks kogu tema tegevuses. Nad teostavad laiade töötajate hulkade sidet nende avangardi — bolševike parteiga.

Ametiühingute käitis-, oblasti- ja vabariiklikud komiteed teostavad vastavate parteiorganite juhtimisel. Kuid mõned juhtivad ametiühingutöötajad ei pöördu küllaldaselt abi saamiseks parteiorganisatsioonide poole, informeerivad neid halvasti ametiühingutöö seisukorrast ja esitavad vähe oma töö küsimusi parteikomiteedele läbivaatamiseks.

Ainult parteiorganisatsioonide juhtimisel ja kaasabiga saab ametiühingutööd edasi viia ja otsustavalt välja juurida ametiühingute tegevuses olemasolevad puudused ja vead.

Mõnede ametiühingute keskkomiteed ei oma samuti küllal-dast sidet liiduvabariikide kommunistliku partei keskkomitee-dega, partei oblasti- ja kraikomiteedega, informeerivad neid hal-vasti kohalike ametiühinguorganite tegevusest.

Viimasel ajal, seoses ametiühinguorganite aruandluse ja vali-miste läbiviimisega, on see side tunduvalt paranenud. Ameti-ühingute juhtijad on kohustatud ka edaspidi sagedamini infor-meerima parteikomiteid ametiühingute oblasti-, krai- ja vaba-riiklike komiteede tööst, tegema oma ettepanekuid ametiühingu-organite tegevuse parandamise kohta, tähelepanelikult suhtuma kõigisse kohalike parteiorganisatsioonide juhistesse.

Me peame alati meeles pidama, et ainult tänu bolševike partei tähelepanule ja hoolitsusele tugevnevad nõukogude ametiühin-gud, paraneb nende tegevus. Meie partei juhid Lenin ja Stalin töötasid välja ametiühingute tegevuse programmi, määrat-lesid nende osa ja tähtsuse Nõukogude riigis. Meie kommunist-lik partei kaitseb alati ametiühinguid ja hoolitseb nende eest.

Bolševike partei on alati eraldanud ja eraldab ametiühinguile aukoha maa ühiskondlikus elus. Ja nüüd, kui meie maa ette on kerkinud uued suured ülesanded võitluses selle eest, et kiiremini jõuda edasi, kommunismi poole, viisaastaku täitmise eest nelja aastaga — täidavad ametiühingud auga neile pandud ülesanded. Selleks tuleb esmajärjekorras parandada kogu tööd kaadriga, otsustavalt kõrvaldada olemasolevad puudused ametiühingu-kaadri valikus, edutamises ja paigutamises.

Seltsimees Stalini juhised ja kogu ÜK(b)P Keskkomitee tege-vus töös kaadriga on ametiühingutele direktiiviks ja kooliks ametiühingutöötajate valiku, tundmaõppimise, kasvatamise ja paigutamise alal.

Seltsimees Stalin õpetab meid, et õige kaadri valik tähendab: „Esiteks, hinnata kaadrit nagu partei ja riigi kullafondi, neid kalliks pidada, neid austada.

Teiseks, tunda kaadrit, hoolega tundma õppida iga kaadritöö-lise vourusi ja puudusi, teada, missugusel kohal võiksid töölise võimed kõige kergemini avaneda.

Kolmandaks, kaadrit hoolikalt kasvatada, aidata igal arene-val töötajal kõrgemale tõusta, mitte säästa aega selleks, et kan-

natlikult „vaeva näha“ niisuguste töömeestega ja nende arenemist kiirendada.

Neljandaks, uusi, noori kaadreid õigeaegselt ja julgelt edutada, neid vanal kohal mitte liiga kaua seista lastes, neil mitte hallitama minna lastes.

Viiendaks, paigutada töötajaid kohtadele niiviisi, et iga töötaja tunneks ennast õigel kohal olevat, et iga töötaja võiks anda meie ühisele tööle maksimumi sellest, mida ta üldse on võimeline andma oma isiklike omaduste poolest, et kaadri paigutamise üldine suund vastaks täielikult selle poliitilise joone nõuetele, mille läbiviimiseks see paigutamine toimub.“

Neist seltsimees Stalini ajaloolistest juhistest peavad lähtuma ametiühingud kogu oma töös ametiühingukaadri valiku alal.

Ametiühingukaader peab meeles pidama, et tema tegevust hinnatakse selle järgi, kuidas ta praktiliselt täidab partei, valitsuse ja ametiühinguorganite otsuseid, mis on suunatud majanduse ja kultuurilise ülesehituse ülesannete edukale täitmisele, kuidas ta tegelikult osutab abi tööliste ja teenistujate ainelise heaolu ja kultuurilise teenindamise tõstmise eest.

Tuleb alati meeles pidada ja täita Lenini juhendeid selle kohta, et ametiühingutöötajad: „peavad elama tööliselu keerises, tundma seda risti ja põigiti, oskama eksimatult kindlaks määrata iga küsimuse järgi igal silmapilgul rahvahulkade meeoleolu, nende tegelikke püüdeid, vajadusi, mõtteid, suutma kindlaks määrata vale idealiseerimise varjuta nende teadlikkuse astet ja ühtede või teiste eelarvamuste ja vanaaja igandite mõju tugevust, oskama võita endale rahvahulkade piiratud usaldust seltsimeheliku suhtumisega nendesse, nende vajaduste hoolitseva rahuldamisega.“

See leninlik idee on kogu meie kaadri tegevuse juhtivaks põhimõtteks. Hulkade kasvav poliitiline teadlikkus ja aktiivsus nõuavad nüüd veel suuremal määral sidemete arendamist ja tugevdamist ametiühingutöötajate ja hulkade vahel.

Ametiühingud töötavad kommunistliku partei programmi teostamise alal. Nad on poliitiliseks organisatsiooniks, mis ühendab kõige laialdasemaid tööliste ja teenistujate kihte. Bolševike parteile piiritud ustav ametiühingu-organisatsioonide kaader peab andma meie ühisele tööle maksimumi sellest, mis ta anda võib.

Ametiühingukaader abistab parteid aktiivselt alati ja igal alal, koondab veel tihedamalt laialdasi töötajate hulki kommunistliku partei ja nõukogude rahva juhi — suure Stalini ümber.

KOLLEKTIIVLEPINGUTE TÄITMISEST 1947. AASTAL JA 1948. AASTA KOLLEKTIIVLEPINGUTE SÕLMIMISE ETTEVALMISTAMISEST

ÜAÜKN XVII PLEENUMI MÄÄRUS

ÜAÜKN esimehe V. V. Kuznetsovi kõne põhjal

Nõukogude rahvas saavutas Lenini-Stalini partei juhtimisel 1947. aastal suurt edu rahvamajanduse taastamise ja arendamise viisaastakuplaani täitmisel, sotsialistliku riigi võimsuse tugevdamisel ja töötajate elutaseme tõstmisel.

ÜAÜKN Pleenum märgib, et 1947. aastal tööstus-, transpordi- ja ehitusettevõtteis sõlmitud kollektiivlepingud aitasid edukalt täita sõjajärgse viisaastaku teise aasta plaani, parandada töötajate heaolu ning tõsta ametiühingutööd ettevõtteis.

Kollektiivlepingute arutamine 1947. aastal toimus tööliste ja teenistujate suure poliitilise ja tootmisaktiivsuse olukorras. Kollektiivlepingute sõlmimisele pühendatud koosolekuist võttis osa ligi 90 protsenti töötajaist, sõnavõttudega esinesid üle 880 tuhande inimese. Tehti üle 700 tuhande ettepaneku, millest pooled hõlmasid töö organiseerimise parandamise, palju tööd nõudvate tööde mehhaniseerimise, tehnoloogiliste protsesside täiustamise ja ohutustehnika parandamise küsimusi.

Kollektiivlepingute sõlmimine kutsus esile sotsialistliku võistluse uue tõusu. Soonimismasinajuhi-stahhaanovlase Gerasim Zaporožetsi, tehnoloogi Aleksander Ivanovi, vedurijuhi Ivan Solovjevi, juurdelõikaja Vassili Matrossovi, meister Nikolai Rossiiski, lukksepa Andrei Jakušini ja paljude teiste novaatorite tähelepanuväärsed algatused leidsid elavat vastukaja ja üksmeelset järgimist tööliste, inseneride ja tehnikute laiade hulkade poolt. Ulatuslikult levis mahajäänud tööliste järeleaitamine eesrindlaste tasemeni, tervete brigaadide, tööpiirkondade, osakondade üleminek kollektiivsele stahhaanovlikule tööle. Hoogsalt arenes massiline töölisleiundus ja ratsionaliseerimine, mis andis rahvamajandusele tunduvat materiaalsete ressursside kokkuhoidu.

Kollektiivlepingute kohustuste alusel revideeriti 1947. aastal madalad ja vananenud jõudlusnormid masinaehituse ettevõtteis ja mehhaanikaosakondades. Normide revideerimise tagajärjel kasvas tööliste tööviljakus.

Koos tööviljakuse kasvuga tõusis ka tööliste töötasu. 1947. aasta III kvartalis tõusis 1946. aasta vastava kvartaliga võrreldes tööliste keskmine töötasu 28,6 protsendi võrra. Töötasu alal on esirinnas rasketööstuse harud: söe-, metallurgia- ja naftatööstus.

Kollektiivlepingute sõlmimine tõstis majandusjuhtide ja ametiühingu-organisatsioonide vastutust tööliste, insener-tehniliste töötajate ning teenistujate materiaalsete elutingimuste ja kultuurilise teenindamise parandamise eest.

1947. aastal ehitati ja anti eksploatatsiooni linnades ja töölisasulais 11 miljonit ruutmeetrit elamispinda. Ametiühingu-organisatsioonides ja puhkekodudes olid ravil ja puhkasid 1947. aastal 1 580 000 tööliset ja teenistujat, s. o. 288 tuhande inimese võrra rohkem kui 1946. aastal. Käitiskomiteed suunasid oma pioneerilaagresse 2 231 000 last, s. o. 431 tuhande lapse võrra rohkem kui 1946. aastal, Lastekodude, lasteaedade ja -sõimede võrk kasvab.

On suurenenud klubide, punaste nurkade, raamatukogude ja raadiosõlmede võrk. Vastavalt kollektiivlepingute kohustustele taastati ja ehitati ainuüksi 902 suuremas ettevõttes 72 uut klubi ja remonditi 539 klubi.

Samal ajal mõned majandus- ja ametiühingu-organisatsioonid ei täitnud kollektiivlepingutes võetud tähtsamaid kohustusi.

Söetööstuse, Lõunarajoonide musta metallurgia, metsa- ja puuvillatööstuse real ehitustel ei ole täidetud tootmisplaani, uue tehnika rakendamine ning palju tööd nõudvate ja raskete tööde mehhaniseerimine toimub pikaldaselt, esinevad suured seadmete seisakud, tunduv arv töölisi ei täida jõudlusnorme, organisatsioonilis-tehniliste ürituste plaane teostatakse mittehuldavalt. Ehitus-söetööstuse, musta metallurgia (Lõunarajoonide ettevõtteis), metsa- ja parvetuse ning puuvillatööstuse ministriumid ja nende tööstuste tööliste ametiühingute keskkomiteed ei ole likvideerinud puudusi töö- ja tootmise organiseerimises, ei ole kindlustanud tööliste vajalikke tingimusi tööviljakuse tõstmiseks, ei ole võtnud tarvitusele abinõusid töödistsipliini tugevdamiseks ja tööjõu voolavuse likvideerimiseks.

Reas ettevõtteis, eriti söe-, nafta- ja Idarajoonide rauamaagitööstuses pole täidetud töökaitse-, ohutustehnika- ja tööstustervishoiualaseid nõudeid, ei ole korraldatud ventilatsiooniseadmeid, töökohti valgustatakse mitterahuldavalt, ei ole täidetud kokkuleppes ettenähtud tööd kaitseseadiste ehitamise alal. Mõnedes söe- ja mäetööstuse kaevandustes ei peeta kinni elementaarseist tehnilise eksploatatsiooni reegleist, valitsuse otsust niiske õhusurve puurimise laialdase rakendamise kohta täidetakse halvasti. Ametiühingu-organisatsioonid ei ole täitnud ÜAÜKN XVI pleenumi määrusi kontrolli tugevdamise kohta töökaitse ja ohutustehnika seisukorra üle.

Paljudes ettevõtetes täidavad majandusjuhid täiesti puudulikult kohustusi elamute ja heakorra- ning kultuuriasutuste hoonete ehituse alal. Eriti halvasti täidetakse elamuehitamise plaani Rasketööstuse Ettevõtete Ehitamise ja Kütteainete Tööstuse Ettevõtete Ehitamise Ministeeriumi poolt, kuid ka Tekstiiltööstuse, Autotööstuse ja Läänerajoonide Söetööstuse Ministeeriumi poolt. Nende tööstusharude ametiühingute keskkomiteed ei osuta vajalikku visadust võitluses kohustuste täitmise eest elamute ja kultuuriasutuste hoonete ehitamise alal.

Mõned ametiühingute keskkomiteed ja ministeeriumid täitsid halvasti ÜAÜKN XVI pleenumi määrusi ega organiseerinud pidevat kontrolli kollektiivlepingute kohustuste täitmise üle. See puutub kõigepealt Rasketööstuse Ettevõtete Ehitustöölise, Kommunaal-Elamuehituse Töölise (esimees sm. Romanov), Kummi-Kautšukitööstuse Töölise (esimees sm. Ivanov) ning Liha- ja Piimatööstuse Töölise (esimees sm. Kovalevski) Ametiühingu Keskkomiteesse, kes on nõrgalt abistanud mahaäävate ettevõtete käitiskomiteid.

Mõningates kummitööstuse tehastes ei teostatud üldse kollektiivlepingute massilist kontrolli (Sverdlovski rühma tehased, Kaasani kummi-tehniliste toodete tehas — direktor sm. Didenko, käitiskomitee esimees sm. Tšemodanova; tehas, kus on direktoriks sm. Rjabitšenko, käitiskomitee esimeheks sm. Tretjakov; tehas, kus on direktoriks sm. Korobtsov, käitiskomitee esimeheks sm. Filippov). Paljud kohustused sotsialistliku võistluse arendamise, toodangu kvaliteedi tõstmise, kultuurilis-elutarbelise teenindamise parandamise alal jäid neis ettevõtteis täitmata.

Märkides kollektiivlepingute positiivset osa riiklike plaanide täitmisel ja ületamisel, tööliste ning teenistujate materiaalsete

ja elutarbeliste tingimuste ning kultuurilise teenindamise pa-
randamisel, ÜAÜKN XVII pleenum m ä ä r a b :

1. Teostada 1948. aasta veebruaris-märtsis kõigis tööstus-,
transpordi- ja ehitusettevõtteis 1947. aasta kollektiivlepingute
täitmise kontrolli ja kollektiivlepingute sõlmimist 1948. aastaks
ettevõtete juhtijate ja käitiskomiteede vahel.

2. Selleks, et kindlustada 1948. aasta riiklike plaanide täit-
mist ja ületamist ning sellise toodangukasvu tempo saavuta-
mist, mis võimaldaks viisaastaku täitmist nelja aastaga, soovi-
tada käitiskomiteedel võtta kollektiivlepinguis kohustusi töö-
liste, insener-tehniliste töötajate ja teenistujate üleliidulise sot-
sialistliku võistluse edasiarendamise alal ja kollektiivse stah-
haanovliku töö organiseerimise alal brigaadides, tööpiirkon-
dades ja osakondades; igati toetada nende tööliste sot-
sialistlikku võistlust, kes võtavad endile isiklikke kohus-
tusi aastaplaanide ja tervikuna viisaastaku ennetähtaeg-
seks täitmiseks, samuti toetada meistrite, konstruktorite,
tehnoloogide ja teiste insener-tehniliste töötajate võistlust
tehnoloogiliste protsesside täiustamise, uute tootmisvõimsuste
kiireima äraõppimise, toodete töömahu ja omahinna vähenda-
mise eest.

3. Majandus- ja ametiühinguorganeil tuleb kollektiivlepin-
gus ette näha organisatsioonilis-tehnilisi üritusi, mis kindlusta-
vad tööviljakuse kasvu ja tootmisülesannete täitmist võimali-
kult vähema materiaalsete reessursside kulutusega, arvestades
sealjuures kvaliteedi ja assortimendi nõudeid; töötada välja
ettevõtteis tooraine, materjalide, kütte, energia ja tööriistade
kulunormatiivid iga toodanguüksuse, iga masina kohta ja selle
alusel taotleda brigaadide, ete, osakondade järk-järgulist üle-
viimist isemajandamisele.

4. Pöörata majandus- ja ametiühingu-organisatsioonide tä-
helepanu vajadusele võtta kollektiivlepinguises kohustusi ja
üritusi põllumajanduse tellimiste: põllutööriistade, tagavara-
osade, tööriistade, väetise õigeaegse täitmise kohta ettevõtete
poolt jne.

5. Et kiiremini täita partei ja valitsuse juhiseid palju tööd
nõudvate ja raskete tööde mehhaniseerimise kohta, eriti söe-,
mäe-, metallurgia-, metsa- ja ehitustööstuses ning laadimistöõ-
del, tuleb kollektiivlepinguises võtta konkreetsed kohustused
tööde mehhaniseerimise ja tööliste rasketest tööprotsessidest
vabastamise alal.

Sõe-, mäekaevanduste, metallurgia-, metsa- ja ehitustööstuse ning transpordi ametiühingu-organisatsioonid peavad palju tööd nõudvate ja raskete tööde mehhaniseerimise ürituste teostamisel aktiivselt kaasa aitama.

6. Pleenum soovib ametiühingu-organisatsioonidele osutada erilist tähelepanu uue tehnika ja eesrindlike kogemuste tundmaõppimisele ja levitamisele, töölisleiunduse ja ratsionaliseerimise laialdasele arendamisele ning tootmis-tehnilise õppuse parandamisele.

Kollektiivlepinguisse tuleb võtta kohustusi parimate stahhaanovlaste ja insener-tehniliste töötajate töömeetodite tundmaõppimise ja levitamise ning kaasaegse tehnika saavutuste laialdase propaganda organiseerimise alal (loengute, ettekannete ja näituste korraldamine, brigaadide lähetamine ettevõttesse, nõupidamiste ja konverentside kokkukutsumine kogemuste vahetamiseks, populaarsete brošüüride kirjutamine jms.).

Näha ette kollektiivlepinguis kohustusi massiliste kutsealade kaadri ettevalmistamise ja kvalifikatsiooni tõstmise alal tööstuses, transpordis ja ehituses.

Ametiühingu-organisatsioonidel tuleb sisse seada süstemaatiline kontroll tööliste massilise tootmisõppuse korraldamise üle ja taotleda vajalike tingimuste loomist vanade kaadritööliste laialdasemaks kaasatõmbamiseks noorte õpetamisel; aidata noori töölisi kiiremini omandada vanade kvalifitseeritud tööliste eesrindlike kogemusi.

Pleenum peab vajalikuks, et ametiühingute keskkomiteed ja ministeeriumid organiseeriksid tööstuskeskustes inseneride ja tehnikute maju, kus insener-tehnilistel töötajatel oleks võimalik vahetada oma tootmiskogemusi, tutvuda uusima tehnika saavutustega ja tehnilise kirjanduse uudisteostega, korraldada loovaid diskussioone tootmise täiustamise küsimustes ning leiunduse ja ratsionaliseerimise probleemide kohta.

7. Erilist tähelepanu tuleb kollektiivlepinguis osutada palga ja töö normeerimise küsimustele. Ametiühingu- ja majandus-organisatsioonid peavad taotlema tükitöö- ja premiaalpalga süsteemide laialdasemat rakendamist, vanade, madalate normide asendamist keskmiste-progressiivsete tehniliselt põhjendatud normidega, mis stimuleerivad tööviljakuse kasvu. Soovitada ministeeriumidele ja keskasutustele tugevdada majandus-organisatsioonide tootmis- ja palgaosakondi kvalifitseeritud

töötajatega, korraldada 1948. aastal kursused töö- ja palga-
normeerimise ala töötajate ettevalmistamiseks ja nende kvali-
fikatsiooni tõstmiseks.

8. Töödistsipliini tugevdamiseks teeb ÜAÜKN pleenum
ametiühingu-organisatsioonidele ülesandeks laialdasemalt arenda-
da kasvatustööd tööliste ja teenistujate hulgas, selgitada
neile töödistsipliini tähtsust Nõukogude riigi tingimustes, kas-
vatada neis armastust oma kutseala ja oma käitise vastu. Osu-
tada erilist tähelepanu kasvatustöö korraldamisele vabriku- ja
tööstuskooli lõpetanud noorte tööliste hulgas.

9. Teha ametiühingu-organisatsioonidele ülesandeks tugev-
dada ühiskondlikku ja riiklikku kontrolli töökaitse seadusand-
lusest kinnipidamise üle majandusorganite poolt ja täies ula-
tuses kasutada ametiühingutele antud õigusi kontrolli teosta-
mise alal töökaitse ja ohutustehnika seisukorra üle.

Ametiühingute keskkomiteedel koos ministeeriumidega kin-
nitada 1948. aasta ürituste plaan töötingimuste edasiarendam-
ise, traumatismi ja haigestumiste vähendamise alal, määrata
kindlaks selleks otstarbeks vajalike assigneeringute ja materi-
aalsete fondide suurus. Tagada kokkulepete sõlmimine ette-
võtete juhtijate ja ametiühingu-organisatsioonide vahel tööting-
imuste parandamiseks hiljemalt 20. veebruariks 1948. aastaks.

Ametiühingu-organisatsioonid peavad jälgima, et masinate,
agregaatide ja iga liiki seadmete uute konstruktsioonide välja-
töötamisel, uute tootmisprotsesside rakendamisel peetak스 täiel
määral kinni ohutustehnika ja tööstustervishoiu nõudeist.
Keelata tehniliste inspektorite kasutamist töödel, mis ei ole
seotud töökaitse ja ohutustehnikaga.

Pleenum nõuab ministeeriumidelt, peavalitsustelt, ettevõtete
direktoreilt, ametiühingute kesk- ja käitiskomiteedelt tööliste
varustamise parandamist heakvaliteediliste erirõivaste ja -jalat-
sitega ning kohustab ametiühingu-organisatsioone valvama
nende õige jaotamise ja määratud tähtaegadel väljaandmise
üle.

10. 1948. aasta kollektiivlepinguis tuleb ette näha kohustusi
elamuehitamise igakülgse arendamise, elamufondi remondi ja
tööliste ning teenistujate kultuurilise teenindamise alal.

Pleenum kohustab ametiühingute kesk- ja käitiskomiteid
otsustavalt taotlema ehitusmaterjalide, mehhanismide ja töö-
jõu eraldamist elamuehitamiseks sellisel hulgal, mis tagab kin-
nitatud plaani täitmise; elamuehitamise igakülgset laiendamist

majanduslikul teel; hoolitsemist töölisasulate heakorra eest, kohustuste võtmist tööliste ja teenistujate abistamise alal individuaalelamute ehitamisel.

Pleenum pöörab ametiühingute-organisatsioonide tähelepanu Idarajoonide ja saksa okupatsiooni tõttu kannatada saanud rajoonide elamufondi taastamise ja uue elamuehitamise esmajärgulisele tähtsusele tööliste, insener-tehniliste töötajate ja teenistujate varustamise ja kultuurilise teenindamise parandamisel.

Kollektiivlepinguis tuleb ära märkida konkreetsed üritused, mis kindlustavad elumajade eksploatatsiooni andmist määratud tähtaegadel.

Ametiühingu-organisatsioonid on kohustatud osutama suuremat tähelepanu ehitustööliste töö- ja elutingimustele. Tuleb taotleda, et elamuehituse alal töötavad tööliselised asetatakse võrdseisse palga- ja kultuurilise teenindamise tingimustesse tööstusliku ehituse töölistega.

11. Riikliku sotsiaalkindlustuse määratu suured summad peavad ametiühingu-organisatsioonid kasutama tööviljakuse edasiseks tõstmiseks, töödistsipliini tugevdamiseks ning tööliste ja teenistujate materiaalsete ja elutarbeliste tingimuste parandamiseks.

Kollektiivlepinguis tuleb ette näha üritusi sanatooriumide ja puhkekodude võrgu edasise laiendamise, ravil viibijate ja puhkajate teenindamise parandamise ning sanatooriumide ja puhkekodude abimajandite arendamise alal; samuti tuleb ette näha üritusi käitiste polikliinikute, ambulatooriumide ja tervishoiupunktide laiendamise, remondi ja sisustamise alal. Ametiühingu-organisatsioonid peavad kindlustama parimate tootmistööliste, sotsialistliku võistluse eesrindlaste, tööliste, insener-tehniliste töötajate ja teenistujate eelisteendamist.

12. Kollektiivlepinguis tuleb ette näha ettevõtete administratsiooni ja käitiskomiteede kohustusi kultuurilis-hariduslike asutuste materiaalse baasi tugevdamise alal — klubide ja spordiehituste taastamise ning uute klubide ja spordiorganisatsioonide hoonete ehitamise alal, parkide rajamise, kultuuriasutuste hoonete remondi ja nende inventariga varustamise alal. Nõuda administratsioonilt valitsuse määruse tingimusteta täitmist ametiühingute kultuuriasutuste majandusliku ülalpidamise kohta.

13. 1948. aasta kollektiivlepingute projektide koostamise alusena kasutada 1947. aasta kollektiivlepinguid. Säilitada 1947. aastaks kehtestatud kollektiivlepingute kampaania teostamise kord ka 1948. aastaks.

Pleenum kohustab ametiühingu-organisatsioone saavutama kõigi kollektiivlepinguisse võetud kohustuste tingimatut täitmist.

Ametiühingu- ja majandusorganid on kohustatud kollektiivlepingute täitmise järjekindla kontrollimise kõrval teostama kord kvartalis massilist kontrolli ja arutama majandus- ning ametiühingu juhtide aruandeid tööliste koosolekuil, oblasti ja vabariiklike komiteede pleenumeil;

kuulama kord kvartalis kollektiivlepingute täitmise kontrollimise kokkuvõtteid ministriumide kolleegiumide ja ametiühingute keskkomiteede presiidiumide koosolekuil;

võtma arvesse üleliidulise sotsialistliku võistluse kokkuvõtete tegemisel kollektiivlepingute kohustuste täitmist.

*

ÜAÜKN pleenum avaldab kindlat veendumust selles, et 1948. aasta kollektiivlepingute sõlmimine tagab veel suuremat sotsialistliku võistluse hoogu ja sotsialistliku ülesehitustöö kõrgemat tempot, mis on vajalik sõjajärgse stalinliku viisaastaku edukaks täitmiseks nelja aastaga ning viisaastakuplaani ennetähtaegseks täitmiseks.

AMETIÜHINGU-ORGANISATSIOONIDE TÖÖST SEOSSES
NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU JA ÜK(b)P KESK-
KOMITEE MÄÄRUSEGA „RAHAREFORMI TEOSTAMISE
JA TOIDU- NING TÖÖSTUSKAUPADE KAARTIDE
KAOTAMISE KOHTA“

ÜAÜKN XVII PLEENUMI MÄÄRUS

ÜAÜKN sekretäri L. N. Solovjovi kõne põhjal

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee määrus „Rahareformi teostamise ja toidu- ning tööstuskaupade kaartide kaotamise kohta“ omab määratu suurt poliitilist ja majanduslikku tähtsust, vastab Nõukogude riigi ja laiade töötajate hulkade põhilistele huvidele ning on kujukaks tõenduseks partei, valitsuse ja töörahva suure juhi seltsimees Stalini väsimatust hoolitsusest nõukogude rahva materiaalse heaolu parandamise eest.

Nõukogude rahvas võttis suurima rahuldustundega vastu partei ja valitsuse ajaloolise otsuse ning vastab stalinlikule hoolitsusele töötajate eest uute tootmisvõitudega, veelgi võimsama sotsialistliku võistlusega üleplaani toodangu väljalaskmiseks, viisaastaku täitmiseks nelja aastaga ja viisaastaku plaani ennetähtaegseks täitmiseks.

ÜAÜKN pleenum märgib, et seoses rahareformiga ja üleminekuga lahtisele kaartideta nõukogude kaubandusele kerkiavad ametiühingu-organisatsioonide ette uued tähtsad ülesanded. Ametiühingu-organisatsioonid on kohustatud aktiivselt osa võtma võitlusest nõukogude kaubanduse laiendamise ja kaubakäibe igakülge arendamise eest ning osutama kaubandustöötajatele praktilist abi nõukogude kaubanduse ees seisvate ülesannete teostamisel.

ÜAÜKN XVII pleenum, kiites täiel määral heaks partei ja valitsuse ajaloolise otsuse „Rahareformi teostamise ja toidu- ning tööstuskaupade kaartide kaotamise kohta“, määrab:

1. Teha kõigile ametiühingu-organisatsioonidele ülesandeks osutada igakülget abi majandusorganeile kultuurse nõukogude kaubanduse arendamisel; teostada pidevat kasvatuslikku tööd kaubanduse, kooperatiivide, töölisvarustamise osakondade ja

ühistoitlustamise töötajate hulgas, taotledes ostjaskonna viisakat ja tähelepanelikku teenindamist ning riiklikest jaehindadest ranget kinnipidamist.

Ametiühingute kesk-, oblasti- ning käitiskomiteed peavad üksikasjaliselt süvenema kaubandusorganisatsioonide töösse, võtma tarvitusele abinõud tarbijaskonna teenindamise parandamiseks;

taotlema, et kaubandusorganisatsioonid täidaksid õigeaegselt oma ülesanded kaupluste, kioskite ja müügilaudade võrgu laiendamise alal nii linnades ja töölisasulais kui ka külates. Nõudma müügipunktide õiget jaotamist arvestusega, et need viidaks maksimaalselt lähemale tööliste ja teenistujate elukohadele. Nõudma kaupluste vajalikku sanitaarset kordaseadmist, nende sisustamist vajalike sisseseadetega, külmutusseadetega, inventariga ja kaalude ning mõõteriistadega;

jälgima toidu- ja tööstuskaupade õigeaegset kohaletoometamist kauplustesse, viivitamata võtma tarvitusele abinõud järjekordade kaotamiseks kassade ja lettide juures; taotlema kõikide kaupade häireteta müümist elanikkonnale.

2. Pleenum kohustab ametiühingu-organisatsiooni igati kaasa aitama kaubakäibeplaani täitmisele, rangeima kokkuhoiu teostamisele summade kulutamisel, omahinna alandamisele, kadude ja mittetootlike kulutuste likvideerimisele, aktiivselt kaasa aitama riikliku säästutöö arendamisele, kõigi finantsiliste kohustuste täitmisele ja nõukogude rubla edasisele tugevdamisele.

3. Teha kesk-, oblasti- ja käitiskomiteedele ülesandeks laialdasemalt arendada sotsialistlikku võistlust kaubandustöötajate vahel kaubakäibeplaani täitmise ja ületamise eest, kaupade kvaliteedi parandamise ja assortimendi laiendamise eest ning täiendavate kaubaressursside lülitamise eest kaubakäibesse.

Riikliku kaubanduse, tarbijate kooperatiivide ja töölisvarustamise osakondade ametiühingu-organisatsioonid peavad kontrollima kaubandustöötajate poolt võetud sotsialistliku võistluse kohustuste täitmist, regulaarselt läbi viima ettevõtteis tootmisnõupidamisi ning võtma neil nõupidamistel arutamisele küsimusi kaubanduse ratsionaliseerimise ja tarbijate teenindamise parandamise kohta, nagu: eelkaalumise ja pakkimise rakendamine, kaupade säilitamine ja arvestamine, töökoha ettevalmistamine, kaubandusorganisatsioonide omatoodangu ja detsentraliseeritud kokkuostu laiendamine.

4. Ametiühingu-organisatsioonid peavad suunama kaubandustöötajate tähelepanu nõudlikkuse suurendamisele tööstuse vastu, mis varustab kaubandust kaupadega, taotlema, et tööstusettevõtted parandaksid kaupade kvaliteeti ja arvestaksid tarbijaskonna nõudmisi. Soovitada riikliku ja tarbijate kooperatiivide kaubanduse töötajate keskkomiteedel praktiseerida äriteenijate linna ja rajooni tootmiskonverentside korraldamist üksikute kaubandusharude järgi tööstusettevõtete varustajate esindajate osavõtul kaupade kvaliteedi ja assortimendi parandamise küsimuste arutamiseks.

Ametiühingute käitiskomiteed on kohustatud tutvuma kaubandusorganisatsioonide reklamatsioonide ja nõudmistega, kontrollima, milliseid abinõusid võetakse tarvitusele nende rahuldamiseks, selgitama välja süüdlasi praagi tootmises, avastama väljalastava toodangu mitterahuldava kvaliteedi põhjusi ja saavutama nende kõrvaldamist.

5. ÜAÜKN pleenum, ära märkides, et ettevõtete töölisvarustamise osakondadele jääb ka pärast kaartide kaotamist tähtis osa ettevõtete tööliste ja teenistujate varustamisel toidu- ning tööstuskaupadega, kohustab ametiühingu-organisatsioone:

aktiivselt osa võtma töölisvarustamise osakondade töö parandamisele suunatud ürituste teostamisel ja kultuurse nõukogude kaubanduse arendamisel töölisvarustamise osakondade poolt ning tööliste ja teenistujate, nende perekonnaliikmete eeskujuliku teenindamise kindlustamisel;

sisse seadma kontroll ülesannete õigeaegse täitmise üle kaubandusvõrgu laiendamise alal töölisvarustamise osakondade poolt ja taotlema, et suurimates töölisvarustamise osakondades organiseeritaks erikauplused ja kioskid tööstuskaupade, leivasaaduste ja juurvilja kaubastamiseks, samuti jalatsite, rõivaste, mööbli ja teiste koduste tarbeesemete parandustöökojad.

Korraldada 1948. a. veebruari-märtsi kuu jooksul ühiskondliku ülevaatust töölisvarustuse osakondade kaubandusvõrgu seisukorra üle.

6. Kaartide kaotamine loob laialdasi võimalusi ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töö edasiseks parandamiseks.

Ametiühingute kesk-, oblasti- ja käitiskomiteed peavad tarvitusele võtma abinõud sööklate, einelaudade, õhtuste kohvikute, teemajade ja toidubaaride võrgu laiendamiseks, samuti einelaudade avamiseks osakondades ja asutustes, peavad taot-

lema dieetsööklate võrgu suurendamist ja õhtuste ning öiste vahetuste tööliste kindlustamist sooja toiduga.

7. Ettevõtete ja asutuste abimajandite töö parandamise eesmärgil teeb ÜAÜKN pleenum ametiühingu-organisatsioonidele ülesandeks:

võtta kõige aktiivsemalt osa ürituste teostamisest 1948. aasta kartuli ja juurvilja saagi tõstmiseks ning aianduse arendamiseks abimajapidamistes;

mobiliseerida töölisvarustamise osakondade ja abimajandite töötajaid võitlusele loomade arvu suurendamise ja nende produktiivsuse tõstmise eest, sea- ja linnukasvatamise laialdase arendamise ning söödabaasi laiendamise eest; kindlustada, et abimajandite toodang suunataks esmajärjekorras tööliste ja teenistujate toitlustamise parandamiseks sööklates ja einelaudades;

taotleda abimajandite rentaabluse tõstmist ja üleplaanilise kasumi kindlaksmääratud osa kasutamist ühistoitlustamise hindade alandamiseks töölisvarustamise osakondade sööklates.

Tööliste ja teenistujate individuaalne ja kollektiivne aiapidamine jääb ka edaspidi ametiühingute tähtsaks tegevusalaks. Ametiühingu-organisatsioonid on kohustatud igati abistama töölisi ja teenistujaid individuaalse ja kollektiivse aiapidamise arendamisel ning taotlema aianduskultuuride saakide tõstmist.

8. ÜAÜKN pleenum kohustab toiduainete- ja laiatarbekaupade tööstuse tööliste ametiühingute kesk-, oblasti- ja käitiskomiteid väsimatult hoolitsema kaubaressursside suurendamise eest, suunama tööliste ja teenistujate pingutusi toodangu väljalaskeplaanide ületamisele, toodangu kvaliteedi parandamisele, assortimendi laiendamisele, tooraine ja valmistoodangu kadude vähendamisele tootmises, säilitamisel ja transportimisel, kaupade kaubandusorganisatsioonidele õigeaegsele kohaletoomisele.

Teha Jahutööstuse, Elevaatorite ja Leivatööstuse tööliste ning Tarbijate Kooperatiivide töötajate ametiühingu-organisatsioonidele ülesandeks arendada tööliste ja teenistujate sotsialistlikku võistlust uute seadmete tundmaõppimise, tootmisvõimsuse suurendamise, vilja eeskujuliku säilitamise eest elevaatoreis, baasides ja varustuspunktides ning leiva ja pagarisaaduste kvaliteedi tõstmise ja assortimendi laiendamise eest.

Kaubaressursside edasiseks suurendamiseks tuleb maksimaalselt ära kasutada kohaliku tööstuse, tööstuskooperatsiooni,

invaliidide kooperasiõni, samuti ettevõtete laiatarbekaupade osakondade kõiki võimalusi.

Teha ametiühingute keskkomiteedele ülesandeks koos ministeeriumide töölisvarustamise peavalitsustega välja töötada abinõusid, mis kindlustaksid üheaegselt tsentraliseeritud fondidega täiendavate kaupade lülitamist töölisvarustuse osakondade kaubakäibesse kohaliku toodangu ja sisseostude arvel.

Pleenum teeb kõigile ametiühingute keskkomiteedele ülesandeks osutada erilist tähelepanu kaubandustöötajate kaadri tugevdamisele ja nende kultuurilis-poliitilise taseme tõstmisele, abistada majandusorganisatsioone kaubandus- ja ühistoitolustamist töötajate ettevalmistamisel ning nende kvalifikatsiooni tõstmisel.

Teha Riikliku kaubanduse, Tarbijate Kooperatiivide ja Ühiskondliku Toitolustamise töötajate ametiühingute keskkomiteedele ülesandeks parandada poliitilis-massilist tööd ametiühinguliikmete hulgas, laialdaselt levitada stahhaanovlikke töömeetodeid, kasvatada kaubandustöötajais nõukogude patriotismi, ausat ja hoolitsevat suhtumist sotsialistlikku omandisse.

10. Ametiühingu-organisatsioonid peavad tõstma kaubandusinspektsiooni töötajate osa ja vastutust, taotlema kontrolli tugevdamist kaubandusettevõtete töö üle, igati toetama inspektoreid puuduste kõrvaldamisel kaupluste ja sööklate töös, kasvatama inspektorites leppimatust võitluses kuritarvitustega, ebaperemehelikkusega, riiklike vahendite raiskajatega ja spekulantidega.

11. Pleenum märgib, et ametiühingute ühiskondlik kontroll kaupluste, sööklate ja abimajandite üle teostub mitterahuldavalt. Ei ole korraldatud ühiskondlike kontrolöride järjekindlat valvet paljudes kauplustes ja sööklates, ametiühinguorganid ei ilmuta sageli küllaldast järjekindlust avastatud puuduste kõrvaldamisel, paljud ühiskondlikud kontrolörid ei tunne kaubanduse ja ühistoitolustamise aluseid ega suuda kindlustada efektiivset kontrolli.

ÜAÜKN pleenum kohustab kõiki ametiühingu-organisatsioone tugevdama ühiskondlikku kontrolli kaupluste, sööklate ja abimajandite töö üle, muutma kontrolli massiliseks, pidevaks ja mõjuvaks.

Teha ametiühingute keskkomiteedele ülesandeks teostada 1948. a. I kvartali jooksul kõigis ettevõtteis, kus on olemas

töölisvarustamise osakonnad, kontroll-revisjonikomisjonide valimine töölisvarustamise komisjonide asemel.

Kontroll-revisjonikomisjonid peavad oma töös toetuma ühiskondlikule kontrollile, pidevalt juhatama ühiskondlike kontrollöride tööd, instrueerima neid ja regulaarselt aru andma käitiskomiteede koosolekuil ja tööliste ning teenistujate üldkoosolekuil.

Kohustada Tarbijate Kooperatiivide, Tervishoiu-, Kesk- ja Algkoolide, Rahanduse ja Panga töötajate ja Masina-Traktori- jaamade ning Maaorganite tööliste ning teenistujate ametiühingute keskkomiteid organiseerima maa intelligentsi aktiivsemat osavõttu ja abi tarbijate kooperatiivide maal asuvate kaupluste ja sööklate revisjonikomisjonide tööst.

*

ÜAÜKN pleenum kutsub kõiki töölisi, insener-tehnilisi töötajaid ja teenistujaid vastuseks suurele stalinlikule hoolitsusele töötajate eest tõstma veelgi kõrgemale sotsialistliku võistluse lippu sõjajärgse stalinliku viisaastaku täitmise eest nelja aastaga, meie suure kodumaa edasise õitsengu ja nõukogude rahva heaolu vääramatut tõusu eest.

TÖÖST AMETIÜHINGUKAADRIGA

ÜAÜKN XVII PLEENUMI MÄÄRUS

ÜAÜKN sekretäri N. V. Popova kõne põhjal

ÜAÜKN XVII pleenum, ära kuulanud ÜAÜKN sekretäri sm. N. V. Popova kõne tööst ametiühingukaadriga, märgib, et viimaste aastate jooksul on ametiühingukaader kasvanud, tugevnenud ja koosneb käesoleval ajal mitmest sajast tuhandest töötajast, ametiühinguaktiiv on suurenenud ja moodustab üle 7 600 000 inimese, kes teostavad suurt tööd tööliste ja teenistujate kasvatamisel. Ametiühinguorganeisse on valitud üle 2 300 000 ametiühingu liikme. On taastatud ja uuesti loodud ÜAÜKN 6 ametiühinguliikumise kooli ja laiendatud ametiühingutöötajate ettevalmistamise ja kvalifikatsiooni tõstmise kursuste võrku.

1946. ja 1947. a. teostatud ametiühinguorganite valimiste tulemusena tulid ametiühingute käitis-, rajooni-, oblasti-, kraia ja vabariiklike komiteede juhtimisele eesrindlikud inimesed — töölistes, insener-tehnilised töötajad, teenistujad, kultuuritöötajad; paranes ametiühingute keskkomiteede esimeeste, sekretäride ja liikmete koosseis.

Samal ajal märgib pleenum, et töös ametiühingukaadriga on olulisi puudusi. Mõned ametiühingute kesk-, vabariiklikud, kraia ja oblasti- ning tee- ja basseinikomiteed ei tegele kaadri põhjaliku tundmaõppimisega ega tunne töötajate poliitilisi ja tööalaseid omadusi, mistõttu lubavad vigu kaadri valikul ja paigutamisel.

Olulisteks puudusteks paljude ametiühingute keskkomiteede töös kaadriga on instrueerimise ja kaadritöö kontrollimise nõrk tase ning kriitika ja enesekriitika nõrk arendamine.

Eriti suuri puudusi töös kaadriga avastati Lõuna Raudteede, Idarajoonide Söetööstuse, Naha- ja Kohaliku Tööstuse tööliste, Keskrajoonide Tervishoiutöötajate, VNFSV ja Usbeki NSV Alg- ja Keskkoolide töötajate ametiühingute keskkomiteedes.

Kuni viimse ajani asusid mõnede ametiühinguorganite juhtimisel inimesed, kes ei tulnud toime tööga, olid võimetud juhtima ametiühingu liikmeid ja kasvatama neid uutes tingimustes. Ametiühinguorganite aruandluse ja valimiste läbiviimisel kukutasid koosolekud, konverentsid ja kongressid sellised töötajad läbi või ei esitanudki neid ametiühinguorganitesse valimiseks.

ÜAÜKN Kaadriosakond ja ametiühingute keskkomiteed töötasid halvasti kaadrireservi loomisel ning seetõttu toimus töötajate edutamane real juhtudel kiirustamisega ja küllaldase kontrollimiseta.

Pleenum märgib naiste nõrka edutamist juhtivale ametiühingutööle, eriti Tööpinkide- ja Tööriistade Tööstuse, Värvilise Metallurgia, Paberitööstuse ning Keskraudteede tööliste ametiühingute keskkomiteedes.

Pleenum peab lubamatuks, et tunduv osa ametiühinguorganite juhtijaid ei tegele enda ideelis-teoreetilise taseme tõstmisega. Sellised töötajad unustavad seltsimees Stalini juhise selle kohta, et „mida kõrgem on ükskõik missuguse riigi- või parteitöö ala töötajate poliitiline tase ja marksistlik-leninlik teadlikkus, seda kõrgem ja viljakam on ka töö, seda efektiivsemad on töötulemused, ja, vastupidi, mida madalam on töötajate poliitiline tase ja marksistlik-leninlik teadlikkus, seda tõenäolisemad on äpardused ja nurjumised töös, seda tõenäolisem on töötajate eneste kidunemine ja mandumine väiklasteks tegelinskiteks, seda tõenäolisem on nende degenerereerumine“.

Paljud ametiühinguorganid suhtuvad ükskõikselt sellesse, kuidas nende töötajad tõstavad oma ideelis-teoreetilist taset, ning ei teosta kontrolli töötajate poliitilise kasvu ja tööalase kvalifikatsiooni tõstmise üle.

Pleenum märgib, et ametiühinguliikumise koolide ja kursuste töös esinevad ikka veel suured puudused. Kõik koolid ja kursused ei oma kvalifitseeritud õpetajate kaadrit, terve rea ametiühingutöö õppealadel ei ole programme ega õppevahendeid. Mõningad ametiühingute keskkomiteed saadavad koolidesse juhuslikke inimesi, kes ei kõlba edaspidi kasutamiseks juhtival ametiühingutööl. Villatööstuse, Ehitusmaterjalide, Musta Metallurgia ja Sõetööstuse ametiühingute keskkomiteede juures asuvad ametiühingutöötajate kvalifikatsiooni tõstmise kursused töötavad mitterahuldavalt.

Puuduste olemasolu töös kaadri tundmaõppimisel, edutamisel, valikul ja paigutamisel on tunduval määral seletatav sellega,

et ÜAÜKN-s on töö kaadriga jaotatud kahe osakonna vahel: kaadriosakonna, kes tegeleb valiku ja paigutamise, ja massilise kultuuritöö osakonna vahel, kes juhib kaadri ettevalmistust ja kvalifikatsiooni tõstmist.

Arvestades seda, et töö parandamine ametiühingukaadriga omab otsustava tähtsuse kogu ametiühingutöö edasisel tõstmisel, ÜAÜKN XVII pleenum määrab:

Ametiühingukaadri valiku, edutamise ja paigutamise alal

1. Ametiühinguorganid peavad kogu oma töös ametiühingukaadriga juhinduma seltsimees Stalini õpetusest, et töötajaid tuleb valida ja paigutada poliitiliste ja tööalaste tunnuste järgi, hoolitsevalt suhtuda kaadrisse, põhjalikult tundma õppida tema voorusi ja puudusi, hoolikalt kasvatada töötajaid.

2. Pleenum kinnitab ÜAÜKN Presiidiumi määruse Kaadri-valitsuse loomise kohta ÜAÜKN koosseisus ning kohustab ÜAÜKN Presiidiumi otsustavalt parandama kaadri valiku ja kasvatamise tööd.

3. Pleenum kohustab ametiühingute keskkomiteede esimehi isiklikult tegelema töötajate tundmaõppimise, paigutamise, edutamise ja kasvatamisega. Ametiühingute keskkomiteed peavad sisse seadma üksikasjalise kaadriarvestamise, vastavalt ÜAÜKN Presiidiumi poolt kinnitatud nomenklatuurile.

Ametiühingute kesk-, vabariiklikel, krai-, oblasti-, basseini- ja raudteekomiteedel käitiskomiteede aruandluse ja valimiste läbiviimisel 1948. aastal kindlustada käitiskomiteede edasine tugevdamine, edutades juhtivale tööle töölisi, insener-tehnilisi töötajaid ja teenistujaid, kes on silma paistnud ühiskondlik-poliitilisel ja tootmistööl, kes on tihedas seoses massidega, tunnevad vastava rahvamajanduse haru ökonomikat ja töö organiseerimist.

4. Keskkomiteedel tuleb otsustavalt parandada kaadri valikut keskkomiteede massilise kultuuritöö osakondadele ja kultuurhariduslikele asutustele (kultuuripaleedele, klubidele, raamatukogudele). Nende asutuste töötajad peavad olema poliitiliselt ette valmistatud, omama küllaldast kultuurilist silmaringi ja töökogemusi massides.

Seoses uue tehnika rakendamise, tööviljakuse edasise tõstmise

ja töö organiseerimise parandamise ning keskmiste-progressiivsete tehniliselt põhjendatud normide rakendamise ja palga stimuleeriva osa tõstmise ülesannetega töövõljakuse tõstmisel kohustab pleenum ametiühingute keskkomiteid osutama erilist tähelepanu palgaosakondade kaadri valikule.

Tugevdada töökaitse ja sotsiaalkindlustuse osakondi ning sanatooriumide ja puhkekodude valitsust kindlate töötajatega, kes tunnevad tööd, on võimelised saavutama töötajate töötin-gimuste, nende ravi ja puhkuse parandamist.

Nõuda ametiühingute keskkomiteedelt tähelepanu suurenda-mist ametiühinguorganite instruktorite vastu, tugevdada nende koosseisu ja luua nende kasvuks vajalikud tingimused.

5. Ametiühinguorganid on kohustatud töötajate valikul juhtivale tööle, ametiühingukaadri reservi loomisel edutama esma-järjekorras töötajaid, kes on ette valmistatud ja töös silma paistnud. Selleks tuleb ametiühinguorganeil süstemaatiliselt töötada ametiühingukomiteede esimeeste asetäitjate, sekretä-ride ja liikmetega.

6. Pleenum nõuab ametiühingute kesk-, vabariiklikelt, krai- ja oblastikomiteedelt julgemalt edutada juhtivaile kohtadele naisi, alaliselt hoolitseda nende kasvu ning nende töö- ja elu-tingimuste igakülgse parandamise eest.

7. Osutades esmajärgulist tähtsust ametiühingu demokraatia kui ametiühingukaadri tähtsaima bolševistliku kasvatusvahendi kindlustamisele kohustab pleenum ametiühingute keskkomiteid tagama ranget kinnipidamist määratud korrast ja tähtaegadest ametiühinguorganite valimistel ning nende aruandlust ameti-ühingu liikmete ees. Kindlustada ametiühingukomiteede plee-numite regulaarne kokkukutsumine. Ametiühingute kesk-, oblasti-, krai-, basseini- ja tee-, rajooni- ja käitiskomiteede juh-tijad peavad esinema oma tööaruannetega tööliste ning teeni-stujate koosolekuil. Ametiühingute keskkomiteedel tuleb järje-kindlalt läbi viia ametiühinguaktiivi koosolekuid.

8. Pleenum kohustab kõiki ametiühinguorganeid asuma ametiühingu- ja majandustöö puuduste julge bolševistliku krii-tika ja eneskriitika arendamise etteotsa, kasvatama ameti-ühingukaadrit bolševistliku printsiipaalsuse vaimus, leppima-tuse vaimus puuduste vastu töös, võidelda endaga rahulolu ja upsakuse tunde vastu, õpetada kaadrit tema enda vigade najal ja likvideerida vähimadki katsed takistada kriitikat.

9. Mõistes hukka rea ametiühingute kesk- ja oblastikomi-

teede ebaõige praktika, kes alahindavad oma otsuste täitmise kontrolli, nõuab pleenum kõigilt ametiühinguorganeilt pideva kontrolli teostamist oma määruste täitmise üle.

Ametiühingute keskkomiteedel tuleb süstemaatiliselt ja põhjalikult kontrollida kaadritööd kohtadel, kuulata tema aruandeid, teostada kaadri instrueerimist ning abistada teda puuduste kõrvaldamisel töös.

10. Pleenum kohustab ametiühingute kesk-, vabariiklikke, krai- ja oblastikomiteid regulaarselt viibima ettevõtteis, asutustes, ühiselamutes ja klubides, esinema töötajate ees ja vastama küsimustele, mis neid huvitavad.

Ametiühingukaader peab pidevalt õppima valdama leninlik-stalinlikku tööstiili, olema alati printsiipaalne, julgelt purustama vana, iganenut, andma ruumi uuele, viima alustatud töö lõpuni, ühendama oskust õpetada masse ja neilt õppida.

Ametiühingukaadri poliitilise kasvatamise, ettevalmistamise ja kvalifikatsiooni tõstmise alal

11. Pleenum juhib ametiühingutöötajate tähelepanu sellele, et nad on kohustatud süstemaatiliselt tõstma oma poliitilist ja teoreetilist taset. Ametiühingutöötajad peavad olema masside kommunistliku kasvatamise aktiivseteks organisaatoriteks, peavad omama revolutsioonilise valvsuse tunnet, olema sallimatud välismaise ja pehkinud kodanliku kultuuri ees lõmitamise avalduste vastu.

Juhtivad ametiühinguorganid peavad alalist hoolt kandma kaadri ideelise ja kultuurilise kasvu eest, abistama neid marksistlik-leninliku teooria põhjalikuma tundmaõppimisel, teadmiste omandamisel meie maa majanduse ja Nõukogude riigi majanduspoliitika alal, süstemaatiliselt tutvustama kaadrit rahvusvahelise olukorraga, nõukogude välispoliitikaga, tõstma töötajate teadmisi ametiühingutöö küsimustes.

Pleenum teeb ametiühingute keskkomiteedele, ametiühingute nõukogudele ja ÜAÜKN volinikele ülesandeks organiseerida loengute sari abiks ametiühingutöötajaile, kes õpivad Marxi, Engelsi, Lenini ja Stalini teoseid, Lenini ja Stalini elulugu, ÜK(b)P ajalugu, ning Nõukogude Liidu sise- ja välispoliitilist olukorda. Teha ÜAÜKN Presiidiumile ülesandeks läbi arutada ametiühingukabinettide loomise küsimus.

12. Pleenum mõistab hukka ebaõige praktika, mis väljendub selles, et juhtivad ametiühingutöötajad esinevad harva poliitiliste ettekannetega tööliste ja teenistujate ees, ning kohustab ametiühingute keskkomiteede juhte esinema ettekannetega poliitiliste küsimuste kohta ametiühinguaktiivi ja töötajate ees.

13. Pleenum teeb ÜAÜKN Presiidiumile ülesandeks võtta tarvitusele abinõud õppeprotsessi tõhustamiseks ametiühingukoolides, kindlustada koole kvalifitseeritud pedagoogilise kaadriga. Erilist tähelepanu osutada juhtivate ametiühingutöötajate ettevalmistamisele söe-, metallurgia, ehitus-, transpordi-, metsa-, kergetööstuse ja põllumajanduse ametiühingu-organisatsioonide jaoks.

14. Luua kõrgemad ametiühingutöö kursused ametiühingute keskkomiteede esimeestele ja sekretäridele ning ametiühingute nõukogude esimeestele. Teha ÜAÜKN Presiidiumile ülesandeks välja töötada kursuse programmid ja õppekavad ning kindlaks määrata õppimise kestus.

15. Organiseerida 1948. aastal mittestatsionaarset õprust esmajärjekorras ametiühingute keskkomiteede töötajatele Moskva Ametiühinguliikumise Kõrgema Kooli baasil ning luua konsultatsioonipunktid Leningradis, Harkovis ja Sverdlovskis.

16. Kiita heaks ÜAÜKN Presiidiumi otsus ÜAÜKN Ametiühingu Keskkursuste organiseerimise kohta 1948. a. 480 ametiühingu töötajale: ametiühingu keskkomiteede osakondade juhatajatele, ÜAÜKN sektorite juhatajatele ja instruktoritele ning samuti oblasti- ja vabariiklike komiteede esimeeste, osakonna-juhatajate ja instruktorite kvalifikatsiooni tõstmise kursuste organiseerimise kohta Leningradi, Harkovi, Minski, Taškendi, Sverdlovski ja Gorki ametiühinguliikumise koolide juures.

17. Luua 1948. a. 1. maiks ametiühingute keskkomiteede juures olemasolevate kursuste baasil ühendatud kursused tähtsamate tööstusharude ametiühingutöötajatele ning teha ÜAÜKN Presiidiumile ülesandeks läbi arutada küsimus ametiühingutöötajate kvalifikatsiooni tõstmise kursuste taastamise ja uuesti loomise kohta Keskrajonide Metallurgia, Läänerajoonide Söetööstuse, Masina- ja Tööriistadetööstuse, Jalatsitööstuse, Õmlustööstuse, Keskrajonide Masina-Traktorijaamade ja Maaorganite, Puuvillatööstuse, Rasketööstuse, Ehituse, Kommunaal-Elamuehituse ja Keemiatööstuse ametiühingute keskkomiteede juures.

Ametiühingute keskkomiteede abistamiseks ametiühingutöötajate kvalifikatsiooni tõstmise kursuste läbiviimisel teha ÜAÜKN Presiidiumile ülesandeks kaaluda küsimust lektorite grupi loomise kohta Moskva Ametiühinguliikumise Kõrgema kooli juurde.

Kohustada ametiühingute keskkomiteeid osutama erilist tähelepanu käitiskomitee esimeeste, töökaitse inspektorite, palgaala töötajate, klubi ning raamatukogude töötajate kvalifikatsiooni tõstmisele.

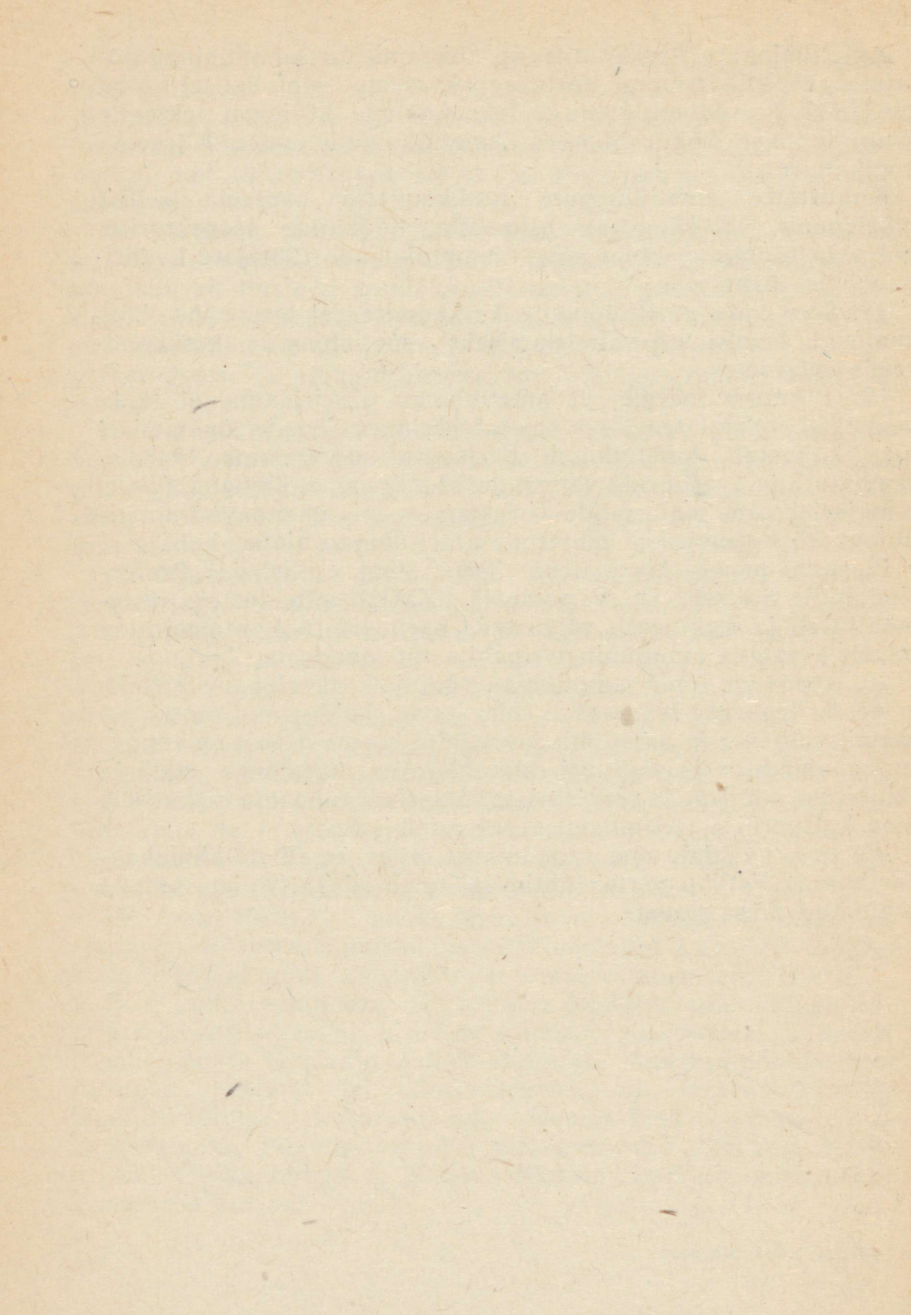
18. Soovitada ametiühingute keskkomiteedel ette näha kõik summad kaadri ettevalmistamiseks ametiühingute keskkomiteede eelarvetes.

19. Pleenum märgib, et ametiühingu ajakirjandus ei täida veel täiel määral tema ees seisvat ülesannet kaadri õpetamisel ning kohustab Ametiühingu Kirjastust suurendama 1948. a. raamatute ja brošüüride väljaandmist abiks ametiühinguaktiivile, esmajärjekorras materjalide kirjastamist, mis ühendavad ametiühingutöö kogemusi ja materjale ametiühingu ajaloo kohta.

Pleenum paneb ette ajalehe „Trud“ ning ajakirjade „Profesionalnõje Sojuzõ“ ja „V pomoštš FZMK“ toimetustele süstemaatiliselt ja igakülgseelt valgustada parimaid töökogemusi ning julgelt avastada ametiühinguorganite töö puudusi.

20. Pleenum juhib ametiühingutöötajate tähelepanu sellele, et nende tegevust hinnatakse selle järele, kuidas nad teostavad partei, valitsuse ja ametiühinguorganite otsuseid, mis on suunatud majanduse ja kultuuri ülesehitamise ülesannete edukale täitmisele, tööliste ja teenistujate materiaalse heaolu tõstmisele ning kultuurilise teenindamise parandamisele.

Pleenum avaldab oma veendumust selles, et ametiühingukaader kommunistliku partei juhtimisel tuleb edukalt toime temale usaldatud ülesannetega.

SISUKORD

Kollektiivlepingute täitmisest 1947. aastal ja kollektiivlepingute sõlmimise ettevalmistamisest 1948. aastaks — <i>ÜAÜKN esimehe V. V. Kuznetsovi aruanne</i>	3
Ametiühingute ülesanded seoses kaardisüsteemi kaotamisega — <i>ÜAÜKN sekretär L. N. Solovjovi aruanne</i>	27
Tööst ametiühingu kaadriga — <i>ÜAÜKN sekretäri N. V. Popova aruanne</i>	41
Kollektiivlepingute täitmisest 1947. aastal ja 1948. aasta kollektiivlepingute sõlmimise ettevalmistamisest. <i>ÜAÜKN XVII pleenumi määrus — ÜAÜKN esimehe V.V. Kuznetsovi kõne põhjal</i>	61
Ametiühingu-organisatsioonide tööst seoses NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee määrusega „Rahareformi teostamise ja toidu- ning tööstuskaupade kaartide kaotamise kohta“. <i>ÜAÜKN XVII pleenumi määrus — ÜAÜKN sekretäri L. N. Solovjovi kõne põhjal</i>	69
Tööst ametiühingu kaadriga. <i>ÜAÜKN XVII pleenumi määrus — ÜAÜKN sekretäri N. V. Popova kõne põhjal</i>	75

Vastutav toimetaja B. PASSOV.
Tehniline toimetaja V. ALEV.

XVII пленум ВЦПС
На эстонском языке

Ladumisele antud 24. II 1948. Trükkimisele antud 6. III 1948. Paber 56:79 cm 1/16.
Trükiarv 2 700 Trükitähti trükipoognas 41 984. Trükipoognaid 5.25. Arvutuspoog-
naid 5,07 MB-02817. Tellimise nr. 292. Trükikoda „Punane Täht“.
Tallinn, Pikk t. 54/58.

Rbl. 3.—

A-15950

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00496283 5

228